

2019-05-09

Tid 2019-05-21, kl 19:00

Plats Kommunhuset i Tumba, plan 2, rum 2

Ärenden

Justering

- 1 Delårsrapport 1 2019 - Tekniska nämnden
* Handlingar sänds ut senare
- 2 Yttrande över revisionsrapport - Granskning av nämndadministration med fokus på allmänna handlingar
- 3 Genomlysning av projektet Allégården
- 4 Handlungsplan för arbete med PFAS-förorening vid fd F18 Tullinge, Riksten
- 5 Muntlig information om teknisk handbok
- 6 Anmälningsärenden
- 7 Delegationsbeslut

8 Tekniska direktören informerar

Stefan Dayne
Ordförande

Elisabeth Persson
Sekreterare

Gruppmöten:

(S), (KD), (MP), (L) och (C) Kommunhuset, plan 2, rum 2, kl 18.00
(M), (TUP), (SD) och (V) Kommunhuset, plan 6, Stinsen, kl 18.00

2**Yttrande över revisionsrapport - Granskning av nämndadministration med fokus på allmänna handlingar (TEF/2019:82)****Förslag till beslut**

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2019-04-24 och överlämnar den till kommunstyrelsen som yttrande över revisionsrapporten.

Sammanfattning

Kommunens revisorer genom PwC har genomfört en granskning av nämndadministration med fokus på allmänna handlingar i Botkyrka kommun.

Revisorerna lyfter fram i sin granskning att övergripande riktlinjer för hantering av allmänna handlingar, såsom handböcker etc, efterlevs till fler delar. Resultatet av genomförda stickprov av utlämnande av allmän handling visar på en till övervägande del snabb handläggning i enlighet med riktlinjer och gällande lagstiftning. Granskningen visar även att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning som överensstämmer med de övergripande riktlinjerna.

Revisorerna pekar dock på vissa brister vad gäller hur styrdokument och rutiner för registrering och hantering av allmänna handlingar efterlevs i kommunen. Revisorernas samlade bedömning är att styrelsens och nämndernas hantering av allmänna handlingar är delvis ändamålsenlig.

Tekniska förvaltningen instämmer i stort med revisorernas bedömning och rekommendationer. Förvaltningen redogör för de rekommendationer som lämnas av revisorerna och förvaltningens kommentarer till dessa.

I revisionsrapporten framgår att vid ett tillfälle har inget svar erhållits vid fråga skickad till medborgarcenter med förfrågan om handling gällande ett ärende tillhörande tekniska nämnden. I samband med sakgranskningen av revisionsrapporten efterfrågade tekniska förvaltningen vad handlingen hand-

2019-05-21

Dnr TEF/2019:82

lade om för att kunna undersöka anledningen till detta. Förvaltningen har inte fått svar från revisionen.

Ärendet

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av kommunens nämndadministration utifrån den övergripande revisionsfrågan: Är styrelsens och nämndernas hantering av allmänna handlingar ändamålsenlig?

Efter genomförd granskning är revisorernas bedömning att styrelsen och nämndernas hantering av allmänna handlingar är delvis ändamålsenlig, där tre av sju kontrollmål ses som uppfyllda och fyra som delvis uppfyllda.

Tekniska nämnden ska yttra sig över revisionsrapporten till kommunstyrelsen som samordnar styrelsens och nämndernas svar på rapporten.

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2019-04-24.

2019-04-24

Dnr TEF/2019:82

Referens
Elisabeth Persson

Mottagare
Tekniska nämnden

Yttrande över revisionsrapport - Granskning av nämndadministration med fokus på allmänna handlingar

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2019-04-24 och överlämnar den till kommunstyrelsen som yttrande över revisionsrapporten.

Sammanfattning

Kommunens revisorer genom PwC har genomfört en granskning av nämndadministration med fokus på allmänna handlingar i Botkyrka kommun. Tekniska nämnden har fått i uppdrag att till kommunstyrelsen yttra sig över revisionsrapporten.

Revisorerna lyfter fram i sin granskning att övergripande riktlinjer för hantering av allmänna handlingar, såsom handböcker etc, efterlevs till fler delar. Resultatet av genomförda stickprov av utlämnande av allmän handling visar på en till övervägande del snabb handläggning i enlighet med riktlinjer och gällande lagstiftning. Granskningen visar även att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning som överensstämmer med de övergripande riktlinjerna.

Revisorerna pekar dock på vissa brister vad gäller hur styrdokument och rutiner för registrering och hantering av allmänna handlingar efterlevs i kommunen. Revisorernas samlade bedömning är att styrelsens och nämndernas hantering av allmänna handlingar är delvis ändamålsenlig.

Tekniska förvaltningen instämmer i stort med revisorernas bedömning och rekommendationer. Förvaltningen redogör för de rekommendationer som lämnas av revisorerna och förvaltningens kommentarer till dessa.

I revisionsrapporten framgår att vid ett tillfälle har inget svar erhållits vid fråga skickad till medborgarcenter med förfrågan om handling gällande ett ärende tillhörande tekniska nämnden. I samband med sakgranskningen av revisionsrapporten efterfrågade tekniska förvaltningen vad handlingen handlade om för att kunna undersöka anledningen till detta. Förvaltningen har inte fått svar från revisionen.

2019-04-24

Dnr TEF/2019:82

Ärendet

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av kommunens nämndadministration utifrån den övergripande revisionsfrågan: Är styrelsens och nämndernas hantering av allmänna handlingar ändamålsenlig?

Efter genomförd granskning är revisorerens bedömning att styrelsen och nämndernas hantering av allmänna handlingar är delvis ändamålsenlig, där tre av sju kontrollmål ses som uppfyllda och fyra som delvis uppfyllda.

Revisorerna lyfter fram tre generella rekommendationer till samtliga nämnder och styrelse samt tre nämndspecifika rekommendationer. Tekniska nämnden ska yttra sig över revisionsrapporten till kommunstyrelsen som samordnar styrelsens och nämndernas svar på rapporten.

Förvaltningens yttrande

Tekniska förvaltningen instämmer i stort med revisorerens bedömning och rekommendationer. Nedan redogörs för de rekommendationer som lämnas av revisorerna och förvaltningens kommentarer till dessa.

Revisorernas rekommendation	Kommentar från tekniska förvaltningen
Revisorerna delar bedömningen att handböckerna (Ärendehandboken och Arkivhandboken) bör sammanfogas till ett dokument men rekommenderar även att åtgärder vidtas för att förankra de övergripande systemen och rutinerna.	Botkyrka kommun har sedan 2009 en ärendehandbok och en arkivhandbok som innehåller övergripande riktlinjer och rutiner för hantering av allmänna handlingar. Så som beskrivs i revisionsrapporten och som också välkomnas av revisionen så pågår en översyn i kommunen av dessa handböcker som ska kortas ner och slås samman till ett dokument i syfte att öka användarvänligheten. Förvaltningen har deltagit i denna översyn och ser en förhoppning i att det nya dokumentet ska underlätta förvaltningens arbete med att förankra och utbilda i dessa frågor.
Granskande nämnder bör säkerställa att regler och riktlinjer för	Information om regler och riktlinjer kring allmänna handlingar ges vid

2019-04-24

Dnr TEF/2019:82

<p>hantering av allmänna handlingar är etablerade och välkända bland medarbetarna och att samtliga förfrågningar till allmänheten besvaras.</p>	<p>introduktionen av nyanställda. Tekniska förvaltningen har utvecklat introduktionen för samtliga anställda och alla ska vara medvetna om var i organisationen de ska vända sig när osäkerhet råder. I fastställd dokumenthanteringsplan framgår också om handlingar ska diarieföras eller inte. Enligt delegationsordning tar teknisk direktör, nämndsekreterare, kommunjurist eller administrativ chef beslut om att inte lämna ut handling samt beslut om förbehåll i samband med att handling utlämnas.</p>
<p>Revisorerna rekommenderar att regelbundna utbildningar i ärendehanteringssystemet tillhandahålls och att en rutin för det praktiska arbetet i systemet upprättas.</p>	<p>Vid nyanställningar ingår en introduktion i Lex som kompletteras efter behov. Förvaltningen medger dock att denna kan bli mer omfattande. Alla anställda har dock kännedom om var de kan vända sig med frågor angående Lex.</p> <p>Förvaltningens utbildningsinsatser i ärendehanteringssystem kommer även att intensifieras framöver i och med förberedelserna för införandet av kommunens nya ärendehanteringssystem. Inför införandet pågår ett kommunövergripande arbete, vilket förvaltningen ser som positivt och som förhoppningsvis kommer att underlätta och effektivisera arbetet med de utbildningsinsatser och andra förberedelser som kommer att krävas inför införandet av det nya systemet.</p>
<p>Revisorerna rekommenderar att kommunstyrelsen, socialnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, tekniska nämnden, samhällsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden</p>	<p>Enligt kommunens handböcker ska ansvarig handläggare meddela registratorn när handläggningen av ett ärende ska avslutas. Registrator ska, minst en gång per år, gå igenom ärenden som inte avslutats för att se om det finns</p>

2019-04-24

Dnr TEF/2019:82

säkerställer att rutiner för uppföljning och avslut av registrerade ärenden efterlevs.

ärenden som borde avslutats. Tekniska förvaltningens registrator tar regelbundet ut listor över icke avslutade ärenden som delges handläggaren för berörda ärenden. Förvaltningen medger dock att denna rutin kan fastställas och därmed medföra en mer rutinmässig hantering av uttagna listor.

Frank Renebo
Tf teknisk direktör

Tina Gustafson
Tf administrativ chef

2019-04-09

Dnr KS/2019:109

Referens

Kommunstyrelsen

Mottagare

Arbetsmarknads- och Vuxenutbildningsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Utbildningsnämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Tekniska nämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Socialnämnder

Yttrande över remiss till KS

Kommunledningsförvaltningen önskar nämndernas yttranden över bifogad Revisionsrapport: Granskning av nämndadministration med fokus på allmänna handlingar- Botkyrka kommun.

Svar önskas senast den 22 maj 2019.

Kom ihåg att även skicka nämndens svar till registrator på kommunledningsförvaltningen.

Notera att ärendet ska beredas vid förvaltningsberedning innan nämndbehandling sker.

Med vänliga hälsningar
Kommunledningsförvaltningen

Kommunstyrelsen
Arbetsmarknads- och utbildningsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Utbildningsnämnden
Socialnämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Tekniska nämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Granskning av nämndadministration med fokus på allmänna handlingar

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av kommunens nämndadministration utifrån den övergripande revisionsfrågan: *Är styrelsens och nämndernas hantering av allmänna handlingar ändamålsenlig?*

Efter genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att styrelsens och nämndernas hantering av allmänna handlingar är delvis ändamålsenlig.

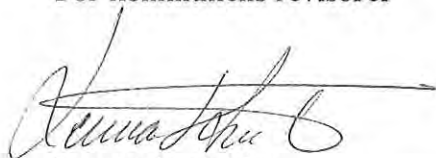
Utifrån granskningens resultat lämnas ett antal rekommendationer:

- Vi delar bedömningen att handböckerna bör sammanfogas till ett dokument men rekommenderar även att åtgärder vidtas för att förankra de övergripande systemen och rutinerna.
- Granskade nämnder bör säkerställa att regler och riktlinjer för hantering av allmänna handlingar är etablerade och välkända bland medarbetarna och att samtliga förfrågningar från allmänheten besvaras.
- Vi rekommenderar att regelbundna utbildningar i ärendehanteringssystemet tillhandahålls och att en rutin om det praktiska arbetet i systemet upprättas.
- Vi rekommenderar att kommunstyrelsen, socialnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, tekniska nämnden, samhällsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden säkerställer att rutinerna för uppföljning och avslut av registrerade ärenden efterlevs.
- Vi rekommenderar att samhällsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden har separata diaries för registrering av handlingar då varje nämnd är att betrakta som en enskild myndighet.

- Vi rekommenderar att socialnämnden säkerställer en säker digital hantering av sekretesshandlingar.

Rapporten översänds till kommunstyrelsen och berörda nämnder för svar. Svaret ställs till kommunens revisorer och ska vara revisorerna tillhanda senast 2019-06-31.

För kommunens revisorer

Lennart Lindström
Ordförande

Bengt Eriksson
Vice ordförande

För kännedom
Kommunfullmäktiges presidium
Kommunledning
Politiska sekreterare

Revisionsrapport

Granskning av nämndadministration med fokus på allmänna handlingar

Botkyrka kommun

Lisa Åberg
Kim Ivarsson

Februari/2019

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Bedömningar	3
1.1. Bedömningar mot kontrollmål	3
1.2. Rekommendationer	3
2. Inledning	5
2.1. Bakgrund	5
2.2. Syfte och Revisionsfråga	5
2.3. Revisionskriterier	5
2.4. Kontrollmål	6
2.5. Avgränsning	6
2.6. Metod	6
3. Lagstiftning avseende allmänna handlingar	8
3.1.1. Offentlighetsprincipen och hantering av allmän handling	8
3.1.2. Utlämnande av allmän handling	8
3.1.3. Myndigheters serviceskyldighet	9
4. Iakttagelser och bedömningar	10
4.1. Styrdokument och rutiner för registrering och diarietföring	10
4.1.1. Iakttagelser	10
4.1.2. Bedömning	12
4.2. Styrdokument och rutiner samt lagstiftning för utlämnande av allmänna handlingar efterlevs	12
4.2.1. Iakttagelser	12
4.2.2. Stickprov	13
4.2.3. Bedömning	15
4.3. Roll- och ansvarsfördelning	15
4.3.1. Iakttagelser	15
4.3.2. Bedömning	16
4.4. Anställdas förutsättningar	16
4.4.1. Iakttagelser	16
4.4.2. Bedömning	17
4.5. Uppföljning och kontroll av diarietföring	17
4.5.1. Iakttagelser	17
4.5.2. Stickprov	18
4.5.3. Bedömning	18

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun har PwC genomfört en granskning av nämndadministration med fokus på allmänna handlingar. Granskningen syftar till att besvara revisionsfrågan om styrelsens och nämndernas hantering av allmänna handlingar är ändamålsenlig.

Efter genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att styrelsens och nämndernas hantering av allmänna handlingar är delvis ändamålsenlig.

- Kommunstyrelsen har antagit övergripande riktlinjer och rutiner för hantering av allmänna handlingar i form av ärendehandboken och arkivhandboken. Med anledning av att dokumenten är omfattande (86 s. respektive 50 s.) och i vissa delar behandlar samma områden, pågår ett arbete med att sammanställa handböckerna till ett dokument. Vi delar bedömningen att dokumenten bör sammanfogas men framhäver att insatser bör göras för att förankra de processer som beskrivs då granskningen visar att kännedomen om dokumenten varierar. De övergripande riktlinjerna, som handböckerna redogör, efterlevs i flera delar. Det sker dock i begränsad utsträckning att e-postbrevlådor delas med medarbetare vid frånvaro.
- Stickprovet av utlämnande av allmän handling visar på en till övervägande del snabb handläggning i enlighet med riktlinjer och gällande lagstiftning. Av totalt 18 skickade förfrågningar besvarades 10 samma dag och ytterligare två inom 1-3 dagar. Tre förfrågningar besvarades dock inte alls. Av de svar som erhöles bedömdes samtliga, med undantag av ett svar, uppfylla förvaltningslagens krav om serviceskyldighet.
- Granskningen visar att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning som överensstämmer med de övergripande riktlinjerna. Nuvarande ärendehanteringssystem, Lex, saknar systemuppdateringar och anses av många anställda som komplicerat att använda. Ett nytt ärendehanteringssystem är under upphandling. Det finns en efterfrågan på att utbildningar kopplade till ärendehanteringssystemet och diarieföring ska tillhandahållas återkommande för kommunens anställda. Enligt vår bedömning skulle en handbok/lathund för arbetet med den praktiska diarieföringen även underlätta arbetet.
- Enligt ärendehandboken ska registratören, minst en gång om året, gå igenom ärenden som inte avslutats för att se om de kan avslutas. Flera av förvaltningarna har utarbetade former för uppföljning och kontroll av ärenden. Stickprovet visar dock att det skiljer sig åt i hur många ärenden som är avslutade. Vi bedömer att kommunstyrelsen, socialnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, tekniska nämnden, samhällsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden behöver se över sina rutiner för att säkerställa att registrerade ärenden följs upp och avslutas.

1. Bedömningar

1.1. Bedömningar mot kontrollmål

Kontrollmål	Kommentar
Det finns ändamålsenliga styrdokument och rutiner för registrering och diarieföring av allmänna handlingar som inkommer och/eller upprättas hos nämnderna.	Uppfyllt
Styrdokument och rutiner för registrering och diarieföring av allmänna handlingar som inkommer och/eller upprättas hos nämnderna efterlevs.	Delvis uppfyllt
Nämnderna lever upp till förvaltningslagens intentioner kring service och tillgänglighet.	Uppfyllt
Styrdokument och rutiner samt lagstiftning för utlämnande av allmänna handlingar efterlevs.	Delvis uppfyllt
Det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning inom förvaltningsorganisationen avseende registrering och diarieföring av nämndernas allmänna handlingar.	Uppfyllt
Berörda tjänstepersoner inom förvaltningsorganisationen har givits tillräckliga förutsättningar för att efterleva gällande styrdokument och rutiner för registrering och diarieföring av allmänna handlingar.	Delvis uppfyllt
Det finns en systematisk uppföljning och kontroll av nämndernas registrering och diarieföring.	Delvis uppfyllt

1.2. Rekommendationer

- Vi delar bedömningen att handböckerna bör sammanfogas till ett dokument men rekommenderar även att åtgärder vidtas för att förankra de övergripande systemen och rutinerna.
- Granskade nämnder bör säkerställa att regler och riktlinjer för hantering av allmänna handlingar är etablerade och välkända bland medarbetarna och att samtliga förfrågningar från allmänheten besvaras.
- Vi rekommenderar att regelbundna utbildningar i ärendehanteringssystemet tillhandahålls och att en rutin om det praktiska arbetet i systemet upprättas.
- Vi rekommenderar att kommunstyrelsen, socialnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, tekniska nämnden, samhällsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden säkerställer att rutinerna för uppföljning och avslut av registrerade ärenden efterlevs.

- Vi rekommenderar att samhällsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden har separata diaries för registrering av handlingar då varje nämnd är att betrakta som en enskild myndighet.
- Vi rekommenderar att socialnämnden säkerställer en säker digital hantering av sekretesshandlingar.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Den grundlagsskyddade offentlighetsprincipen är en hörnsten i vårt demokratiska samhälle och innebär att myndigheters verksamhet så långt som möjligt ska bedrivas i öppna och transparenta former. Syftet är att allmänheten och medier ska kunna granska och bilda sig en uppfattning om hur de gemensamma skattemedlen används.

För att en offentlig organisation ska kunna nå upp till offentlighetsprincipens mål krävs att det finns en ändamålsenlig ledning, styrning och förvaltning av organisationens dokumenthantering.

Handlingar som upprättas eller inkommer hos kommunen blir allmänna handlingar och ska registreras enligt bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen.

I Förvaltningslagen anges myndigheternas serviceskyldighet. Det ställs krav på att respektive myndighet, så snart som möjligt, ska lämna upplysningar och ge råd i frågor som rör myndighetens verksamhet. En enskild person ska kunna kommunicera med myndigheten genom myndighetens kommunikationskanaler. Dessutom bör myndigheten hjälpa en enskild till rätta som av misstag vänt sig till fel myndighet.

Digitaliseringstakten innebär att kontaktytorna och kommunikationskanalerna blir fler och kommunikationen sker mer intensivt än tidigare, varför kraven på en ändamålsenlig dokumenthantering ökar. Oavsett i vilken form en allmän handling inkommer till kommunen gäller lagstiftningens krav på en korrekt hantering.

En god dokumenthantering är en förutsättning för att kommunen ska kunna leva upp till myndighetens serviceskyldighet vad gäller exempelvis att svara på frågor, hänvisa medborgare rätt och lämna ut allmänna handlingar.

2.2. Syfte och Revisionsfråga

Granskningen ska besvara följande revisionsfråga:

- **Är styrelsens och nämndernas hantering** av allmänna handlingar ändamålsenlig?

2.3. Revisionskriterier

Följande revisionskriterier gäller för granskningen:

- Kommunallagen (2017:725)
- Tryckfrihetsförordningen (1949:105)
- Förvaltningslagen (2017:900)
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
- Kommunens egna styrande dokument

2.4. *Kontrollmål*

Svaret på revisionsfrågan ska bedömas utifrån följande kontrollmål:

- Det finns ändamålsenliga styrdokument och rutiner för registrering och diarieföring av allmänna handlingar som inkommer och/eller upprättas hos nämnderna.
- Styrdokument och rutiner för registrering och diarieföring av allmänna handlingar som inkommer och/eller upprättas hos nämnderna efterlevs.
- Nämnderna lever upp till förvaltningslagens intentioner kring service och tillgänglighet.
- Styrdokument och rutiner samt lagstiftning för utlämnande av allmänna handlingar efterlevs.
- Det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning inom förvaltningsorganisationen avseende registrering och diarieföring av nämndernas allmänna handlingar.
- Berörda tjänstepersoner inom förvaltningsorganisationen har givits tillräckliga förutsättningar för att efterleva gällande styrdokument och rutiner för registrering och diarieföring av allmänna handlingar.
- Det finns en systematisk uppföljning och kontroll av nämndernas registrering och diarieföring.

2.5. *Avgränsning*

Granskningen har avgränsats till att omfatta:

- kommunstyrelsen (KS)
- arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden (AVN)
- kultur- och fritidsnämnden (KFN)
- utbildningsnämnden (UN)
- socialnämnden (SN)
- vård- och omsorgsnämnden (VON)
- tekniska nämnden (TN)
- samhällsbyggnadsnämnden (SBN)
- miljö- och hälsoskydds-nämnden (MHN)

2.6. *Metod*

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer. Inom ramen för dokumentstudierna har vi tagit del av Botkyrka kommuns ärendehandbok, Botkyrka kommuns arkivhandbok, Policy för informationssäkerhet i Botkyrka kommun, mål och budget 2018 med flerårsplan, respektive nämnds dokumenthanteringsplan samt olika rutiner för diarieföring och utlämnande av allmän handling.

Vidare har följande personer/funktioner intervjuats:

Ansvarig nämnd	Intervjuade
KS	Kanslichef, utvecklingsledare informationshantering, registrator
AVN	Nämndsekreterare/registrator samt registratorer från tre verksamheter
KFN	Nämndsekreterare/jurist samt registrator
UN	Nämndsekreterare, utredare, registrator samt två registratorer från två verksamheter
SN	Nämndsekreterare samt registrator
VON	Nämndsekreterare/registrator
TN	Nämndsekreterare, registrator samt förvaltningschef
SBN	Nämndsekreterare, administratör, administrativ chef
MHN	Nämndsekreterare, registrator, miljöchef

Ett stickprov har gjorts genom analys av utdrag ur respektive nämnds diarium avseende pågående och avslutade ärenden. Detta för att kontrollera nämndernas uppföljning och kontroll av ärendebalanser.

Ytterligare ett stickprov har genomförts, inom vilket vi för varje nämnd har begärt ut ett antal allmänna handlingar under pseudonym i syfte att kontrollera svarstider, saklighet i svar samt efterlevnaden kommunövergripande och/eller nämnds specifika riktlinjer/rutiner samt förvaltningslagens regler.

Rapporten har sakgranskats av de intervjuade.

3. *Lagstiftning avseende allmänna handlingar*

3.1.1. *Offentlighetsprincipen och hantering av allmänna handlingar*

En av hörnstenarna i den svenska demokratin är offentlighetsprincipen. Den innebär att myndigheternas verksamhet så långt som möjligt ska ske i öppna former. Ett uttryck för offentlighetsprincipen är principen om handlingsoffentlighet. För att garantera insyn i riksdagens, regeringens och myndigheternas arbete har principen om handlingars offentlighet skrivits in i en av grundlagarna; tryckfrihetsförordningen. Handlingsoffentligheten ger var och en rätt att begära att få del av allmänna handlingar, vanligtvis utan att behöva tala om varför eller vem man är.

Enligt Tryckfrihetsförordningen 2 kap 3 § definieras handling på följande sätt:

”Med handling förstås framställning i skrift eller bild samt upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniskt hjälpmedel. Handling är allmän, om den förvaras hos myndighet och enligt 6§ eller 7§ är att anse som inkommen till eller upprättad hos myndighet.”

Utöver de grundläggande bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen är offentlighets- och sekretesslagen samt arkivlagen centrala lagstiftningar för att tillgodose principen om handlingsoffentlighet.

Offentlighets- och sekretesslagen reglerar bland annat hur allmänna handlingar ska registreras, hur utlämnande av allmänna handlingar ska ske, vilken sorts handlingar som inte ska lämnas ut och proceduren för beslut att inte lämna ut en allmän handling. I arkivlagen ställs krav på en ändamålsenlig organisation och struktur för en myndighets dokumenthantering, med tyngdpunkt på förvaring av allmänna handlingar. Offentlighets- och sekretesslagen (5 kap) tydliggör de krav som gäller i fråga om registrering av allmän handling. Huvudregeln är att allmänna handlingar ska registreras så snart de har kommit in till eller upprättats hos en myndighet.

3.1.2. *Utlämnande av allmän handling*

Av tryckfrihetsförordningen framgår att en fråga om utlämnande av en allmän handling generellt sett prövas av den myndighet som förvarar handlingen. I offentlighets- och sekretesslagen förtydligas bestämmelserna kring utlämnande av allmänna handlingar. Där anges bland annat följande (3 §):

”Om en anställd vid en myndighet, enligt arbetsordningen eller på grund av särskilt beslut, har ansvar för vården av en handling, är det i första hand han eller hon som ska pröva om handlingen ska lämnas ut. I tveksamma fall ska den anställde låta myndigheten göra prövningen, om det kan ske utan onödigt dröjsmål.

Myndigheten ska pröva om handlingen ska lämnas ut om:

1. den anställda vägrar att lämna ut handlingen eller lämnar ut den med förbehåll som inskränker en enskilds rätt att röja innehållet eller annars förfoga över handlingen.

2. den enskilde begär myndighetens prövning. Den enskilde ska informeras om möjligheten att begära myndighetens prövning och att det krävs ett skriftligt beslut av myndigheten för att beslutet ska kunna överklagas.

Offentlighets- och sekretesslagen föreskriver också att en myndighet på begäran av en enskild eller av en annan myndighet ska lämna uppgift som finns i allmän handling. Även om inte en hel handling kan lämnas ska så mycket som möjligt av handlingens innehåll kunna göras offentligt.

I tryckfrihetsförordningens 2 kapitel, 14 § regleras att en myndighet inte får efterforska vem som begär ut en handling i större utsträckning än vad som behövs för att myndigheten ska kunna pröva om hinder föreligger mot att handlingen lämnas ut.

3.1.3. Myndigheters serviceskyldighet

Förvaltningslagen reglerar bland annat myndighetens serviceskyldighet och enskildas rätt att ta del av uppgifter om sig själva. Bestämmelserna i 6 § FL om myndigheternas allmänna serviceskyldighet gäller förvaltningens kontakter med enskilda i frågor som rör en myndighets verksamhet. Av paragrafen följer bl.a. att varje myndighet, i den utsträckning som är lämplig, ska lämna upplysningar, vägledning, råd och annan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Frågor från enskilda ska besvaras så snart som möjligt.

Ytterligare krav finns i 7 § FL som innehåller bestämmelser om allmänna krav på ärendehandläggningen. Denna bestämmelse är tillämplig först när ett ärende har inletts. Myndigheten ska vidta de åtgärder i fråga om tillgänglighet som behövs för att den ska kunna uppfylla sina skyldigheter gentemot allmänheten enligt 2 kap. tryckfrihetsförordningen om rätten att ta del av allmänna handlingar.

4. *Iakttagelser och bedömningar*

4.1. *Styrdokument och rutiner för registrering och diarieföring*

4.1.1. *Iakttagelser*

I Botkyrka kommun finns följande övergripande styrande dokument för registrering, diarieföring och hantering av allmänna handlingar:

- Botkyrka kommuns ärendehandbok (fastställd av kommunstyrelsen i juni 2009)
- Botkyrka kommuns arkivhandbok (fastställd av kommunstyrelsen i juni 2009)
- Policy för informationssäkerhet i Botkyrka kommun (fastställd av kommunstyrelsen i mars 2017)

Ärendehandboken innehåller såväl övergripande regler som rutiner för hur kommunens nämnder ska bereda beslutsärenden och hur beslutsunderlag ska utformas. Ärendehandboken ska ligga till grund för det nämndadministrativa arbetet. I dokumentet beskrivs vad ett ärende är, vad som ska betraktas som en allmän handling, regler för postöppning och registrering samt regler för fullmakter för att öppna post.

Ärendehandboken beskriver att om en tjänsteperson är frånvarande och inte själv vill eller kan kontrollera sin e-post, måste vederbörande dela sin inkorg med en vidtalad kollega som ansvarar för att vid behov se till att e-post som ska registreras också blir registrerad. Vid planerad frånvaro ska tjänstepersonen dessutom alltid aktivera frånvarohanteraren i e-posten samt lämna besked om tidpunkten när hen är åter i tjänst.

Enligt ärendehandboken är huvudregeln att registratören registrerar nya ärenden och inkomna handlingar i pågående ärenden. Handläggare registrerar handlingar som de **upprättar i ”sina” ärenden och e-post** som ska registreras i ärenden där de är handläggare.

Arkivhandboken innehåller övergripande regler och rutiner för dokumenthanteringen i kommunen. Arkivhandboken redogör för arkivredovisning, regler för allmänna handlingar, sekretess, diarieföring, och gallring. Handboken riktar sig till alla kommunala förvaltningar och särskilt till anställda som i sitt dagliga arbete hanterar uppgifter och information.

Av intervjuerna framkommer att ärendehandboken och arkivhandboken vid tidpunkten för granskningen är under översyn. De två dokumenten ska kortas ner och sammanfogas till ett i syfte att öka användarvänligheten. Gemensamt för samtliga nämnder är, enligt intervjuer, att registratören hanterar myndighetsbrevlådan. Posten hanteras av registrator eller personen med registratorsansvar i verksamheten. Inkommen post sorteras alltid och ankomststämplas. Det finns utarbetade former för ersättare vid planerad eller plötslig frånvaro. Flera av de intervjuade beskriver att ärendehandboken och arkivhandboken inte används i särskilt stor utsträckning och att handböckerna beskriver processer som inte

efterlevs. Flera anställda har inte fått kännedom om handböckernas existens förrän långt efter anställningstillfället.

Nämnd	Ärenden/år (ungefär)	Digital och fysisk posthantering	Egna rutiner för diarieföring	Rutiner för att dela mejl/inkorg vid frånvaro	Handläggare diarieför egna handlingar	Kommentar
KS	800-900	Registrator (arkivassistent fördelar fysisk post)	Ja	Nej	Ja	I intervjuer uppges handläggare och medborgarcenter ha dålig kunskap om registrering och hantering av allmänna handlingar.
AVN	100	Registrator (även i verksamheterna)	Ja	Nej	Ja	Verksamheterna har egna diarieserier. De övergripande handböckerna beskrivs vara för omfattande och det saknas rutiner för praktiskt arbete i ärendehanteringssystemet.
KFN	250	Registrator	Ja	Delvis	Nej	Egna e-postbrevlådor kan delas vid en planerad frånvaro annars är det närmsta chef som ansvarar för att hantera frånvarandes e-postbrevlådor. Sekretess är ovanligt med det finns en medvetenhet om hanteringen av sådana ärenden.
UN	400	Registrator (även i verksamheterna)	Ja	Nej	Ja	Vid frånvaro hänvisar anställda via autosvar till andra medarbetare eller till myndighetsbrevlådan. I verksamheterna hanteras eventuella ärenden vid återkomst efter frånvaro. Vissa anställda som rektorer brukar bevaka inkorgen under ledighet.
SN	300	Registrator	Ja	Nej	Delvis	Vid frånvaro ställs autosvar in via mejl med hänvisning till kollega eller registratorsbrevlåda. Socialförvaltningen har upprättat en egen ärendehandbok och det finns även rutiner för diarieföring.
VON	300	Registrator	Ja	Delvis	Nej	Det finns egna lathundar för att arbeta i ärendehanteringssystemet Lex, avsedda både för handläggare och registerer. Rutiner finns även för att dela e-postbrevlådor vid längre planerad frånvaro.
TN	300	Registrator	Ja	Delvis	Ja	Digitala handlingar skrivs ut och ankomststämplas. Vid frånvaro ska vederbörande kontrollera e-postbrevlådan själv eller dela med andra. De flesta väljer att själva bevaka.
MHN	60	Registrator	Ja	Ja	Ja	Diarieföring i Lex sker i samma ärendeserie som samhällsbyggnadsnämnden. Det finns ett samarbetsrum på intranätet där nyheter och information delges. Det nya utkastet till ärendehandbok anses vara för omfattande och svår att navigera i.
SBN	500	Registrator	Nej	Nej	Nej	Handlingar skickas till registrator för diarieföring. Vid frånvaro ska hänvisning göras via autosvar till myndighetsbrevlåda.

4.1.2. *Bedömning*

Det finns ändamålsenliga styrdokument och rutiner för registrering och diarieföring av allmänna handlingar som inkommer och/eller upprättas hos nämnderna.

Kontrollmålet bedöms som uppfyllt.

Vi grundar bedömningen på att det finns övergripande styrdokument antagna av kommunstyrelsen som är styrande för nämndernas diarieföring. Förvaltningarna har, med undantag för samhällsbyggnadsförvaltningen, upprättat egna rutiner för diarieföring. Vi anser att upprättandet av en handbok för ärendehanteringssystemet skulle skapa bättre förutsättningar för diarieföringen. Vi noterar att samhällsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden har ett gemensamt diarium, vilket enligt vår bedömning inte är lämpligt då var och en av nämnderna utgör en egen myndighet.

Styrdokument och rutiner för registrering och diarieföring av allmänna handlingar som inkommer och/eller upprättas hos nämnderna efterlevs.

Kontrollmålet bedöms som delvis uppfyllt.

Vi grundar bedömningen på att förvaltningarna i flera delar arbetar enhetligt efter de bestämmelser som anges i styrdokumentet. Det sker dock i begränsad utsträckning att e-postbrevlådor delas med medarbetare vid frånvaro. Av granskningen framgår att de övergripande styrdokumentet inte är särskilt etablerade och att det inte i alla led finns kännedom om dem. Vi bedömer att de åtgärder som innebär att de två dokumenten slås ihop och att texten revideras kan öka användarvänligheten.

4.2. *Styrdokument och rutiner samt lagstiftning för utlämnande av allmänna handlingar efterlevs*

4.2.1. *lakttagelser*

I arkivhandboken och ärendehandboken redogörs för att alla har rätt att begära ut en handling. Lagen säger att handlingen ska lämnas ut skyndsamt, vilket brukar betyda samma dag eller senast dagen efter att begäran gjordes. Omfattas handlingen av sekretess så kan handläggningen få ta längre tid (det förekommer att exempelvis socialtjänstakter består av stora mängder handlingar), men ambitionen måste vara att handläggningen inte får dröja.

Enligt arkivhandboken är det den tjänsteperson som handlägger ett ärende som i första hand ska bedöma om sekretess gäller eller inte. Vid svårare bedömningar ska kommunarkivarie, kommunjurist eller närmsta chef rådfrågas. Men det får inte innebära att handläggningen fördröjs alltför mycket. Om handläggare beslutar att inte lämna ut hela eller delar av en handling ska den som begärt handlingen få information om att han eller hon har rätt till ett skriftligt beslut. Sådana beslut ska innehålla en motivering och hänvisning till den lagparagraf som är tillämplig. Beslutet ska fattas av behörig tjänsteperson eller nämnd. Det ska framgå av myndighetens delegationsordning vem som är behörig att fatta beslut om utlämnande av allmänna handlingar.

Samtliga granskade nämnder har delegerat beslut om att neka utlämnande av allmän handling till tjänstemannanivån. I ärendehandboken finns en bifogad mall för besvärshänvisning.

4.2.2. *Stickprov*

För att kontrollera nämndernas utlämnande av allmän handling har ett stickprov genomförts. Stickprovet genomfördes genom att olika handlingar efterfrågades under pseudonym. Botkyrka kommun har enligt de intervjuade **arbetat med "en väg in" det vill säga att medborgarnas kontakter med kommunen ska gå genom medborgarcenter.** Förfrågningarna om handlingar skickades via e-post till medborgarcenter, tjänstepersoner inom förvaltningen, myndighetsbrevlådor, funktionsbrevlådor samt till förtroendevalda.

Svarstid	Antal (18 totalt)
Samma dag	10
2 dagar	1
3 dagar	1
4 dagar	2
6 dagar	1
Inget svar	3

Resultatet av undersökningen visar att det generellt sker en skyndsam hantering av utlämnande av allmän handling. Av de svaren som erhöles bedömdes i stort sett samtliga hålla en god servicenivå enligt förvaltningslagens bestämmelser. Endast ett svar bedömdes inte vara tillräckligt då ytterst begränsad information gavs i förhållande till frågan. Därmed bedömdes svaret inte uppfylla 6 § FL:s krav om att lämna upplysningar och vägledning, till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde.

Ingen av respondenterna frågade varför handlingen efterfrågades. Tio förfrågningar besvarades samma dag och en efter två dagar. Ett svar innehöll ett nekande om utlämnande av handling men ingen information om överklagningsmöjlighet gavs. Tre av förfrågningarna besvarades inte överhuvudtaget. Resultatet av stickprovet redovisas i nedanstående tabell:

Nämnd	Svar	Svarstid
Kommunstyrelsen	Svar med efterfrågad handling/uppgift.	2 dagar.
Kommunstyrelsen	Svar att ärendet mottagits och vidarebefordrats. Därefter svar med kortfattad info.	Samma dag.
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	Svar med information samt efterfrågad handling/uppgift.	3 dagar.
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	Svar med information samt efterfrågad handling/uppgift.	Samma dag.

Kultur- och fritidsnämnden	Svar med efterfrågad handling/uppgift samt ursäkt för dröjsmål.	4 dagar.
Kultur- och fritidsnämnden	Inget svar har erhållits.	Inget svar.
Utbildningsnämnden	Svar samma dag att ärendet vidarebefordrats till tjänsteperson. Därefter inkom inget svar.	Inget svar.
Utbildningsnämnden	Svar samma dag att ärendet vidarebefordrats till annan tjänsteperson. Därefter svar efter sex dagar med information samt efterfrågade handlingar.	6 dagar.
Socialnämnden	Svar från tjänsteperson med övergripande information samt förutsättningar för utlämnande av handling.	Samma dag.
Socialnämnden	Svar från tjänsteperson med övergripande information samt att handling inte kan lämnas ut på grund av sekretess. Information om överklagansmöjlighet delges inte.	Samma dag.
Vård- och omsorgsnämnden	Svar med hänvisning till medborgacenter.	Samma dag.
Vård- och omsorgsnämnden	Svar samma dag med information om att ärendet vidarebefordrats till annan handläggare. Därefter svar fyra dagar senare.	4 dagar.
Tekniska nämnden	Svar med information samt efterfrågad handling/uppgift.	Samma dag.
Tekniska nämnden	Fråga skickad till medborgcenter med förfrågan om handling gällande ett ärende tillhörande Tekniska nämnden. Inget svar har erhållits.	Inget svar.
Samhällsbyggnadsnämnden	Svar med hänvisning till länk på hemsidan för mer info.	Samma dag
Samhällsbyggnadsnämnden	Svar från tjänsteperson med information om att frågan mottagits och ärendet vidarebefordrats till annan tjänsteperson för handläggning. Svar därefter samma dag om information samt handlingar i ärendet.	Samma dag

Miljö- och hälsoskydds nämnden	Svar med information samt efterfrågad handling/uppgift.	Samma dag.
Miljö- och hälsoskydds nämnden	Svar med information samt efterfrågad handling/uppgift.	Samma dag.

4.2.3. Bedömning

Nämnderna lever upp till förvaltningslagens intentioner kring service och tillgänglighet.

Kontrollmålet bedöms som uppfyllt.

Vi grundar vår bedömning på att svaren som erhöles hade en god servicenivå, i samtliga fall utom ett, i enlighet med 6 § FL:s krav om att myndigheter ska lämna upplysningar och vägledning, till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde.

Styrdokument och rutiner samt lagstiftning för utlämnande av allmänna handlingar efterlevs.

Kontrollmålet bedöms som delvis uppfyllt.

Vi grundar bedömningen på att det i merparten av stickprovsfrågorna skedde en skyndsamt hantering som uppfyllde lagens krav och riktlinjerna. Det fanns dock ett antal svar som inte höll sig inom den tidsram som anges i riktlinjerna samt att tre frågor inte besvarades. Vidare konstateras att stickprovet visar på en sekretessmedvetenhet men att information om möjlighet till att överklaga även bör framgå av svaret. Ingen av respondenterna efterfrågade om varför uppgiften begärdes ut (TF 2 kap. 14 §). Vidare noterar vi att dokumenterade rutiner för hanteringen vid utlämnande av handling finns i ärendehandboken samt att beslut att neka utlämnande av allmän handling har delegerats inom samtliga nämnder.

4.3. Roll- och ansvarsfördelning

4.3.1. Iakttagelser

Enligt ärendehandboken ska varje nämnd och förvaltning ha en registrator som är huvudansvarig för diarieföringen och nämndens eller förvaltningens diarium. Även lokala enheter, som skolor, förskolor, servicehus, gruppboenden, fritidsanläggningar ska ha rutiner för registrering och dokumenthantering. De ska också ha en tjänsteperson som ansvarar för att allmänna handlingar hålls ordnade.

Vidare framgår att samtliga enheter bör ha central postöppning. Alla handläggare ska veta att de ska registrera och handlägga skrivelser som kommer in till kommunen skyndsamt. Om en tjänsteperson tar emot en skrivelse i ett tjänsteärende räknas den som inkommen. Tjänstepersoner och ledande förtroendevalda bör lämna fullmakter som innebär att registratorn får öppna personadresserad post. Den som inte lämnar en sådan fullmakt är skyldig att dagligen öppna sin post så att handlingar som ska diarieföras kan diarieföras. Det gäller all post, e-post, fax med mera. Medarbetare ska få information om fullmakt i

samband med att de anställs. Förtroendevalda, i första hand ledamöter av presidier, ska få informationen när de tillträder sina uppdrag. Registratorn på berörd förvaltning ansvarar för att informera om och samla in fullmakter.

I intervjuer framgår att samtliga förvaltningar har en utsedd registrator som hanterar den centrala diarietjänsten, myndighetsbrevlåda och postöppningen¹. De intervjuade inom de verksamheter som intervjuats inom utbildningsnämnden och arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden uppger att det finns utsedda personer med registratorsansvar. Registratorn för tekniska nämnden diarieför ärenden och ansvarar för postöppning och myndighetsbrevlådan även för samhällsbyggnadsnämnden.

Vidare framgår att de flesta förvaltningar informerar om fullmakter och för lista över vilka som lämnat fullmakt för godkännande av postöppning. Inom kultur- och fritidsförvaltningen har ett principbeslut tagits så nyanställda godkänner fullmakt för postöppning vid undertecknande av anställningsavtal. Socialförvaltningen informerar eller upprättar inga fullmakter med undantag av planerad frånvaro. Enligt de intervjuade inkommer sällan personadresserad post.

4.3.2. *Bedömning*

Det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning inom förvaltningsorganisationen avseende registrering och diarietjänst av nämndernas allmänna handlingar.

Kontrollmålet bedöms som uppfyllt.

Vi grundar bedömningen på att varje nämnd har en ansvarig registrator som sköter den praktiska hanteringen i enlighet med ärendehandboken. I de verksamheter som varit föremål för granskningen finns även utsedda personer med registratoransvar. Ansvarsfördelningen överensstämmer med de övergripande riktlinjerna. Vi bedömer att socialnämnden bör se över sina rutiner för hantering av fullmakter.

4.4. *Anställdas förutsättningar*

4.4.1. *Iakttagelser*

I intervjuer uppges att det finns gemensamma introduktionsdagar för nyanställda medarbetare där den kommunala verksamhetens styrning, offentlighetsprincipen och sekretess behandlas. De förtroendevalda har även introduktioner där liknande frågor behandlas. Flera av förvaltningarna håller egna introduktionsutbildningar samt utbildningar i ärendehanteringssystemet. Flera intervjuade framhåller dock att det saknas regelbundna utbildningar i ämnet. Fler utbildningar i ärendehanteringssystemet Lex för de som arbetar i verksamheterna önskas även.

Vidare framgår att förvaltningarna har flera ersättare som kan täcka upp som registrator vid frånvaro. Inom utbildningsnämndens verksamheter så finns dock ingen ersättare utsedd, utan de inkomna handlingarna hanteras efter frånvarans slut.

I intervjuerna framgår att nuvarande ärendehanteringssystem, "Lex", är ålderdomligt och ska bytas ut. Systemuppdateringar har uteblivit på grund av att ett nytt ärendehanteringssystem ska upphandlas, vilket har försvärat arbetet i systemet.

¹ Vård- och omsorgsförvaltningen har en administratör som ansvarar för postöppningen.

Upphandlingen av nytt system pågår och ett e-arkiv kommer även att inrättas för att möjliggöra digital arkivering. Enligt gällande rutiner ska inkomna och upprättade handlingar diarieföras i ärendehanteringssystemet och även förvaras i en fysisk akt. När e-arkivet är infört kommer nämnderna inte att ha några fysiska akter utan endast digitala.

Ärendehandboken och arkivhandboken beskrivs av de intervjuade som väldigt omfattande och att det finns bristande kunskap om dem. Av intervjuerna framgår att anställda inte har känt till att ärendehandboken och arkivhandboken funnits förrän efter flera månaders anställning.

Socialförvaltningen framhäver att Lex inte är ändamålsenligt utifrån socialförvaltningens verksamhet. Systemet uppges ha säkerhetsbrister och förvaltningen behöver skanna in dokument med känsliga personuppgifter då det inte finns någon annan importeringsmöjlighet. Detta innebär att vissa handlingar och dokument går via medarbetares e-post. Kommunen erhåller ingen säker e-posthantering med kryptering.

4.4.2. *Bedömning*

Berörda tjänstepersoner inom förvaltningsorganisationen har givits tillräckliga förutsättningar för att efterleva gällande styrdokument och rutiner för registrering och diarieföring av allmänna handlingar.

Kontrollmålet bedöms som delvis uppfyllt.

Vi grundar bedömningen på att introduktionsutbildningarna som hålls till viss del behandlar allmänna handlingar och offentlighetsprincipen. Vi bedömer dock att utbildningar kopplade till ärendehanteringssystemet och diarieföring borde tillhandahållas återkommenade för kommunens anställda. Enligt vår bedömning skulle en handbok/lathund för den praktiska diarieföringen även underlätta arbetet. De insatser som är pågående avseende revidering av riktlinjerna och införandet av ett nytt ärendehanteringssystem är åtgärder som vi anser förbättrar förutsättningar för förvaltningarnas medarbetare. Vidare konstateras att sekretesshanteringen i Lex har brister då systemet inte kan erbjuda en säker digital överföring av handlingar. Nuvarande hantering bör med anledning av detta ses över omgående.

4.5. *Uppföljning och kontroll av diarieföring*

4.5.1. *Iakttagelser*

I ärendehandboken beskrivs att när ett ärende avslutas lämnas ärendet till registratören för kontroll och avslut. Registratören ansvarar sedan för att handlingarna förvaras säkert och så småningom levereras till kommunarkivet. Registratören ska, minst en gång om året, gå igenom ärenden som inte avslutats för att se om de kan avslutas. Det kan ske genom att registratören ger handläggarna en lista ur ärendehanteringssystemet som visar vilka ärenden som fortfarande är öppna. Handläggarna måste gå igenom listan och till registratören lämna in de akter (rensade) som ska avslutas.

Merparten av de intervjuade uppger att det finns utarbetade former för uppföljning och kontroll av diarieförda handlingar. Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten och tekniska förvaltningen gör regelbundna uppföljningar två gånger per år där listor med öppna ärenden skrivs ut och delges handläggare för berörda ärenden.

Vård- och omsorgsförvaltningen har under en längre tid legat efter med uppföljning av ärenden och det finns en större mängd ärenden som fortfarande är öppna. Inom utbildningsnämndens verksamheter uppges rutinen för avslut av äldre ärenden inte fungera bra. Många ärenden är fortfarande öppna, delvis beroende på att det finns en osäkerhet i hur ärenden ska avslutas i Lex. Inom arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen finns inga bestämmelser när och hur uppföljning ska ske. Det beskrivs dock att det görs regelbundet av central registrator som även håller uppsyn över verksamheternas diarieserier. I verksamheterna kontrolleras det på förekommen anledning.

4.5.2. *Stickprov*

Stickprov i nämndernas huvudserie har gjorts för att kontrollera nämndernas uppföljning och kontroll av registrerade ärenden i Lex. Kontrollen visar på att det finns variationer vad gäller antalet pågående ärenden från tidigare år.

Nämnd	Pågående ärenden 2016	Pågående ärenden 2017	Det förekommer att ärenden som bör vara stängda inte är avslutade
Kommunstyrelsen	373	485	Ja
Kultur- och fritidsnämnden	1	64	Ja
Socialnämnden	56	176	Ja
Utbildningsnämnden	13	192	Ja
Vård- och omsorgsnämnden	66	102	Ja
Tekniska nämnden	61	84	Ja
Samhällsbyggnadsnämnd och Miljö- och hälsoskyddsnämnden ²	119	180	Ja
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	0	3	Nej

4.5.3. *Bedömning*

Det finns en systematisk uppföljning och kontroll av nämndernas registrering och diarieföring.

Kontrollmålet bedöms som delvis uppfyllt.

Vi grundar bedömningen på att ärendehandboken anger rutiner för hur avslut av ärenden ska gå till och att flera av förvaltningarna har utarbetade former för uppföljning och kontroll av ärenden. Stickprovet visar dock att det skiljer sig åt mellan nämnderna vad gäller antal avslutade ärenden. Vi noterar att det i en majoritet av de kontrollerade diarierna förekommer öppna ärenden som bör avslutas.

² Miljö- och hälsoskyddsnämnden har även en stor del registrerade ärenden i verksamhetssystemet ECOS.

Vi bedömer att kommunstyrelsen, socialnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, tekniska nämnden, samhällsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden behöver se över sina rutiner för avslut av ärenden.

2019-02-11

Uppdragsledare

Anders Hägg

Projektledare

Lisa Åberg

3

Genomlysning av projektet Allégården (TEF/2018:306)

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar för egen del:

1. Tekniska nämnden godkänner åiterrapporteringen och översänder tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse med tillhörande bilaga till kommunstyrelsen som svar på kommunstyrelsens anmodan om extern genomlysning av projektet.

Tekniska nämndens förslag till kommunstyrelsen:

2. Tekniska nämnden anmodas att fortlöpande åiterrapportera progressionen av Allégårdsprojektet till kommunstyrelsen.

Bakgrund

Kostnaden för projektet Allégården har under 2018 ökat starkt och tilläggsäskande gjordes i december 2018. I samband med tilläggsäskandet uppdrogs att genomföra extern genomlysning av projektet. För att genomlysning av projektet har en extern part gått igenom handlingar i projektet, intervjuat tidigare deltagare i projektet samt gjort en sammantagen bild av projektet som grund för ett framtida lärande. Effekter av ingånget tilläggsavtal för att vinna tid kommenteras i ärendet.

Sammanfattning

Rapporten ger en översikt över projektets historia och är kritisk över hanteringen i projektet på ett antal punkter. Rapporten syftar till ett lärande och rekommendationerna från rapporten kommer att tas in i det fortsatta utvecklingsarbetet med projektmodellen samt i arbetet med framtida projekt.

Parallellt med rapporten har redan projektorganisationen inklusive uppföljningen för projekt Allégården förändrats. Rapporten rekommenderar en tydlig milsten mellan projektering och produktion, vilket är normalt förfarande i en samverkansentreprenad. De tillkommande kostnader projektet har drabbats av för att förstärka bärande delar av byggnaden hade dock inte kunnat undvikas med en tydlig milsten mellan projektering och produktion.

2019-05-21

Dnr TEF/2018:306

Ärendet

Rapporten beställdes i november 2018 av dåvarande förvaltningschef för att säkerställa att bristerna i projektet Allégården skulle användas som lärande för organisationen och framtida projekt. Rapporten ger en tydlig bild över vad som behöver förbättras i kommande projekt. Kommunen tar med sig rekommendationerna från rapporten in i det fortsatta utvecklingsarbetet med projektmodellen samt i arbetet med framtida projekt.

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2019-04-24.

2019-04-24

TEF/2018:306

Referens
Frank Renebo

Mottagare
Tekniska nämnden

Genomlysning av projekt Allégården

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar för egen del:

1. Tekniska nämnden godkänner åiterrapporteringen och översänder tjänsteskrivelse med tillhörande bilaga till kommunstyrelsen som svar på kommunstyrelsens anmodan om extern genomlysning av projektet.

Tekniska nämndens förslag till kommunstyrelsen:

2. Tekniska nämnden anmodas att fortlöpande åiterrapportera progressionen av Allégårdsprojektet till kommunstyrelsen.

Bakgrund

Kostnaden för projektet Allégården har under 2018 ökat starkt och tilläggsäskande gjordes i december 2018. I samband med tilläggsäskandet uppdrogs att genomföra extern genomlysning av projektet. För att genomlysning av projektet har en extern part gått igenom handlingar i projektet, intervjuat tidigare deltagare i projektet samt gjort en sammantagen bild av projektet som grund för ett framtida lärande. Effekter av ingånget tilläggsavtal för att vinna tid kommenteras i ärendet.

Sammanfattning

Rapporten ger en översikt över projektets historia och är kritisk över hanteringen i projektet på ett antal punkter. Rapporten syftar till ett lärande och rekommendationerna från rapporten kommer att tas in i det fortsatta utvecklingsarbetet med projektmodellen samt i arbetet med framtida projekt.

Parallellt med rapporten har redan projektorganisationen inklusive uppföljningen för projekt Allégården förändrats. Rapporten rekommenderar en tydlig milsten mellan projektering och produktion, vilket är normalt förfarande i en samverkansentreprenad. De tillkommande kostnader projektet har drabbats av för att förstärka bärande delar av byggnaden hade dock inte kunnat undvikas med en tydlig milsten mellan projektering och produktion.

Ärendet

2019-04-24

Dnr TEF/2018:306

Rapporten beställdes i november 2018 av dåvarande förvaltningschef för att säkerställa att bristerna i projektet Allégården skulle användas som lärande för organisationen och framtida projekt. Rapporten ger en tydlig bild över vad som behöver förbättras i kommande projekt. Kommunen tar med sig rekommendationerna från rapporten in i det fortsatta utvecklingsarbetet med projektmodellen samt i arbetet med framtida projekt.

Projektorganisationen för Allégården ändrades redan innan rapporten från genomlysningen färdigställdes för att nå en bättre projekthantering. Ekonomistämningar görs fortlöpande veckovis vid möten med entreprenören. Arbetet med att hitta bästa ekonomiska tekniska lösning fortskrider.

Projektet har varit otursdrabbat och oförutsägbara kostnader har infallit, men det kan dock inte förnekas att projektet i ett tidigt skede borde ha fått en annan inriktning och att detta orsakades av ett antal dåliga beslut i början av 2016.

Rapporten pekar på att projektet i den senaste entreprenaden inte på ett bra sätt följt den vanliga formen för ett samverkansprojekt. Avstegen gjordes direkt vid projektuppstart och är dokumenterat i ett tilläggsavtal. Avstegen att genomföra projektering i parallell med uppstart av produktion gjordes för att i tid klara att leverera vårdplatser – det vill säga projektet prioriterade parametern Tid. Prioriteras tid leder det normalt till att kostnad eller kvalitet får stå tillbaka. Det är dock viktigt att notera att de problem med bristande hållfasthet i betongkonstruktionen som har drabbat projektet under ombyggnationen inte hade kunnat undvikas med en tydlig milstenspassage mellan projektering och produktion.

Tvärtom - hade projektering gjorts helt klar innan produktion påbörjats så hade projekteringen gjorts baserad på befintlig information och den dåliga hållfastheten i betongkonstruktionen hade då inte uppmärksammats förrän efter projektering när produktionen inletts – då med ytterligare tillkommande omprojekteringskostnader jämfört med utfallet i dagsläget. Troligtvis har den tidiga upptäckten av problem med tegelväggarna och bristande hållfasthet hos bjälklagen lett till mindre omfattning av omprojektering. Tidsmässigt hade det i bägge fallen varit olämpligt att avbryta projektet. Kostnaderna för den tillkommande stålförstärkningen av bärande konstruktioner hade därmed tillkommit även om projektet hade genomförts med en traditionell milsten mellan projektering och produktion.

Frank Renebo
Tf teknisk direktör

Bilaga: Genomlysning/utredning Allégården vård & omsorgsboende

---

GENOMLYSNING/UTREDNING ALLÉGÅRDEN
VÅRD & OMSORGSBOENDE

BOTKYRKA KOMMUN

Innehållsförteckning

1. UPPDRAGET	1
2. BAKGRUND	2
3. SAMMANFATTNING	2
4. UNDERLAG FÖR UTREDNINGEN	3
4.1. Dokumentation.....	3
4.2. Intervjuer	3
5. PROJEKTMODELL & ORGANISATION	4
5.1. Styrgrupp	4
5.2. Projektägarskap.....	4
5.3. Förvaltnings- & nämndansvar	5
5.4. Intern projektledning/Extern projektledning.....	6
5.5. Projektmodell.....	7
5.6. Tidigare revisionsrapporter	7
6. TIDSAXEL.....	7
7. VÅR BEDÖMNING.....	9
8. SÄRSKILDA BRISTER ATT BEAKTA	11
9. ALLMÄNNA REKOMMENDATIONER	14
10. REKOMMENDATIONER I PÅGÅENDE ALLÈGÅRDSPROJEKT	15
11. LÄRANDE TILL PROJEKT NYTT KOMMUNHUS OCH KOMMANDE PROJEKT	15
11.1. Jämförelse med projekt Nytt kommunhus.....	16
12. SLUTSATSER.....	16

1. UPPDRAGET

Initialt beställer Botkyrkas tekniska förvaltning (TeF) en genomlysning av om- och tillbyggnadsprojektet Allégården, vård och omsorgsboende. Tidigare förvaltningschef har, 2018-11-26, bett Leda Snygg AB om en extern genomlysning av projektet från dess start till nuläge. Botkyrka vill ha en bild av beslutsprocessen, en tidsaxel för projektet samt en genomlysning av hur projektet har bedrivits. Fokus ska särskilt ligga på att identifiera ett lärande kopplat till utfallet för att undvika liknande utveckling i kommande fastighetsprojekt i kommunen.

Under utredningens genomförande har Botkyrka genomfört en omorganisation i ledningen av TeF och även i nämndbeslut uppdaterat uppdragets inriktning och omfattning: *"Tekniska nämnden uppdrar till tekniska förvaltningen att genomföra en total genomlysning av extern part av projektet för att utröna vad som brustit och vad organisationen kan lära till kommande projekt. Uppdraget ska återsäntas till nämnden senast 2019-03-31."* Den nya inriktningen i uppdraget medför en något större omfattning och djup i analysen än det initiala uppdraget från förvaltningschefen.

2. BAKGRUND

Efter arbetsmiljöverkets beslut 2014 om att vitesförelägga kommunen för det fall att bristerna i lokalerna inte blir åtgärdade senast den 31 december 2018 och efter två olika förstudier av externa parter initieras Allégårdsprojektet vid ett första styrgruppsmöte 2015-11-18 med en initial investeringsbudget på 65 MSEK. I dagsläget ligger prognosen i projektet på 285 MSEK. Mycket har hänt under projektets löptid mellan 2014 - 2019. Ett par olika förstudier har legat till grund för projektet och ett antal olika upphandlingar har genomförts, avtalsupplägg har ändrats, entreprenörer har bytts ut och på förvaltningen har man bytt beslutsfattare ett par gånger under projektets löptid. Stora förändringar i projektets omfattning och justeringar i slutprodukt har också genomförts även om antalet boendeplatser och kapacitet för verksamheten (hyresgästen) är i stort densamma som i projektets inledning.

Det har senare i projektet visat sig att relationshandlingar ej stämt överens med utförd konstruktion från det initiala bygget 1966. Ett antal ytterligare faktorer har också markant påverkat tidplan och budget vid olika tidpunkter. Brister i bl.a. dränering, saneringsbehov, tak- och bärande konstruktioner har visat sig för svaga. Om alla dessa faktorer hade varit kända och/eller belysts för beslutsfattare i projektets inledning är det vår bedömning att en ombyggnation av fastigheten troligtvis aldrig varit aktuell.

Den politiska ledningen ifrågasätter nu den ekonomiska utvecklingen i projektet och nuvarande prognos och Botkyrka behöver en genomlysning som kan ligga till grund för beslut om hur projektet ska hanteras framöver och även skapa förutsättningar för ett lärande för kommande, nära förestående, projekt för nytt kommunhus samt generellt inför framtiden.

3. SAMMANFATTNING

Det är viktigt att belysa att det är utmanande att penetrera alla delar i ett projekt av denna storlek och omfattning och som dessutom pågått under drygt 5 år. Samtidigt är det på sin plats att belysa att det är lätt att vara efterklok och att det i en utredning när fakta finns på bordet är lätt att dra slutsatser som kan ha varit svåra att dra för de individer som varit aktiva i projektet och dessutom haft många andra åtaganden parallellt.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att det under projektets gång uppdragats ett antal såväl oförutsägbara som förutsägbara faktorer som alla på olika sätt påverkat utfallet i projektet negativt. Utredningen kommer belysa att många av dessa faktorer var kända, alternativt fanns med i tjänstemännens bedömningar tidigt i projektet, men av okänd anledning inte presenterades för beslutsfattare.

Ett antal av dessa faktorer beskrivs mer detaljerat i utredningen men utöver dessa så finns det anledning att i slutändan lägga mest fokus på verksamhetens generella förmåga, organisation och

process för att bedriva större fastighetsprojekt. Hade förmågan och organisationen funnits och byggprocessen fungerat bättre i kommunen hade kontrollen i projektet säkerligen varit bättre och kommunikationen till och mellan beslutsfattare tydligare.

Otydlig ansvars- och rollfördelning mellan de, i detta projekt, två berörda förvaltningarna och relationen mellan rollerna som hyresgäst (beställare/kravställare) och fastighetsägare (leverantör) samt ansvaret mellan tjänstemän och politik har även det varit intressant att utvärdera särskilt eftersom kommunens revisorer under åren återkommit till liknande slutsatser som dras i denna utredning. Otydlig ansvars- och rollfördelning mellan intern och extern projektledning har också haft en påverkande faktor för resultatet och den löpande uppföljningen av projektet.

Den ekonomiska utvecklingen från den initiala budgeten på 65 MSEK till dagens prognos på 285 MSEK framstår självfallet som makaber. Särskilt då antalet boendeplatser inte ökat i större mening. Däremot kan det vara på sin plats att lyfta att det ombyggnadsprojekt som initierades med en stram budget och relativt låg ambitionsnivå nu utvecklats till en fastighet med nybyggnadsstandard där fastigheten i praktiken är helt moderniserad. Med andra ord har de problem som projektets ställts inför medfört en markant kravglidning som också motsvaras i kostnadsutvecklingen. Vår bedömning är att kalkylen som låg till grund för budget á 65 MSEK aldrig skulle presenterats för politiken då den var vilseledande.

4. UNDERLAG FÖR UTREDNINGEN

En stor mängd skriftlig dokumentation och arbetsmaterial har av tekniska förvaltningen tillgängliggjorts utredningen. Överlag finns mycket information sparad-

4.1. Dokumentation

- Mötesprotokoll (Styrgruppsmöten, projektmöten, byggmöten)
- Beslutsdokumentation (Nämndprotokoll, beslut- samt tjänsteskrivelser)
- Studier/rapporter etc
- Kalkylunderlag
- Förfrågningsunderlag
- Anbud
- Diverse kommunikation & arbetsmaterial (mail, dokument etc)

4.2. Intervjuer

Som komplement till dokumentationen har ett antal intervjuer genomförts med ett antal nyckelpersoner i projektet för att etablera en större förståelse för projektet i allmänhet, händelseförloppet samt för att identifiera faktorer som påverkat resultatet.

- Tidigare förvaltningschef TeF fram till 2018
- Intern projektledare TeF
- Initial styrgruppsordförande samt förvaltningschef på VON
- Extern projektledare/Projekteringsledare

- Projektchef nuvarande entreprenör
- Tidigare Förvaltningschef TeF fram till 2016
- Fastighetschef Botkyrka samt ombud i samverkansentreprenaden och i dagsläget tf. Förvaltningschef TeF

5. PROJEKTMODELL & ORGANISATION

Kommunen har en projektmodell som ska följas. Modellen har inte följts ordentligt i projektet och roller och ansvar har varit otydliga. Under intervjuer och samtal har det framkommit att projektmodellen sällan följs och att det finns stora behov av en revidering av modellen då den anses vara föråldrad. Kommunens externa revisorer har sedan 2013 regelbundet slagit ner på lokalförsörjningsprocessen och den handlingsplan som togs fram efter revisionen 2013 var alltjämt inte fullt implementerad vid PWC's revision av lokalförsörjningsprocessen i mars 2017.

Det är vår bedömning att det generellt har funnits otydlighet och osäkerhet kring roller och ansvar i projektet och att det medfört en bristande uppföljning samt att det i sig skapat förutsättningar för den negativa utvecklingen i projektet på grund av lågt ansvarstagande och dålig uppföljning.

Projektet har använt olika entreprenadformer, där första entreprenaden fick avbrytas. Det är i sammanhanget värt att lyfta att bryta avtal inte är vanligt förekommande inom byggbranschen. I försök nummer två i samverkan med nuvarande entreprenör finns det också brister, framförallt med kostnadsstyrning. Att upphandla med olika entreprenadformer kräver olika projektuppbbyggnader och olika organisationer hos beställaren. Vi bedömer att kommunen misslyckats med att styra upp den första totalentreprenaden och valde i nästa skede entreprenad i samverkansform. Dessa två olika entreprenadformer kräver olika organisation och här har kommunen inte varit proaktiva och anpassat organisationen efter de olika uppläggen.

5.1. Styrgrupp

Styrgruppen leddes initialt av förvaltningschefen för vård och omsorg. I juni 2016 integreras projektet i befintlig styrgrupp för ytterligare ett antal fastighetsprojekt med samma inriktning och ordförandeskapet tas över av tekniska förvaltningen.

Vård och omsorgsförvaltningen nämner i samtal och intervjuer att de ifrågasätter varför de ansvarar för styrgruppen i ett fastighetsprojekt. Kommunens revisorer har även belyst detta i sina rapporter och lägger fokus på samma fråga. Det är vår bedömning att styrgruppens ordförande borde varit från tekniska förvaltningen redan från projektets början. När sedan styrgrupperna slås ihop tar tekniska förvaltningen över ansvaret och säkerligen nås samordningsvinster men en uppenbar risk är att respektive projekt då inte erhållit den uppmärksamhet som krävs för en ordentlig uppföljning på grund av att mindre tid läggs på respektive projekt.

5.2. Projektägarskap

Projektägarskapet har varit otydligt. Man kan tolka valet av initial ordförande från vård och omsorgsförvaltningen som att projektägarskapet legat där initialt. Med denna tolkning kan man

ifrågasätta varför ägarskapet av ett fastighetsprojekt legat placerat i vård och omsorgsförvaltningen/nämnden? Rimligen är tekniska förvaltningen/nämnden bäst lämpad och rätt organisation att följa upp och driva ett fastighetsprojekt. Vård och omsorgsförvaltningen är hyresgäst och bör agera beställare, verksamhetsexperter och kravställare. Tekniska förvaltningen är fastighetsägare och bör rimligen ta ansvar för fastighetsprojekt, även detta ett ämne som de externa revisorerna upprepade gånger återkommit till de senaste åren.

5.3. Förvaltnings- & nämndansvar

Ansvarsfördelningen mellan vård och omsorgsförvaltningen och tekniska förvaltningen har varit otydlig. Inledningsvis (med ovan tolkning av ordförandeskapet) i projektet äger vård och omsorgsförvaltningen projektet genom sitt ordförandeskap i styrgruppen, i mitten av 2016 samordnar kommunen styrgruppen med ytterligare ett par parallella projekt i samma segment och tekniska förvaltningen tar över ansvaret för styrgruppen.

För en kommun kan det vara utmanande att separera rollerna som hyresgäst och fastighetsägare eftersom man i realiteten är både och inom ramen för samma organisation. Oaktat denna utmaning är det avgörande för att lyckas etablera en fungerande lokalförsörjningsprocess att dessa roller är tydliga och att ansvaret är tydligt fördelat de båda emellan. Förhållandet är lättare att tydliggöra när kommunen hyr fastigheter av privata aktörer men det är precis lika viktigt att processen fungerar på samma sätt för de fastigheter som kommunen själv äger och förvaltar. Det är lika viktigt att respektive nämnds ansvar tydliggörs i lokalförsörjningsprocessen och att även nämnderna ikläder sig rollerna som hyresgäst och fastighetsägare, ett alternativ för att hjälpa till att tydliggöra detta skulle vara att placera fastighetsansvaret i ett separat kommunalägt bolag eller att sälja delar eller hela beståndet till privata aktörer. Att helt avyttra det kommunala beståndet kan vara förknippat med risker och kan medföra att kommunen tappar kontroll över fastighetsförsörjningen samt framtida kostnader.

En beskrivning eller ett exempel där rollerna och ansvarsfördelningen mellan hyresgäst och fastighetsägare var tydliga skulle kunna se ut enligt följande:

Projektet Allégården initieras när hyresgästen (Vård och omsorgsförvaltningen) får ett förläggande av arbetsmiljöverket att lokalerna inte lever upp till dagens krav. Hyresgästen vänder sig då till fastighetsägaren (tekniska förvaltningen) och uppmärksammar dem på problemet. Fastighetsägaren utreder förutsättningarna för att komma till rätta med problemet och kommer tillbaka och meddelar att det innebär en hyresgäst Anpassning för att anpassa fastigheten till de krav som föreligger. Hyresgäst Anpassningen kommer medföra en investering och således en ökad hyresnivå. Hyresgästen har då valet att acceptera höjningen eller hitta nya ersättningslokaler för sin verksamhet. I detta fall accepterar hyresgästen den nya föreslagna hyresnivån och ett avtal upprättas mellan parterna. Med avtalet som säkerhet erhåller fastighetsägaren efter politiska beslut en investeringsbudget och initierar ett projekt för att bygga om eller ersätta fastigheten. Om det under projektets gång dyker upp kostnadsökningar i likhet med detta projekt så får fastighetsägaren bära ansvaret för dessa. I en kommunal kontext där kommunen är både hyresgäst och fastighetsägare som i detta fall får kostnadsökningen initialt hanteras på förvaltningsnivå. Om hyresgästen inte accepterar att omförhandla avtalet till en högre hyresnivå får frågan hanteras mellan nämnderna och i det fall nämnderna inte kan komma överens för att ta beslut så skickas frågan vidare till kommunstyrelsen som får besluta om hyresnivån ska

justeras eller investeringen finansieras på annat sätt med kommunala medel utan att påverka ekonomin i hyresgästens verksamhet.

Ovan modell skulle medföra att tekniska förvaltningen och nämnden tvingas ta ett större ansvar för att kvalitetssäkra respektive investeringsprojekt mot vad man behövt göra i detta fall. Utredningen visar att det tidigt i projektet fanns indikationer på förvaltningsnivå som pekade på stora osäkerhetsfaktorer och att riskerna för ett utfall i likhet med dagens var stora. Med ovan modell är det högst troligt att förmågan till uppföljning och kontroll i fastighetsprojektet varit större om det var så att tekniska förvaltningen ägt projektet och haft ordförandeskapet i styrgruppen och att deras egen nämnd även följde upp projektet regelbundet.

Med den modell som nyttjats i detta projekt är det tekniska förvaltningens tjänsteskrivelser som i stort legat till grund för beslut som fattats av vård och omsorgsnämnden. Man kan skönja en stor frustration i vård och omsorgsnämndens beslutsmeningar då de gång på gång ställs inför utmaningen att fatta beslut baserat på det som rekommenderas från tekniska förvaltningen för att så snabbt som möjligt få fram omsorgsplatser. Med den ansvarsmodell som nyttjats nu är risken även stor att det skapats en press på tjänstemännen att finna lösningar för att tillmötesgå de akuta behov av platser som föreligger i verksamheten. Det är inte orimligt att tänka sig att en känsla av att vilja vara till lags i relation till de akuta behov som föreligger infinner sig hos de tjänstemän som ska rekommendera lösning till nämnden för en annan förvaltning och på grund av detta anpassar sina rekommendationer mot bättre vetande för att tillmötesgå en tuffare tidplan än de rekommendationer de egentligen tror är mest ekonomiskt hållbara.

5.4. Intern projektledning/Extern projektledning

Intern projektledare har varit föredragande i styrgruppen och operativt ansvarig för projektet. Samma projektledare på fastighetsavdelningen har haft detta ansvar genom hela projektet fram till idag.

En extern projektledning kontrakterades tidigt i projektet till rollen som byggprojektledare, samma företag är fortfarande aktiva i projektet men har bytt verksamma konsulter ett par gånger. Den externa byggprojektledaren har rapporterat till den interna projektledaren och varit operativt ansvarig för projektering och det operativa byggprojektet.

Vår bedömning är att dessa två projektledarroller skapar en otydlighet i projektet och även en otydlighet rollerna emellan och för andra i och utanför projektet. Vilken projektledare har vilket ansvar? Två projektledare skapar otydlighet och under intervjuer har det blivit tydligt att rollerna varit oklart definierade. Antingen ligger projektledningsansvaret på förvaltningens egna interna projektledare som då behöver kompetens, tid och resurser för att ta sig an uppgiften alternativt förstärker kommunen organisationen för varje projekt med en externt upphandlad konsult som också tydligt tilldelas ansvar för driften, uppföljningen, ekonomin och återrapporteringen från projektet. Med otydlighet i ansvar blir risken stor att saker faller mellan stolarna och att beslutsfattare inte nås av en tydlig bild av utvecklingen i projektet.

Det är vår bild att styrgrupperna och kommunens ledning inte med regelbundenhet och i tid nåtts av en tydlig bild och fakta av de problem som dykt upp och hur dessa påverkat den ekonomiska utvecklingen i projektet.

5.5. Projektmodell

Kommunens projektmodell har inte följts i projektet. Som exempel saknas ett uppdragsbeskrivning och den projektplan som utformats av den externa projektledaren har inte beslutats om i styrgruppen. Roller och ansvar är inte fördelade enligt modellen och dokumentationsmallarna har inte nyttjats.

En moderniserad och uppdaterad samt implementerad projektmodell skulle ge verksamheterna trygghet samt en bättre förutsättning att göra rätt och kontinuerligt utveckla deras förmåga att ta sig an större projekt. En tydlig och utvecklad modell skapar även bättre förutsättningar för uppföljning av projekten, före, under och efter avslutade projekt.

5.6. Tidigare revisionsrapporter

De externa revisorerna lägger i februari/mars 2017, mitt under pågående Allégårdsprojekt, fokus på den handlingsplan som togs fram 2013 och det faktum att den ännu inte är fullt ut implementerad. Revisorerna sammanfattar sina iakttagelser enligt följande:

"Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att kommunstyrelsen och den tekniska nämndens styrning, ledning och uppföljning avseende strategiska investeringsprojekt inte är tillräcklig. Vidare bedömer vi att den fastställda handlingsplanen inte genomförts på ett ändamålsenligt sätt."

Dessa bedömningar baseras i huvudsak på följande iakttagelser:

- *De dokumenterade regler och riktlinjer som finns är ej helt ändamålsenliga och tillfredsställande.*
- *Fördelningen avseende ansvar och befogenheter är inte helt ändamålsenlig.*
- *Bristande beslutsunderlag vid beslut och initiering av projekt.*
- *Till viss del bristande uppföljningsmöjligheter av projekt.*
- *Handlingsplanen är ännu, tre år efter dess beslutande, inte genomförd.*

Med revisionsrapporternas tydlighet mitt under pågående projekt kan man ställa sig frågan varför de större projekten inte getts mer fokus och resurser för att säkerställa att de brister som lyfts i rapporten elimineras.

6. TIDSAXEL

Nedan följer ett antal tider som ger en bild av utvecklingen i projektet över tid:

- 2014-09-19 Första förstudie levereras av extern part - (4 958 kvm x 27 500/kvm) pekar på en investeringsnivå om 136 MSEK för ombyggnad.
- 2015-03-30 Andra förstudie levereras av annan extern part – (3 880 kvm x 16 000/kvm) pekar på en investeringsnivå på 65 MSEK för samma produkt.
- 2015-06-09 Beslut i VON att bygga om Allégården för 65 MSEK
- 2015-10-27 Projektplan upprättas av extern projektledning
- 2015-11-18 Första styrgruppsmötet
- 2016-01-12 Utkast tjänsteskrivelse TeF som motiverar nybyggnation

- 2016-01-13 Förvaltningsberedning där alternativet rivning och nybyggnation diskuteras
- 2016-01-15 Utkast tjänsteskrivelse TeF som motiverar ombyggnation
- 2016-01-22 Initial första upphandling inleds
- 2016-01 flyttar majoriteten av Allégårdens äldre och personal till Söderby Parks vård- och omsorgsboende i Salem.
- Endast ett giltigt anbud inkommer, 27 MSEK över budget (stort antal företag begär ut handlingar)
- 2016-02-11 ny kalkyl visar totalkostnad om 88 MSEK
- 2016-03-07 Kommunstyrelsen utökar budget till 88 MSEK
- 2016-04-18 Tekniska nämnden beslutar att avbryta upphandlingen pga. anbud ligger över budget.
- 2016 under sommaren genomfördes invändig rivning med hjälp av ramavtalade entreprenörer.
- Ny upphandling, 3 anbud inkommer, 90-96 MSEK (exklusive byggherrekostnader) = över beslutad investeringsbudget
- 2016-10-03 - Tekniska förvaltningen äskar 125 MSEK med hänvisning till inkomna anbud. Motiveras med överhettad marknad. Föreslår att ekonomi ska styra projektet snarare än tid.
- 2016-11-14 Styrgruppsmöte 3, diskuterar två förslag som presenterats för förvaltningsberedningen ombyggnad/rivning nybyggnad. På samma möte beslutas senare att alternativ för rivning/nybyggnad ska utgå från projektet?
- Ny upphandling på nya handlingar initieras
- 2016-10-11 Riskanalys presenteras i projektet
- 2017-01-11 kommunen tecknar avtal med entreprenör om totalentreprenad
- 2017-05-12 Entreprenören lämnar, en bit in i projekteringen, in en hindersanmälan samt anmäler ÄTA-arbeten till betydande belopp.
- 2017-06-01 Styrgruppen i projektet integreras i styrgruppen för övriga pågående omsorgsprojekt (Samariten mfl.)
- 2017 i juni avbryter kommunen avtalet med entreprenören.
- 2017-08-24 Konstruktörtlåtande hämtas in som bedömer att byggnadens konstruktion och förmåga att klara utbyggnaden och laster etc.
- 2018-01-24 TeF beslutar om tilldelning till IN3PRENÖR vid ett extra nämndenssammanträde.
- Sanering behöver genomföras då ställtiden medfört att bevaxning bildats i grunden
- Fasaderna identifieras som svaga och felkonstruerade.
- 2018-05-14 förvaltningen äskar ytterligare 30 MSEK för fasadförbättringar från Kommunstyrelsens reserv, ordförandebeslut tas pga. av tidsbrist. 155 MSEK
- 2018-06-04 VON beslut om maxkostnad (155 MSEK) för byggnationen av Allégården
- Ytterligare kostnadsökningar identifieras under pågående projektering, det visar sig att (trots konstruktörens utlåtande i augusti 2017) relationshandlingarna från bygget 1966 ej stämmer överens med verkligheten och konstruktionen i realiteten är för svag.
- 2018-11-26 Leda Snygg AB kontaktas för att initiera en genomlysning av projektet för att skapa ett lärande till framförallt till det nära förestående kommunhusprojektet.
- 2018-12-10 VON tillstyrker tekniska förvaltningens förslag till beslut om att färdigställa pågående byggnation för 285 MSEK
- 2018-12-10 TeF föreslår KS att öka budgeten med maximalt 130 MSEK till 285 MSEK och samtidigt beslutas att en extern genomlysning ska genomföras.

- 2019-02-08 Det är sedan start av den nya entreprenaden full produktion i projektet som arbetar för högvarv för att nå tidplan och budget.

7. VÅR BEDÖMNING

Projektet har redan haft en lång löptid över 5 år och det finns självklart inte en enskild brist som kan förklara utfallet utan det är ett antal omständigheter som tillsammans banat väg för resultatet. Vissa omständigheter hade kunnat undvikas med rätt förutsättningar och vissa, fysiska förutsättningar i fastigheten, har varit dolda och omöjliga att förutse.

En av de mest graverande bristerna som identifierats under utredningen är det faktum att den första externa förstudien som genomfördes så tidigt som september 2014 relativt tydligt lyfte bristerna och osäkerheten i fastighetens skick i relation till riskexponering och bedömde en kvadratmeterkostnad för ombyggnation på 27 500/kvm, vilket indexreglerat till 2019 års kostnadsnivåer och med hänsyn taget till de oförutsägbara faktorer som ej var möjliga att ta hänsyn till 2014 skulle hamna i närheten av samma kvadratmeterkostnad som projektprognosen ligger på idag (drygt 36000/kvm). Med andra ord fanns en relativt rättvisande kostnadsbild och en bra beskrivning av utmaningarna och riskerna i projektet redan från start 2014. Tyvärr lades denna förstudie åt sidan och fick inte genomslag för fortsättningen av projektet. Efter ett par månader tog tekniska förvaltningen fram en ny bedömning som pekade på nästan en tredjedel av investeringskostnaden i den första studien och beslut fattades istället baserat på denna bedömning. Antalet kvadratmeter som skulle byggas om var av oklar anledning färre i den andra förstudien.

Vid tidpunkten ledande tjänstemän på tekniska förvaltningen ändrade även sin initiala rekommendation till vård och omsorgsnämnden (VON) i januari 2016 om att initialt riva och bygga nytt till att ett par dagar senare rekommendera VON att besluta om ombyggnation och renovering. Det är tydligt att den initiala rekommendationen var förankrad i tjänstemännens övertygelse att en ombyggnation var förknippad med stora risker för ökade kostnader pga. bedömda brister i fastigheten och man kan då ifrågasätta hur det kan komma sig att rekommendationen ändrades så markant under ett par dagar i januari 2016, en rekommendation som ledde till ett beslut som nu visat sig förödande för den ekonomiska utvecklingen i projektet.

Rekommendationen från den tekniska förvaltningens tjänstemän i januari 2016 var en viktig del i beslutet att initiera en ombyggnation istället för en rivning och nybyggnation. Det är enligt vår bedömning tydligt att ledande tjänstemän vid tidpunkten hade information om fastighetens skick, åtminstone om de osäkerhetsfaktorer som förelåg, och gjorde en professionell bedömning att det mest ekonomiskt försvarbara var att riva fastigheten och bygga ett nytt hus och på så sätt undvika de osäkerhetsfaktorer som förelåg med en ombyggnation och renovering. Det är till och med så olyckligt att den beskrivning som finns med i den första versionen av utkast till tjänsteskrivelsen till VON nästan ordagrant beskriver det utfall man nu kan konstatera i början av 2019. Detta utkast ändrades ett par dagar senare till att rekommendera VON en ombyggnation som det mest ekonomiskt och med hänsyn till tid mest fördelaktiga alternativet, dessutom till en, enligt vår bedömning, vilseledande och mycket låg kostnad.

Den svenska kommunala modellen är byggd på en förutsättning med tydligt definierade roller och ansvar mellan tjänstemän och förtroendevalda. Tjänstemän har på sitt ansvar att nyttja sina

professionella kunskaper och erfarenheter och med dessa som verktyg lämna rekommendationer till kommunens förtroendevalda som med rätt fakta och information har på sitt ansvar att så effektivt som möjligt prioritera kommunens resurser och formera och fatta beslut. Om tjänstemännen avviker från att leverera professionella bedömningar eller av annan anledning ändrar sina rekommendationer till något de egentligen inte tror på faller systemet och besluten baseras på missvisande fakta eller information.

I vår mening var en stor del av skadan redan gjord i och med att beslut fattades om en ombyggnation istället för nybyggnation i januari 2016 eftersom beslutet fattades på missvisande fakta och rekommendationer som ej stämde överens med tjänstemännens professionella bedömningar och övertygelser.

Tiden har varit en viktig och styrande faktor genom hela projektet. Alla beslut har tagits med hänvisning till att behovet av platser är stort och att tidplanen ska vara så kort som möjligt. Det finns en tydlig koppling mellan tid, kvalitet och kostnad i fastighetsprojekt och det är därför av stor vikt att investera ordentligt i förarbete och beslutsunderlag samt kvalitetssäkra det underlag som besluten fattas på. Tid är ofta en bristvara i kommunala sammanhang varför det är viktigt att inte stressa fram beslutsunderlag i inledningen av projekt och en fungerande, tydlig och implementerad lokalförsörjningsprocess och projektmodell är ovärderlig för att minimera dessa risker.

I den första upphandlingen som initierades med en investeringsbudget om 65 MSEK, 2016-01-22, var det ett stort antal företag som hämtade ut underlaget men endast ett som i slutändan lämnade in ett giltigt anbud. Denna upphandling avbröts. Här borde förvaltningen frågat sig varför marknaden svarade så dåligt och även fört en dialog med företag som valde att inte svara på förfrågan. Varför räknade inte fler på underlaget?

Efter ändringar i förfrågningsunderlaget och vissa justeringar i innehåll som förvaltningen bryter ut och väljer att genomföra med ramavtalsparter går en ny förfrågan ut. Denna gång får man in tre giltiga anbud som alla ligger mellan 90-96 MSEK, exklusive bl. a. byggherrekostnader. Dessa summor är i detta läge över kommunens investeringsbudget och förvaltningen får äska utökad ram om 125 MSEK och kommunen skriver efter detta avtal med en entreprenör. Tidigt i projektet uppstår dock delade meningar om förutsättningar och omfattning och detta slutar med att kommunen avbryter avtalet efter genomförd projektering. Att avbryta avtal med upphandlad entreprenör är sällan en lyckad lösning och brukar bli kostsam. De delar som utförts behöver då ofta göras om. Så blev fallet även i detta projekt. En frammedlad lösning brukar vara den bästa att fortsätta med, då går inte kunskapen om projektet till spillo. Ett alternativ till att bryta avtalet hade varit att ta in en extern part som kunde medla fram en lösning. I detta fall var entreprenören tydlig med att man inte ville fortsätta med projektet även efter det att kommunen presenterat möjlighet att justera i avtalet.

Efter detta inleder kommunen vissa arbeten med redan ramavtalade parter och arbetar om upplägget för ytterligare en upphandling.

Kommunen beslutar sig efter ytterligare en tid för att genomföra projektet i samverkansform och går ut till marknaden med en ny förfrågan. Planen är nu att i samverkan med en entreprenör bedriva projektet i 2 steg, projektering och sedan genomförande. Under avtalsförhandlingar med utvald entreprenör kommer den korta tidplanen upp till diskussion. I samband med avtalstecknande tecknas därför även ett tilläggsavtal där kommunen och entreprenören gemensamt beslutar sig för

att driva de bägge stegen parallellt för att spara tid och för att kunna få fram platserna så snabbt som möjligt.

Det är vår bedömning att man i och med detta beslut tappar de fördelar som finns med att i samverkan först ta sig tid att projektera och göra gemensamma prioriteringar samt dela risker för att hålla kostnader nere för att i nästa steg teckna avtal om genomförandeentreprenad när man har alla fakta på bordet. I praktiken blir resultatet av kommunens beslut att man bedriver projektet på löpande räkning.

I samband med den nya projekteringen börjar man identifiera faktorer som kommer medföra ytterligare arbete och omfattning i projektet. Fastighetens bärande konstruktioner måste förstärkas, och sanering behöver genomföras då de ställtider som uppstått medfört beväxning i bl a. grunden. De relationshandlingar som finns från det initiala bygget 1966 visar sig vara felaktiga och således har dessa brister varit svåra att identifiera.

Viktigt är att belysa att det inte under utredningen framkommit någon information som pekar på att entreprenören agerar med någon annan intention än att i nära samverkan med kommunen försöka leverera projektet så snabbt som möjligt och hålla kostnader nere. I dagsläget är det full produktion i projektet som nu har en prognos på 285 MSEK.

Vår bedömning blir däremot kritisk till varför kommunen bröt avtalet med den första entreprenören. Detta ställt i relation till att arbetet tillsammans med den nya entreprenören idag utförs löpande. I avtalet med den första entreprenören är entreprenörsarvodet lägre än i det avtalet som senare tecknades med nuvarande entreprenör. Det hade alltså blivit billigare att medla fram en lösning med den första entreprenören än att fortsätta projektet på löpande räkning, då arvodet var lägre. Med en fungerande lokalförsörjningsprocess hade kanske kommunen haft större självförtroende och således en mer lösningsorienterad organisation När kommunen nu valde att avbryta, göra om gick man miste om massvis med upparbetad kunskap och även det projekterade materialet som inte överlämnades till kommunen.

8. SÄRSKILDA BRISTER ATT BEAKTA

Nedan presenteras ett antal, särskilt utvalda, av de brister som kan härledas till projektets projektledningsförmåga, struktur och kommunens, i detta projekt, bristfälliga lokalförsörjningsprocess.

1. *Kostnadsdifferensen i förstudierna* av Sky Hill AB och Total Arkitektur AB.
Redan i september 2014 genomför Sky Hill AB på uppdrag av Tekniska förvaltningen en förstudie som visar på en kvadratmeterkostnad på 27 500/kvm baserat på ett förslag om totalrenovering där byggnaden "blåses ut" och byggs upp igen. Förslaget om totalrenovering motiveras med ett antal av de risker för kostnadshöjande faktorer som senare i projektet visat sig medföra ökade kostnader.

Den första förstudien fångar upp de risker som föreligger och presenterar en prisbild som nu i efterhand visar sig varit rättvisande. Varför denna förstudie läggs åt sidan är oklart men efter ett par månader tas en ny studie fram av annan part som visar en budget på en tredjedel av den första studien.

2. *Den första upphandlingen*, 85 företag hämtar ut det initiala förfrågningsunderlaget, endast två företag lämnar anbud och endast ett är giltigt men ligger långt över budget. Upphandlingen avbryts med hänvisning till den dåliga responsen från marknaden och det faktum att anbudet som kommit in kraftigt överskrider budgeten. Vilka slutsatser drar förvaltningen? Varför undersöker man inte i detta läge varför så få svarar och drar slutsatser av det bristande intresset? Varför väljs inte en samverkansform redan i detta läge, där projektering och kostnads styrning kan länkas samman? Samverkansform är fungerar bra om Beställaren är osäker på kostnad och kan genom aktivt ledarskap i projekteringsfasen styra program och utförande. Skulle man stöta på problem och tvingas göra besparingar lyfts detta till styrgrupp som får besluta om prioriteringar.
3. *Tekniska förvaltningens initiala rekommendation* till vård- och omsorgsnämnden ändras under ett par dagar inför nämndens beslut i januari 2016. I ett första utkast till tjänsteskrivelse rekommenderar tjänstemännen initialt rivning och nybyggnation men ändrar till att rekommendera ombyggnation av befintlig fastighet.

Det finns även ett utkast på beslutsskrivelse från vård och omsorgsnämnden som tydligt hänvisar till en teknisk besiktning som genomförts i december 2015 som visar att nuvarande byggnad är i sämre skick än vad man från början förutsatt och att en renovering utifrån detta beräknas bli märkbart dyrare. Denna tekniska besiktning har ej gått att finna under utredningen. Beslutsskrivelsen summerar ett beslut om rivning och nybyggnation. Varför går fattas inte detta beslut?

Den initiala versionen av tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse (dat 2016-01-12) rekommenderar rivning och nybyggnation. 2016-01-13 på förvaltningsberedning diskuteras att utveckla och förtydliga detta alternativ, under styrgruppsmöte 2016-01-14 tas rivning- & nybyggnadsrekommendationen som alternativ bort från projektet i ett beslut. I den slutgiltiga tjänsteskrivelsen med tekniska förvaltningens rekommendationer till vård- och omsorgsnämnden har tjänstemännen ändrat rekommendationen till att renovera och bygga om. Varför ändrar tjänstemännen sin rekommendation till politiken under dessa dagar?

Det finns även utkast på beslutsskrivelse från vård- och omsorgsnämnden som motiverar nybyggnation och tydligt hänvisar till nya förutsättningar och risk för eskalerande kostnader baserat på en ny teknisk besiktning i december 2015? Denna tekniska besiktning har inte gått att identifiera och vem som genomförde den, om den genomförts, har inte gått att fastställa.

Vår bedömning är att utkasterna på dessa skrivelser pekar på att man tidigt i projektet var övertygade om att en nybyggnation var ett bra alternativ för att eliminera osäkerhetsfaktorer som bedömdes kunna bli kostnadsdrivande. Den information som hänvisas till har inte beaktats fullt ut vilket tyder på att information inte analyserats tillräckligt.

4. *Avsaknad av entreprenadstrategi*. Den första entreprenaden startas utan kontroll. Den första entreprenaden inleds med låg kontroll och svag uppföljning. Det är tydligt att det saknats en tydlig strategi för uppföljning och dessutom är förfrågningsunderlaget i denna upphandling tunt. Eftersom styrgruppen leds av vård och omsorgsförvaltningen är förmågan i styrgruppen att följa upp ett fastighetsprojekt inte optimal och onödigt beslutsvägar onödigt krångliga. Totalentreprenad valdes som upplägg, vilket kräver många besked av beställare

under uppstart och projektering. Beställaren har i denna typ av entreprenadform mycket att kontrollera och vår slutsats är att kommunen valde en tillbakalutad roll, vilket kan ha medfört att entreprenören inte fick de besked som behövdes för att nå effektivitet vilket i så fall påverkade utfallet.

5. *"Samverkansentreprenad"* i 2 faser som beslutas genomföras parallellt. Samverkansentreprenad eller entreprenad med utökad samverkan som är en mer korrekt benämning är vare sig någon entreprenadrättslig upphandlingsform eller entreprenadform. Det är istället en samverkansform som utvecklats till ett strukturerat sätt för byggherre och entreprenör att samverka för fastighetsprojektets genomförande. En fungerande samverkan handlar om att dela och hantera risker i projektet för att nå en utökad effekt.

Avtalet mellan parterna var tunt och det saknas ett riktpolis i avtalet. Eftersom de två faserna beslutas genomföras parallellt tappar kommunen de fördelar och grundtankar som finns med ett samverkansprojekt. Planen var att projektera först, dela risker, nå ett kvalitetssäkrat riktpolis och först efter det gå in i fas 2, genomförande. Nu blir projektet med anledning av beslutet i praktiken ett projekt på löpande räkning, dessutom med en mycket tuff tidplan.

När man väljer man att tid skall prioriteras i projekttriangeln (TID/KOSTNAD/KVALITÈ) tar man stora risker gällande kvalitè och ekonomi. Här valde kommunen att starta produktion (byggande) samtidigt som man projekterar. Vår bedömning är att mycket "övertaskningar", dykt upp under produktionen vilket medfört att det behövde hanteras löpande.

"Övertaskningar" ute på en byggarbetsplats skall undvikas så långt det är möjligt och borde ha lösts under projekteringen. Alla "övertaskningar" stannar upp produktionen, vilket gör att man luras in i ett beteende där man tror att man bygger fort bara för att man startat men alla "övertaskningar" blir små stopp i produktionen som behöver lösas under stress vilket oftast leder till dyra/tidskrävande och ibland även lösningar av sämre kvalitè. APO:n (ArbetsPlatsOmkostnader) för en byggarbetsplats ligger mellan 20-22%, vilket gör att stillestånd i projektet blir en kostnad varje dag som produktionen står still.

Tid brukar väljas att prioriteras om beställaren har alla svaren på vad som skall byggas och att det finns bra bygghandlingar framtagna. När detta finns framme kan man utföra ett effektivt byggande. Det gäller att samverka kring produkten och ge detta tid, sedan kan en effektiv produktion utföras och då blir APO:n lägre eftersom huvuddelen av alla beslut redan är tagna. Denna typ av modell var det man tänkt sig nyttja men tyvärr frångick man denna plan och valde att köra parallellt. Så utförs de flesta nyproduktioner idag på marknaden men går även att anpassa till ombyggnad där man måste göra en del "förstörande" prover för att först "lära känna" fastigheten som skall byggas om.

6. *Generella brister i lokalförsörjningsprocessen*, projektledning, ansvars- och rollfördelning är svag och otydlig.

I likhet med de iakttagelser som revisorerna gjort regelbundet sedan 2013:

- Projektmodellen omodern och ej implementerad i verksamheten vilket påverkat strukturen i projektet.

- Fördelningen av ansvar och befogenheter har varit otydlig.
- Bristande underlag vid beslut inför och under hela projektet.
- Brister i uppföljning och kontroll av projektet.

9. ALLMÄNNA REKOMMENDATIONER

- Utveckla och implementera en ny modernare och utvecklad projektmodell
En moderniserad och uppdaterad samt implementerad projektmodell skulle ge verksamheterna trygghet samt en bättre förutsättning att göra rätt och kontinuerligt utveckla deras förmåga att ta sig an större projekt. En tydlig och utvecklad modell skapar även bättre förutsättningar för uppföljning av projekten, före, under och efter avslutade projekt.
- Utveckla, kompetensförsörjning och förstärk projektorganisationen på tekniska förvaltningen
Viktigt att tillräckligt med resurser och rätt kompetens viks till projekten. Nyttja interna och/eller externa resurser alternativt en kombination. Förslagsvis genomförs en ramavtalsupphandling av externa projektledningsresurser som får kan komplettera den interna organisationen vid behov. En bra balans mellan interna och externa resurser medför även kontinuerlig kompetens och erfarenhetsutbyte vilket är värdefullt. Det finns goda exempel på kommuner som har ramavtalsparter som tar ett stort ansvar för projektledning, vissa kommuner tecknar även avtal med så kallade konsultmäklare vilket medför en flexibilitet och snabbhet vilken kan vara ett plus då många behov dyker upp med kort varsel.
- Väljs samverkansform krävs engagemang och medvetenhet om att man måste vara med och påverka som beställare. Samverkan är en annan typ av projektform. Kommunen behöver utbilda personalen i detta om intern personal skall arbeta i liknande projekt framöver. Ställ krav på extern PL att de har erfarenhet av samverkan när de nyttjas.
- Implementera handlingsplan från 2013 efter revisorernas nedslag i lokalförsörjningsprocessen fullt ut.
- Säkerställ att kommunen alltid äger och får tillgång till projekterat underlag i entreprenader. Detta missades i den initiala entreprenaden i Allégården då det material som entreprenören projekterade fram aldrig lämnades över till kommunen. Ett USB-minne ska enligt utsago ha lämnats över i samband med separationen men det visade sig senare vara tomt. Materialet hade kanske inte kunnat nyttjas rakt av i nästa upphandling men delar hade säkerligen kunnat återanvändas.
- Tydliggör ansvar och roller mellan:
  - Intern och/eller extern projektorganisation
  - Ansvarig nämnd/förvaltning i fastighetsprojekt
- Tydliggör rollerna som hyresgäst och fastighetsägare och separera de två.
- Säkerställ en tydligare uppföljningen av fastighetsprojekten och implementera en tydligare ekonomistyrning i samtliga projekt.

- Överväg om kommunen ska äga denna typ av fastigheter. Det finns inget egenvärde för en kommun att bygga, äga och förvalta fastigheter. Ett mellanalternativ är att placera fastighetsbeståndet i ett kommunalägt fastighetsbolag för att tydliggöra rollerna och därmed ansvaret mellan hyresgäst och fastighetsägare. Detta medför även att kommunen inte släpper kontrollen på beståndet.

10. REKOMMENDATIONER I PÅGÅENDE ALLÈGÅRDSPROJEKT

Prognosen i projektet låg vid årsskiftet på 285 MSEK och politiken har varit tydliga med att ytterligare medel ej kommer att tillföras. Enligt uppgifter som framkommit under utredningen är det tidigare kostnader som ännu ej redovisats i projektet varför budgeten redan ligger på minus i förhållande till de 285. I realiteten saknas det alltså redan budget i projektet. Eftersom fas 1 och fas 2 idag drivs parallellt genomförs nu entreprenaden likt ett projekt på löpande räkning och kostnadskontroll blir då svårare. I relation till detta föreslår vi följande åtgärder i projektet omgående för att minimera risken för ytterligare kostnadsökningar:

- Förstärk projektledningen med mer resurser, interna och/eller externa efter behov och tydliggör ansvar och roller.
- Inrätta en ekonomikontrollfunktion som följer ekonomin med tät regelbundenhet.
- Säkerställ att projektet drivs med den tydliga förutsättningen att 285 MSEK är taket och prioritera därefter.
- Tillsätt en särskild styrgrupp för projektet som arbetar med kontinuerlig uppföljning veckovis.
- Våga satsa på ökad samverkan och nyttja samverkansparten till att föreslå besparingsmöjligheter för att minimera risken att dra över nuvarande investeringsbudget.
- Idag finns inget incitament alternativt bestraffning för entreprenören att bygga under eller över budget.
- Inför en rikkostnad så att entreprenören får en vinning/incitament att komma under rikkostnad.
- Försök dra ner ambitionsnivån på material, innehåll och andra kostnadsdrivande krav där så är möjligt. Vad måste göras? Vad kan skäras bort? Här krävs en offensiv inställning om kostnaderna ska hållas nere.
- Kompetensförsörj och utbilda intern personal i projektledning
- Undvik ytterligare kravglidning.

11. LÄRANDE TILL PROJEKT NYTT KOMMUNHUS OCH KOMMANDE PROJEKT

Det är alltid lätt att vara efterklok och dra intelligenta slutsatser när man sitter med facit på hand. Men med genomlysningen i ryggen och fakta tillgänglig går det självklart att dra lärdom av detta projekt som påverkats av så många olika faktorer.

1. Lägg ordentligt med fokus på förstudiearbete och tappa inte information på vägen i projekten, säkerställ kontinuitet. Våga kraftsamla initialt det lönar sig i längden.
2. Kompetensförsörjning är viktig inklusive tydlig ansvarsfördelning. Våga ge ansvar även till externa projektledningsresurser.
3. Följ alltid kommunens projektmodell.

4. Tekniska förvaltningen bör äga och ansvara för alla fastighetsprojekt.
5. Tid har varit en drivande faktor rakt igenom projektet. Låt det initiala arbetet ta tid, det lönar sig i längden, stressa inte för att få fram snabba lokaler.
6. Samverkansmodellen – dra inga förhastade slutsatser av detta projekt. Projektet drivs inte på ett optimalt sätt för att nå de fördelar som en effektiv och lyckad samverkan kan ge.

11.1. Jämförelse med projekt Nytt kommunhus

Det är lätt att dra paralleller mellan Allégårdsprojektet och projekt nytt kommunhus. Även kommunhusprojektet planerar att driva en entreprenad i samverkansform.

Kommunhusprojektet har och har haft tiden på sin sida. Projektet är baserat på ett väl genomarbetat förarbete med förstudie och ett genomarbetat lokalprogram som är politiskt förankrat. En extern projektorganisation har upphandlats, projektet leds av den tekniska förvaltningen/nämnden, har en tydlig organisation, en väl avvägd styrgrupp och sedan ett par månader även en intern organisation som arbetar med kommunens detaljerade behovsanalys och nya planerade arbetssätt. En väl utförd upphandling, med bra gensvar från marknaden har dessutom resulterat i en tilldelning till en entreprenör som bedöms passa väl för projektet. Projektet är uppdelat i två steg, initialt projektering enligt ABK och därefter genomförandeentreprenad enligt ABT. Inom ABK-fasen finns det möjlighet att ständigt följa vad som ritas och vad det kostar. I upphandlingen krävs dessutom att projekteringen skall göras genom BIP-kodning (BIP = Building Information Properties). Med hjälp av denna kodning kan ritningarnas byggstenar tydligt kopplas till kostnad vilket medför att dessa kan följas effektivt.

Produktion skall inte starta förrän den teoretiska byggkalkylen samverkats fram genom Beställare/Extern PL/Entreprenör. När ritningar är "låsta" och förankrade kan en effektiv produktion beslutas om och påbörjas.

Kommunen har möjlighet att efter projektering utvärdera om avtal ska tecknas med utvald entreprenör alternativt om ytterligare en konkurrensutsättning behöver genomföras. Kommunens projektmodell följs i projektet och förutsättningarna är goda för att genomföra ett lyckat projekt där samverkansformens fördelar kan nyttjas fullt ut.

12. SLUTSATSER

På grund av brister i kommunens lokalförsörjningsprocess som varit kända sedan 2013 pekar mycket på att de initiala beslut som tagits i projektet fattats utan ett fullständigt och av tjänstemännen uppriktigt beslutsunderlag. Om rätt information och beslutsunderlag hade presenterats till berörd nämnd hade sannolikt ett beslut om rivning och nybyggnation fattats och de osäkerhetsfaktorer som varit kända ända sedan starten av projektet hade därmed eliminerats.

Eftersom tiden varit en kritisk faktor och a. bristen på vård och omsorgsplatser hade även ett beslut om ombyggnation varit försvarbart för att spara tid. Däremot skulle detta beslut varit fattat med en mer rättvisande investeringsbudget i det fall den första förstudien legat till grund för beslut.

Det är olyckligt att beslut fattas på felaktiga rekommendationer. Dåvarande ledande tjänstemän i den tekniska förvaltningen lyckades inte föra fram sin övertygelse att det bästa för kommunen var att riva och bygga nytt då osäkerhetsfaktorerna var för många.

Dessa initiala beslut om ombyggnation i kombination med en mängd oförutsägbara brister i fastighetens konstruktion är det som skapat det läge kommunen befinner sig i. Dessutom har det funnits ett par perioder i projektet då det funnits möjlighet att analysera läget och ändra inriktning utan att detta har prövats. Tiden och behovet av platser har hela tiden drivit fram en fortsatt satsning på ombyggnation och renovering.

Brist i entreprenadjuridik och oförmåga att koppla in rådgivning eller oberoende medlare för att komma framåt istället för att avbryta, då tiden var drivande i beslutsprocessen.

Den ekonomiska utvecklingen var redan ett faktum när beslutet om att bygga om och renovera Allégården fattades 2016. Kombinationen felaktiga initiala beslut och en brister i byggprocess har varit olycklig. Med en mer strukturerad projektledning, bättre definierade ansvar och roller samt en tydligare och regelbunden uppföljning hade skadan kunnat begränsas. Projektägarskapet hade legat bättre på tekniska förvaltningen som har mer kompetens att driva och följa upp fastighetsprojekt.

Det som återstår är att säkra upp pågående Allégårdsprojekt och satsa resurser och tid på att minutiöst följa utvecklingen i projektet och genomföra prioriterade justeringar som kan spara pengar i avslutningen av projektet. Utöver detta skapa ett lärande för att liknande misstag inte genomförs framöver.

LEDA SNYGGT AB
Jesper Arkinge

2019-03-07

4**Handlingsplan för arbete med PFAS-förorening vid fd F18 Tullinge, Riksten (TEF/2018:157)****Förslag till beslut**

Tekniska nämnden har tagit del av informationen och ställer sig bakom förvaltningens förslag till handlingsplan.

Sammanfattning

Det finns både ett kommunalt och regionalt intresse av att Tullinge grundvattentäkt skyddas för framtiden och att Tullinge vattenverk kan tas i drift. Tekniska förvaltningen genomför just nu utredningar som ska ligga till grund för vidare dialog med Försvarmakten kring eventuell skadeståndersättning för åtgärder i Tullinge vattenverk.

Försvarmakten arbetar med en "second-opinion" av åtgärdsförslaget om övertäckning av föroreningsplatsen. De har slagit fast att åtgärden är lämplig för ändamålet i avvaktan på bättre och billigare saneringsteknik. Påbörjas genomförandet av en åtgärd idag kan effekterna genom sjunkande PFAS-halter i Tullinge vattenverk väntas tidigast om tio år.

Frågan om saneringsåtgärd och skadeersättning bör framgent även hanteras på politisk nivå för att tillvarata kommunens och regionens intressen vad gäller Tullinge grundvattentäkt.

Ärendet

Efter att Försvarmakten under våren 2018 presenterade sin åtgärdsutredning gällande PFAS-föroreningen på f.d. F18, Tullinge, har kommunen, RFAB (markägaren) och Försvarmakten haft en dialog kring fortsatt utredning och åtgärder. Vid tekniska nämndens sammanträde i december 2018 utlovade förvaltningen att presentera en handlingsplan för det fortsatta arbetet. I tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse redovisas vad Försvarmakten gör i nuläget och förvaltningens arbete samt grunden för behovet av åtgärder för att ta bort PFAS-föroreningen.

2019-05-21

Dnr TEF/2018:157

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2019-04-30.

2019-04-30

Dnr TEF/2018:157

Referens

Anette Rosdahl

Mottagare

Tekniska nämnden

Handlingsplan för arbete med PFAS-förening vid f.d. F18 Tullinge, Riksten

Förslag till beslut

Tekniska nämnden har tagit del av informationen och ställer sig bakom förvaltningens förslag till handlingsplan.

Sammanfattning

Det finns både ett kommunalt och regionalt intresse av att Tullinge grundvattentäkt skyddas för framtiden och att Tullinge vattenverk kan tas i drift. Tekniska förvaltningen genomför just nu utredningar som ska ligga till grund för vidare dialog med Försvarsmakten kring eventuell skadeståndersättning för åtgärder i Tullinge vattenverk.

Försvarsmakten arbetar med en ”second-opinion” av åtgärdsförslaget om övertäckning av föroreningsplatsen. De har slagit fast att åtgärden är lämplig för ändamålet i avvaktan på bättre och billigare saneringsteknik. Påbörjas genomförandet av en åtgärd idag kan effekterna genom sjunkande PFAS-halter i Tullinge vattenverk väntas tidigast om tio år.

Frågan om saneringsåtgärd och skadeersättning bör framgent även hanteras på politisk nivå för att tillvarata kommunens och regionens intressen vad gäller Tullinge grundvattentäkt.

Ärendet

Efter att Försvarsmakten under våren 2018 presenterade sin åtgärdsutredning gällande PFAS-föreningen på f.d. F18, Tullinge, har kommunen, RFAB (markägaren) och Försvarsmakten haft en dialog kring fortsatt utredning och åtgärder. Vid tekniska nämndens sammanträde i december 2018 utlovade förvaltningen att presentera en handlingsplan för det fortsatta arbetet. I denna tjänsteskrivelse redovisas vad Försvarsmakten gör i nuläget och förvaltningens arbete samt grunden för behovet av åtgärder för att ta bort PFAS-föreningen.

Försvarsmaktens arbete

Tekniska nämnden beslutade vid sitt sammanträde 2018-06-11 att efterfråga en mer fullständig åtgärdsutredning från Försvarsmakten gällande sanering

2019-04-30

Dnr TEF/2018:157

av brandövningsplatsen vid f.d. F18, Tullinge. Bakgrunden var den åtgärdsutredning som presenterades av Försvarmakten i mars 2018 och som saknade en fullständig utbredning av PFAS-föreningen och inte belyste möjliga åtgärder för att få igång Tullinge vattenverk igen. Motsvarande skrivelser skickades även från miljö- och hälsoskyddsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden.

Kommunen mottog 2018-12-03 ett samlat svar på dessa skrivelser från försvarmakten, "Försvarmaktens bemötande av skrivelser från Botkyrka kommun rörande PFAS-föreningen vid f.d. F18 Tullinge", se bilaga 1 till tjänsteskrivelse daterad 2018-12-05 (TEF/2018:157).

I sitt svar anser försvarmakten att den fortsatta handläggningen av ärendet omhändertar de önskemål som framförts av kommunen. Detta sker genom följande delar:

1. En kompletterande provtagning för att avgränsa PFAS-föreningens yttliga utbredning har utförts under slutet av 2018.

2. En "second-opinion" av åtgärdsutredningen genomförs i syfte att bedöma om övertäckning är den bäst lämpade skyddsåtgärden för att förhindra vidare spridning av PFAS och den effekt som åtgärden skulle få på PFAS-halterna i Tullinge vattenverk över tid.

På möte med Försvarmakten den 3 april 2019 gavs en muntlig presentation av resultatet från "second-opinion"-utredningen. I korthet var bedömningen att övertäckning av föreningen är en lämplig skyddsåtgärd i nuläget i avvaktan på bättre och billigare teknik för att sanera PFAS-föreningar. När Försvarmakten tar beslut om att genomföra åtgärden väntas effekten av denna med sjunkande PFAS-halter i Tullinge vattenverk, ligga minst tio år fram i tiden. Den skriftliga rapporten med "second-opinion" väntas senast juni 2019.

3. Frågan om åtgärder i Tullinge vattenverk betraktas av Försvarmakten som skadeståndsansättning vilket hanteras av deras juridiska enhet.

4. Exploatering av Rikstensområdet och PFAS-föreningens hantering diskuteras vid de kontinuerliga avstämningar som hålls med kommunen, RFAB (markägare) och Försvarmakten.

Förvaltningens handlingsplan

Förvaltningens förslag till handlingsplan för att vidare hantera ärendet innebär att driva frågan om saneringsåtgärd och skadeståndsansättning för Tullinge grundvattentäkt samtidigt som åtgärden av PFAS-föreningen vid f.d. F18, Tullinge hanteras av Försvarmakten. Förslaget innebär vidare att frå-

2019-04-30

Dnr TEF/2018:157

gan om framtiden för Tullinge vattenverk ska luftas och även drivas på politisk nivå för att tillvarata kommunala och regionala intressen.

På VA-avdelningen pågår sedan årsskiftet ett antal konsultutredningar rörande Tullinge grundvattentäkt och Tullinge vattenverk som ska utgöra underlag för vidare dialog med Försvarmakten i ärendet:

1. Framtagande av grundvatten- och transportmodell för PFAS i Tullinge grundvattentäkt. Modellen ska visa hur olika åtgärder av PFAS-föreningen vid f.d. F18, Tullinge påverkar PFAS-halten i vattnet vid Tullinge vattenverk med tiden.
2. Utredning av åtgärder i Tullinge vattenverk som möjliggör produktion av dricksvatten som uppfyller Livsmedelsverkets riktvärden för PFAS. Åtgärderna kopplas till kostnader för behov av investering samt ökade kostnader för drift.
3. En samhällsekonomisk konsekvensanalys som ska värdera och bedöma det ekonomiska värdet av Tullinge grundvattentäkt ur ett kommunalt och regionalt perspektiv.

Resultatet från utredningarna ska presenteras för Försvarmakten vid nästa planerade möte den 12 juni 2019.

Kommunala och regionala vattenförsörjningsplaner

I december 2018 färdigställdes den regionala vattenförsörjningsplanen som är en gemensam strategi för vattenförsörjningen i Stockholmsregionen. Länsstyrelsen har i vattenförsörjningsplanen bedömt och prioriterat regionens vattenresurser efter deras betydelse som potentiella dricksvattenresurser. Tullingeåsens, Vårsta och Uttrans grundvattenförekomster har prioriterats näst högst som vattenresurser med "Hög regional prioritet". Det innebär bl.a. att man inte ska försvåra eller omöjliggöra framtida nyttjande av resurserna för dricksvattenändamål. De prioriteringar som gjorts i den regionala vattenförsörjningsplanen bör ytterligare motivera en saneringsåtgärd av PFAS-föreningen på f.d. F18.

Också i den kommunala vattenförsörjningsplanen från 2017 pekas Tullingeåsen, Vårsta och Uttran grundvattenförekomster ut som vattenresurser med potential som framtida dricksvattenresurser. På VA-avdelningen pågår undersökningar av Vårsta och Uttran (Segersjö vattenverk) grundvattenförekomster som ska visa om det finns förutsättningar för att dessa ska kunna nyttjas för dricksvattenändamål i framtiden.

2019-04-30

Dnr TEF/2018:157

Kommunfullmäktige beslutade tidigare i år att ge tekniska nämnden i uppdrag att ta fram en kommunövergripande dricksvattenutredning (KS/2017:323). Man konstaterade att tillgången till dricksvatten behöver säkerställas och hanteras utifrån olika målkonflikter och med uppdaterade kunskaper. Utredningen pågår och ska slutrapporteras till tekniska nämnden i december 2019.

Sammantaget finns både ett kommunalt och ett regionalt intresse av att Tullinge grundvattentäkt skyddas för framtiden och att Tullinge vattenverk kan driftsättas igen. Det stärker och motiverar behovet av en saneringsåtgärd av PFAS-föroreningen på f.d. F18, Tullinge. Frågan om saneringsåtgärd och skadeersättning bör framgent även hanteras på politisk nivå för att tillvarata kommunens och regionens intressen vad gäller Tullinge grundvattentäkt och vattenverk.

Frank Renebo
Tf. teknisk direktör

Linda Eyjen
VA-chef

Expedieras till
Text

6

Anmälningsärenden (TEF/2019:110, TEF/2019:93, TEF/2019:92)

Förslag till beslut

Tekniska nämnden har tagit del av anmälda handlingar.

Handlingar

Kommunstyrelsens protokollsutdrag 2019-04-10, § 69, uppföljning internkontrollplan 2018 – kommunstyrelsens övergripande ansvar.

Revisionsrapport – Granskning av Allégårdens om- och tillbyggnad.

Förslag till detaljplan för Ringblomman 1 m fl, Tullinge Villastad, Botkyrka kommun.

§ 69

Uppföljning internkontrollplan 2018 – kommunstyrelsens övergripande ansvar (KS/2019:33)

Beslut

1. Kommunstyrelsen godkänner uppföljningen av den interna kontrollplanen för 2018 och rapporteringen av iakttagelser i nämndernas uppföljning.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen antar årligen en plan för intern kontroll som avser kommunövergripande kontrollmoment och ingår som en del i kommunstyrelsens lagstadgade uppsiktsansvar. Syftet med intern kontroll är att säkra en effektiv förvaltning och undgå allvarliga fel och skador.

För 2018 innehöll internkontrollplanen kontrollmoment inom ekonomi, upphandling, HR och informationssäkerhet. Syftet med granskningen är att genom stickprov eller andra metoder granska den interna kontrollen utifrån fastställda kontrollmål i planen.

Sammantaget ingick 14 kontrollmoment i 2018 års internkontrollplan. Kommunstyrelsen föreslog respektive nämnd att ta in de 14 kontrollmomenten i sina internkontrollplaner. Dessa är kontrollmoment utöver nämndernas egna risk- och väsentlighetsbedömda sådana.

Kommunledningsförvaltningen överlämnar granskningsresultaten till berörd förvaltning innan den egna nämnden ska fatta beslut om uppföljningen. Respektive förvaltning ska arbeta in resultatet av kommunledningsförvaltningens granskningar tillsammans med sin egen granskning och rapportera detta sammantaget till nämnden.

Det kommunövergripande arbete som har pågått under några år med att utveckla, bredda och skapa en gemensam grund för internkontrollarbetet fortsätter. Vi har de senaste åren arbetat med att skapa gemensamma rutiner för granskning av kontrollmomenten, något som även fortsättningsvis är ett ut-

2019-04-10

Dnr KS/2019:33

vecklingsområde. Syftet med detta är att säkerställa att granskningen utförs på samma sätt oavsett tjänsteperson och att resultaten ska bli jämförbara nämnderna och åren emellan.

Vidare kommer ett systemstöd för arbetet med intern kontroll införas under 2019. Systemstödet är samma som används för den övriga planerings- och uppföljningsprocessen i Botkyrka kommun. Utbildningar är planerade till slutet av mars och därefter kommer förvaltningarna kunna börja arbeta i systemet. Förutom att förenkla det administrativa arbetet kring internkontrollen kommer systemstödet göra att större fokus läggs på analys, hantering och dokumentation av risker.

Med hjälp av en heldagsutbildning och konsultstöd under våren kommer förvaltningarna få ytterligare stöd och kunskap i riskanalys och identifiering av nyckelprocesser inom sitt verksamhetsområde.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2019-03-07.

Särskilda yttranden

Anne Rosensvärd (SD) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.
Stina Lundgren (M), Willy Viitala (M), Kia Hjelte (M) och Yngve RK Jönsson (M) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

_____
Expedieras till:
Samtliga nämnder

Kommunstyrelsen 2019-04-10, ärende 69, Uppföljning av internkontrollplan 2018

Särskilt yttrande från Sverigedemokraterna

Vi inom Sverigedemokraterna anser att det är mycket bra att uppföljning av internkontrollplanen görs. Dock oroas vi av att det är så många kontrollpunkter i internkontrollplanen som har granskats med bedömningen mindre bra.

Det är särskilt oroande att samtliga nämnder har fått bedömningen mindre bra för kontrollpunkten direktupphandling, där kontrollmomentet är att direktupphandlingar över 100 000 kronor skall vara dokumenterade. Det finns ett åtgärdsförslag, men om kommande uppföljning fortfarande visar avvikelser behöver kraftfullare åtgärder sättas in.

Kontrollpunkten representation, kurser och konferenser har också granskats med bedömningen mindre bra för flera nämnder, och ingen nämnd har fått resultatet bra. Omfattande brister har förekommit under flera tidigare år. Förslag till åtgärder finns, men om dessa inte ger godkänt resultat för innevarande/nästkommande år behöver kraftfullare åtgärder sättas in. Det är oacceptabelt att omfattande brister förekommer år efter år.

När det gäller kontrollpunkten rekrytering/lagefterlevnad ser vi i Sverigedemokraterna som särskilt bekymmersamt att kontroll av utdrag ur belastningsregistret inte alltid görs. Detta medför att kriminella personer eventuellt har anställts eller kan komma att anställas.

Korthanteringarna verkar överlag fungera tillfredsställande, men det är anmärkningsvärt att det finns personer som inte har förstått att kvitton alltid måste bifogas som underlag. Det orsakar också en onödig kostnad för kommunen när momsen inte kan dras av. Kommunens skattebetalare har rätt att kräva att det ska kunna gå att se vilka varor/tjänster som har köpts in. Det är dock utmärkt att det finns kraftfulla förslag till åtgärder. En åtgärd som eventuellt skulle kunna användas, men som inte nämns i uppföljningen, är att kort med personligt betalningsansvar eventuellt skulle kunna utfärdas. Om inga kvitton lämnas betalar kommunen inte ut ersättning. Detta skulle kunna råda bot på problemet.

För Sverigedemokraterna Botkyrka

Anne Rosensvärd

SÄRSKILT YTTRANDE

Kommunstyrelsen

2019-04-10

Ärende 69 Uppföljning internkontrollplan 2018 (KS/2019:33)

Uppföljningen av internkontrollen för 2018 för förvaltningarna visar att sex kontrollmoment visar övervägande rött (d.v.s. minst fyra röda av åtta), d.v.s. är inte godkända, två kontrollmoment visar flest gula och bedöms som okej, medan resterande moment är närmare godkända och därmed har flest gröna. Detta en försämring från förra året där färre kontrollmoment var röda. Förväntan är att det borde vara ännu fler gröna kategorier.

De kontrollmoment som visar rött är delvis sådana som vi tidigare år har uppmärksammat genom yttranden. Hit hör exempelvis representation, inköp och direktupphandling (som är rött på för samtliga förvaltningar). Det stod i tjänsteskrivelsen förra året att förbättringar har skett under 2017 men det är uppenbart att detta inte stämmer och är ett fortsatt problem.

När t.ex. representation (som har fyra röda, samt fyra gula sett över alla förvaltningar) har hanterats fel precis som internkontrollplanen för ett år sedan, borde det inte vara så att den sänds tillbaka till den som skrivit den för att "göra om och göra rätt"?

Det tillkommer även från HR att introduktionen/utbildningen av chefer inte heller genomförs på ett adekvat sätt, utan är röd för alla förvaltningar utom en. Slarvet med introduktionen behöver upphöras snarast då detta leder till ett oseriöst intryck av kommunen som arbetsgivare.

Det är vidare bekymmersamt att kategorin rehabilitering också är röd för alla utom en förvaltning och att det är "påtagligt sämre" enligt tjänsteskrivelsen.

Vi vill se att de åtgärder som nu ska företas under respektive problemområde kommer att ge en positiv effekt under året.

Stina Lundgren

Willy Viitala

Kia Hjelte

Yngve RK Jönsson

Tekniska nämnden

Fördjupad granskning av Allégården

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört en granskning av om- och tillbyggnaden av vård- och omsorgsboendet Allégården. Granskningen har syftat till att bedöma Tekniska nämndens kontroll och styrning av ombyggnadsprojektet. Granskningen har genomförts genom intervjuer med berörda tjänstemän inom tekniska förvaltningen, träff med delar av Tekniska nämndens presidium samt dokumentstudier av protokoll, upphandlingsdokument samt annan relevant dokumentation.

Vår sammanfattande bedömning är att Tekniska nämnden inte vidtagit åtgärder för att säkerställa en tillräcklig styrning och kontroll av om- och tillbyggnaden av Allégården. Bedömningen grundas på våra iakttagelser kopplat till granskningens kontrollmål.

I mars 2018 redovisade entreprenören en beräknad investeringsutgift för ombyggnaden av Allégården uppgående till 145 mnkr. I april 2018 uppmärksammas tekniska förvaltningen på utgiftsökningen främst föranledda av allvarliga brister i fasaden på Allégården vilket leder till att Kommunfullmäktige tillstyrker Kommunstyrelsens förslag om en utökad ram med 30 mnkr och en ny total investeringsbudget om 155 mnkr. Det utökade anslaget är avsett att täcka fasad- och fönsterbyten med anledning av konstruktionsfel i befintlig fasad. I oktober 2018 justerar entreprenören den tidigare beräknade investeringsutgiften ytterligare och prognosen ökas till 285 mnkr.

Det finns enligt vårt förmenande flera skäl till att ett beslutsunderlag inkl. riskanalys borde presenterats för nämnden innan beslut om upphandling av entreprenör. Exempel på väsentliga faktorer att belysa i ett sådant underlag hade varit den pressade tidplanen (akut behov av vårdplatser), osäkerhet kring marknadsläget samt erfarenheter från det avbrutna projektet bl a frågeställningar om fastighetens skick. Vi kan heller inte se att någon redovisning av hittills upparbetade utgifter/kostnader för projektet redovisats nämnden inte heller någon uppdaterad projektkalkyl eller utgiftsprognos inför beslutet. Mot bakgrund av projektets problemfyllda historik är vår bedömning att ett nytt beslutsärende borde ha behandlats i nämnden innan upphandling av ny entreprenör påbörjades.

Tanken med upphandlingen var att projektera först, dela risker, nå ett kvalitetssäkrat riktpolis och först efter det gå in i fas 2, byggnation. I direkt anslutning till att avtal tecknades med In3prenör så tecknades dock även ett tilläggsavtal med innebörden att fas 1 (projektering) och fas 2 (byggnation) skulle genomföras parallellt. Genom tilläggsavtalet så ändrades förutsättningarna för upphandlingen väsentligt. Det kan inte uteslutas att den snäva tidplanen i

kombination med stipulerat arbetssätt begränsat konkurrensen i upphandlingen. Det faktum att tekniska förvaltningen gick ifrån ursprungligt upplägg och valde att genomföra fas 1 och 2 parallellt innebar i praktiken att projektet kom att genomföras utan något incitament för entreprenören att begränsa projektets utgifter. Vi bedömer sammantaget att upplägget i detta avseende inte varit affärsmässigt. Nämnden synes inte heller ha informerats om det avsteg från ursprungligt upplägg av entreprenaden som skedde genom det tilläggsavtal som tecknades i syfte att köra fas 1 och 2 parallellt. Detta beslut innebar som framgår ovan att byggnationen i princip sker på löpande räkning.

I samband med den kraftiga fördyrning som aktualiserades under hösten 2018 fattade nämnden, trots kritik mot förvaltningen för kortfattade underlag och få handlingsalternativ, beslut om att fortsätta byggnationen. I detta sammanhang uppdrog nämnden även åt tekniska förvaltningen att genom extern part genomföra en total genomlysning av projektet. Uppdraget gavs till dåvarande förvaltningschef som strax efter fick lämna sin anställning. Nämnden har inte varit delaktig i framtagande av direktiv för utredningen ej heller säkerställt en oberoende beställarpart vilket vi i båda fallen bedömer hade varit motiverat.

Rapporten översänds till Tekniska nämnden för kännedom.

För kommunens revisorer

Lennart Lindström
Ordförande

Bengt Eriksson
Vice ordförande

För kännedom
Kommunfullmäktiges presidium
Kommunledning
Politiska sekreterare

Revisionsrapport

Granskning av Allégårdens om- och tillbyggnad

April 2019

Anders Hägg

Josefine Holmert

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun genomfört en granskning av om- och tillbyggnaden av vård- och omsorgsboendet Allégården. Granskningen har syftat till att bedöma Tekniska nämndens kontroll och styrning av ombyggnadsprojektet.

Granskningen har genomförts genom intervjuer med berörda tjänstemän inom tekniska förvaltningen, träff med delar av Tekniska nämndens presidium samt dokumentstudier av protokoll, upphandlingsdokument samt annan relevant dokumentation.

Vår sammanfattande bedömning är att Tekniska nämnden inte vidtagit åtgärder för att säkerställa en tillräcklig styrning och kontroll av om- och tillbyggnaden av Allégården. Bedömningen grundas på våra iakttagelser kopplat till granskningens kontrollmål.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1. Inledning	4
1.1. Bakgrund	4
1.2. Syfte och revisionsfråga	5
1.2.1. Kontrollfrågor	5
1.3. Revisionskriterier	5
1.4. Avgränsning, metod och genomförande	6
2. Händelseutveckling avseende projekt Allégården	6
2.1. Projektorganisation	6
2.2. Projekt Allégården, februari 2015 – juni 2017	7
2.3. Projekt Allégården, juni 2017 – januari 2019	8
2.3.1. Upphandling av ny entreprenör	8
2.3.2. Utveckling av projektet efter att ny entreprenör antas	9
2.3.3. Byggmöten	10
2.3.4. Styrgruppsmöten	10
2.3.5. Rapportering till TN	11
2.4. Väsentliga iakttagelser från rapporten: Genomlysning av Allégården vård- och omsorgsboende	12
3. Bedömning av revisionsfråga och kontrollmål	14
3.1. Bedömning av revisionsfråga	14
3.2. Bedömning av kontrollfrågor	14
4. Bilaga	17
4.1. Ärenden i tekniska nämnden kring Allégården	17

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Av kommunallagens 12 kap 1-3 §§ framgår bland annat att revisorerna skall pröva om den interna kontrollen som görs inom kommunstyrelsen och nämnderna är tillräcklig. Nämndernas ansvar i detta arbete framgår av kommunallagen 6 kap 3-7 §§ i vilka det stadgas att nämnderna skall se till att den interna kontrollen är tillräcklig. Kommunstyrelsen har inom ramen för sin uppsiktsplikt det övergripande ansvaret för kommunens interna kontroll.

Revisionen har under en följd av år noterat brister i styrning och kontroll inom Tekniska nämnden. I revisorernas redogörelse för år 2017 framgår följande:

”Tekniska nämnden bedöms inom vissa områden ha vidtagit åtgärder mot bakgrund av den kritik som lämnats från revisionen tidigare år. Samtidigt visar årets granskningar att nämnden fortfarande har problem med styrning och kontroll bl.a. kopplat till planering, upphandling och genomförande av större ny- och ombyggnadsprojekt. Betydande arbete kvarstår för att följa god redovisningssed avseende komponentavskrivning.”

Vidare framgår i revisorernas redogörelse för år 2017 följande bedömningar avseende Kommunstyrelsens och Tekniska nämndens interna kontroll avseende investeringsprocessen:

”Vi noterar att tillräckliga åtgärder inte har vidtagits och flera brister kvarstår från föregående års granskning vilket vi ser som otillfredsställande. Dessa bedömningar baseras i huvudsak på att:

- *De dokumenterade regler och riktlinjer som finns är ej helt ändamålsenliga och tillfredsställande.*
- *Fördelning avseende ansvar och befogenheter är ej helt ändamålsenlig.*
- *Bristande beslutsunderlag vid beslut och initiering av projekt.*
- *Till viss del bristande uppföljningsmöjligheter av projekt.”*

Revisionen har i samband revisionen 2017 särskilt granskat projektet kring Allégården mot bakgrund av det faktum att kontraktet med dåvarande entreprenör bröts under året. Revisionen gjorde då följande bedömning:

”Vår sammanfattande bedömning är att den interna styrningen och kontrollen inom de granskade områdena visat på flera brister och därmed inte varit helt tillräcklig.”

Under året har kraftiga fördyrningar av projektet aktualiserats. Nämnden och Kommunstyrelsen har till fullmäktige initierat en ökning av investeringsanslaget från 125 mnkr till 285 mnkr. Mot denna bakgrund har revisionen beslutat att översiktligt granska Tekniska nämndens styrning och kontroll av Allégårdens om- och tillbyggnad. Granskningen utgör en väsentlig del i revisorernas underlag för ansvarsprövningen 2018.

1.2. Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att besvara följande revisionsfråga:

- Har tekniska nämnden vidtagit åtgärder för att säkerställa en tillräcklig styrning och kontroll av Allégårdens om- och tillbyggnad?

1.2.1. Kontrollfrågor

Revisionsfrågan har operationaliserats i följande kontrollmål:

- Beslutsunderlagen inför beslut om upphandling och projektstart inkluderar kalkyler och riskanalyser och är utformade på ett sådant sätt att de ger rimliga möjligheter för nämnden att erhålla tillräcklig information om projektet för att kunna prioritera, styra och kontrollera detsamma.
- Upphandling har skett i konkurrens och på ett affärsmässigt sett (upphandling Nr 3).
- Det har funnits en ändamålsenlig projektorganisation för att styra och kontrollera investeringsprojektet.
- Nämnden har säkerställt en löpande uppföljning och rapportering på ett sådant sätt att nämndens kontroll av projektet säkerställts.
- Nämnden har vid behov vidtagit tillräckliga åtgärder baserat på den rapportering som skett.

Kontrollfrågorna bedöms på en tregradig skala; ej uppfyllt, delvis uppfyllt eller uppfyllt. Bedömningen av kontrollfrågorna ligger till grund för den sammanfattande bedömningen och svaret på revisionsfrågan.

1.3. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisorernas analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterier i denna granskning utgör följande lagkrav och styrdokument:

- Kommunallagen rörande nämndernas ansvar för intern kontroll
- Lagen om offentlig upphandling

1.4. *Avgränsning, metod och genomförande*

Granskningen omfattar tekniska nämnden som har ansvar för ombyggnaden av vård- och äldreboendet Allégården. Granskningen avgränsas till att omfatta tidpunkten fr.o.m. att föregående entreprenör lämnade projekt Allégården (20 juni 2017) fram till och med 5 februari 2019.

Intervjuer har genomförts med:

- Fastighetschef tillika t.f. förvaltningschef
- Byggchef tekniska förvaltningen (TeF)
- Byggprojektledare

Utöver intervjuer har vi granskat styrande och stödjande dokument såsom nämndprotokoll, budget, kostnadsbedömningar, förfrågningsunderlag, tilldelningsbeslut, avtal med totalentreprenör, **rapporten ”Genomlysning/utredning Allégården vård-och omsorgsboende”** (extern konsultrapport) etc.

Rapporten har faktagranskats av fastighetschefen, tillika förvaltningschef för tekniska förvaltningen samt byggchefen.

2. *Händelseutveckling avseende projekt Allégården*

Granskningsrapporten är strukturerad i kronologisk ordning och bedömning av respektive kontrollfråga görs i slutet av rapporten. Vi har valt att dela in ombyggnaden i två skeden där tiden mellan februari 2015 och juni 2017 behandlas inledningsvis och därefter behandlas tidsperioden mellan juni 2017 och januari 2019 vilket är den tidsperiod som denna rapport lägger störst tonvikt vid.

2.1. *Projektorganisation*

Projektet har letts av en styrgrupp. Ordförande i styrgruppen var initialt från vård- och omsorgsförvaltningen i egenskap av beställare av projektet. Vård- och omsorgsförvaltningens

---

ansvar för styrgruppen avslutades den 1 juni 2017 i och med att projekt Allégården inkluderades i en styrgrupp för andra byggprojekt i kommunen. Projektledningen för Allégården har delats mellan en intern och en extern projektledare. Ansvarsfördelningen mellan projektledarna har byggt på att den externa projektledaren ska biträda kommunens projektledare vid Allégårdens ombyggnad samt ha ett särskilt ansvar för uppföljning av projektets ekonomi.

2.2. Projekt Allégården, februari 2015 – juni 2017

Det som synes ha initierat ombyggnaden av Allégården var ett beslut från Arbetsmiljöverket den 20 februari 2015 om vitesföreläggande om inte brister i boendet åtgärdades före den 31 december 2018. Samtidigt hade kommunen ett behov av ett utökat antal boendeplatser inom vård- och omsorgsverksamheten.

Den 9 juni 2015 beställer vård- och omsorgsnämnden ombyggnad av Allégården till en bedömd investeringsutgift om 65 mnkr med planerat färdigställande under hösten 2018.

Cirka ett halvår senare, den 12 januari 2016, skriver tekniska förvaltningen i ett utkast att Allégården är i klart sämre skick än vad som tidigare meddelats och rekommenderar istället att riva byggnaden och bygga nytt. Kort därpå, den 18 januari 2016, föreligger slutligt tekniskt underlag från tekniska förvaltningen ställt till vård- och omsorgsnämnden där tekniska förvaltningen redogör för två alternativa förslag; att bygga om till en kostnad om 88 mnkr alternativt riva och bygga nytt till en kostnad om 171 mnkr. På rekommendation av tekniska förvaltningen beställer vård- och omsorgsnämnden en ombyggnad av Allégården.

Den första upphandlingen avbryts den 16 april 2016 då anbudsbeloppen översteg beslutat investeringsbelopp. Samtidigt påbörjas viss invändig rivning för att vinna tid. Cirka ett halvår senare, den 18 oktober 2016, konstaterar vård- och omsorgsnämnden att ytterligare 37 mnkr behövs för att kunna fullfölja projektet. En utökad investeringsram uppgående till 125 mnkr beslutas av kommunfullmäktige den 25 november 2016.

I november 2016 antar tekniska nämnden Sterner Stenhus AB som entreprenör för att utföra ombyggnaden.

Sju månader senare, i juni 2017, beslutar tekniska nämnden att kontraktet med Sterner Stenhus AB ska upphöra i förtid. Detta som en följd av komplexa markförhållanden och att Sterner Stenhus AB därmed ansåg att den sammantagna byggkostnaden behövde öka med 25-30 %.

Det förtida upphörandet av kontraktet föranleds av att den ökade sammantagna byggkostnaden var av sådan omfattning att det inte bedömdes vara förenligt med LOU samt

att Sterner Stenhus AB samtidigt gavs ökade förutsättningar att klara tidplanen för Tumba vård- och omsorgsboende, ett projekt som skulle drivas parallellt. Revisionen har i samband revisionen 2017 särskilt granskat projektet kring Allégården mot bakgrund av det faktum att kontraktet med dåvarande entreprenör bröts. Revisionen gjorde då följande bedömning:

”Vår sammanfattande bedömning är att den interna styrningen och kontrollen inom de granskade områdena visat på flera brister och därmed inte varit helt tillräcklig. Bedömningen grundar sig bl a på följande iakttagelser.

Allégården

- Den översiktliga granskning vi genomfört avseende underlag och beslut kring upphandling av Allégården indikerar ett flertal brister i framförallt underlagen till grund för upphandlingen. Vi har inom ramen för granskningen inte specifikt granskat beslutsunderlagen för själva investeringsbeslutet i form av behovsanalys, programhandlingar etc. Det faktum att tvist uppstått med entreprenören kring väsentliga förutsättningar för byggnationen såsom markförhållanden och ytuppgifter indikerar enligt vår bedömning allvarliga brister i upphandlingsunderlaget. Nämnden har även i efterhand fört ett resonemang som kan tolkas som att man ställt sig tveksam till entreprenörens kapacitet att samtidigt klara tidplanerna för såväl Tumba vård- och omsorgsboende som Allégården. Detta konstaterande reser frågan om nämnden i upphandlingen på ett tillfredsställande sätt säkerställt att upphandlad entreprenör haft den kapacitet som efterfrågats.*
- Utifrån granskningen är bedömningen att upphandling i samtliga tre fall har skett med utgångspunkt i LOU och kommunens regler. Under projektiden har kommunen förutom samverkansentreprenaden anlitat två andra entreprenörer för rivningsarbeten. I det ena fallet genom avrop på ramavtal och i det andra genom en särskild upphandling.*
- Vi bedömer utifrån genomgång av Tekniska nämndens protokoll för den aktuella perioden att nämnden säkerställt uppföljning och återrapportering på ett **tillfredsställande sätt.**”*

2.3. Projekt Allégården, juni 2017 – januari 2019

2.3.1. Upphandling av ny entreprenör

Vi har tagit del av förfrågningsunderlag (daterat den 17 november 2017) och tilldelningsbeslut (daterat den 23 januari 2018) avseende ombyggnad av kommunens vård-

---

och omsorgsboende Allégården. Ny upphandling, den tredje i ordningen för projektet, annonserades den 20 november 2017 där upphandlingen utfördes som ett öppet förfarande enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Projektet skulle genomföras i samverkan där beställare och entreprenör gemensamt löser uppgifter i ett öppet samarbete.

Sista dag för anbudslämnande var den 8 januari 2018 och vid anbudstidens utgång hade två anbudsgivare lämnat anbud varav ett anbud ej levde upp till ställda krav på innehåll i upphandlingen. Endast ett anbud kvalificerade sig därmed och utvärderingsgruppen föreslog att anta nuvarande entreprenör för det upphandlade uppdraget. Det faktum att endast två anbud erhöles ligger inte i linje med den bedömning som tekniska förvaltningen gjort inför upphandlingen.

2.3.2. Utveckling av projektet efter att ny entreprenör antas

Den 24 januari 2018 upprättas ett totalentreprenadavtal med samarbetsformen samverkan med In3prenör AB. Ersättningen till In3prenör AB är uppdelad i en fast och en rörlig del. Avtalet innebar att projektet skulle utföras i två (2) faser där fas 1 skulle avse projekteringsfasen som efter genomförd projektering skulle utmynna i en slutkostnadskalkyl som skulle bilda underlag för kommunens beslut om fortsättningen av projektet. Fas 2 skulle därefter avse produktionsfasen.

Avtalet med In3prenör AB signerades den 12 februari 2018 och samma dag signeras även ett tilläggsavtal. Enligt tilläggsavtalet framgår att de två (2) faserna i projektet skulle utföras parallellt och att projektering och produktion därmed skulle utföras samtidigt. Anledning till att ett tilläggsavtal skrevs uppges vara att entreprenören inte skulle hinna färdigställa projektet enligt befintlig tidsplan om inte upplägget ändrades. Beslut om detta avsteg från ursprungligt upplägg och genomförd upphandling beslutades av förvaltningen och formellt dess förvaltningschef.

I mars 2018 redovisade In3prenör AB en beräknad investeringsutgift för ombyggnaden av Allégården uppgående till 145 mnkr. I april 2018 uppmärksammas tekniska förvaltningen på utgiftsökningen främst föranledda av allvarliga brister i fasaden på Allégården vilket leder till att kommunfullmäktige tillstyrker kommunstyrelsens förslag om en ny total investeringsbudget om 155 mnkr. Det utökade anslaget är avsett att täcka fasad- och fönsterbyten med anledning av konstruktionsfel i befintlig fasad.

I oktober 2018 justerar In3prenör AB den tidigare beräknade investeringsutgiften ytterligare, p g a det omfattande behovet av att förstärka bärande delar av byggnaden med hjälp av stålbalkar, och prognosen ökas till 285 mnkr.

I början av mars 2019 finns 157,1 mnkr bokfört på projektet varav totalt 149,9 mnkr är hänförligt till nuvarande entreprenör. Relativt den prognos som lämnades i oktober 2018 återstår därmed 141,3 mnkr att upparbeta enligt avtalet vilket indikerar en slutlig utgift/kostnad runt 300 mnkr. I vilken utsträckning samtliga utgifter/kostnader för projektet har fångats upp inom ramen för projektet är oklart, sannolikt finns ytterligare kostnader som är hänförliga till Allégården.

2.3.3. Byggmöten

Enligt förfrågningsunderlaget (AFD.333) är parterna skyldiga att delta i byggmöten och därvid företrädas av behörig person. Byggmöten skall hållas i erforderlig utsträckning och behandla för parterna gemensamma frågor. Beställaren ska protokollföra mötena och protokollet ska utan dröjsmål och i god tid före nästa möte tillställas entreprenören varpå entreprenören ska justera protokollet.

Vi har tagit del av protokoll från byggmöten mellan perioden 13 februari 2018 till och med 5 februari 2019. Med undantag för ett par uppehåll har byggmöten hållits frekvent med 2-3 byggmöten per månad inledningsvis för att under hösten 2018 öka till 3-4 byggmöten per månad. Upphåll har skett mellan den 28 februari 2018 och den 4 april 2018, mellan den 30 maj 2018 och den 4 juli 2018 samt mellan 4 juli 2018 och den 8 augusti 2018.

Vid tre tillfällen under hösten 2018 har byggmöten med tillhörande ekonomimöten initierats varav två hållits. Under perioden har totalt 29 byggmöten hållits varav två byggmöten utgått.

Vid byggmöten med tillhörande ekonomimöte framgår av protokoll att fakturor gått igenom i samband med mötet, att kalkylen diskuterades samt att entreprenören överlämnat detaljerat kalkylunderlag.

Av totalt 29 byggmöten har In3prenör AB och Kreativ Byggkonsult AB varit närvarande vid samtliga möten och beställaren (Botkyrka kommun) varit närvarande vid 17 byggmöten.

Genom avtal mellan kommunen och Kreativ Byggkonsult i huvudstaden AB framgår att den externa projektledaren ska biträda kommunens projektledare vid Allégårdens ombyggnad. Vidare specificeras ansvaret för den externa konsulten under projekteringsfasen respektive produktionsfasen.

2.3.4. Styrgruppsmöten

Mellan den 1 juni 2017 och den 6 november 2018 har 11 styrgruppsmöten hållits varav två varit extrainsatta möten. Extrainsatta styrgruppsmöten hölls den 13 september 2017

---

respektive den 12 oktober 2017 och behandlade alternativen att antingen fortsätta ombyggnation alternativt riva byggnaden och bygga nytt.

Vid extrainsatta styrgruppsmöten konsekvensbeskrevs alternativen enligt följande:

- *Alternativ A – Fortsätta ombyggnationen:*
Påverkar inte några fattade politiska beslut. Projektets färdigställande kan delas upp i två etapper så att 30 lgh blir inflyttningsklara till sommaren 2018, resterande slutet av 2018. Förutsättningar för att få in anbud är, efter genomförd marknadsundersökning, goda. TEF förordar detta alternativ.
- *Alternativ B – Riva byggnaden och bygga nytt:*
Ny projektering, samordning med utbildningsförvaltningen, klartecken från bygglov. Merkostnader i storleksordning 50 mnkr. Tidsförsening om ca 1 år (klart 2019).
- *Komplettering av alternativ B den 12 oktober:*
Detaljplanen medger endast 1 våning för förskolan och 2 våningar för Allégården.

Av protokoll framgår att risker behandlats löpande under styrgruppsmöten. Vid ett styrgruppsmöte, den 20 juni 2017, framgår att tidsrisk finns för såväl alternativet med fortsatt om- och tillbyggnad som för nybyggnadsalternativet samt att ekonomiska risker framförallt finns kopplat till nybyggnadsalternativet och att smärre ökningarna kan förekomma i om- och tillbyggnadsalternativet. Vid övriga styrgruppsmöten har risker genomgående kommenterats kopplat till tidsrisker och ekonomiska risker beroende på vägval.

2.3.5. Rapportering till TN

Vid tekniska nämndens sammanträden mellan den 12 juni 2017 och den 10 december 2018 (se tabell i bilaga) har projektet kring Allégården behandlats vid 15 tillfällen. Mellan sammanträdena den 24 januari 2018 och den 21 maj 2018 behandlas inte projektet trots att sammanträden ägt rum.

Av protokoll framgår inte att löpande rapportering skett av det ekonomiska läget för ombyggnationen. Vidare framgår att tekniska förvaltningen löpande informerar om incidenter såsom att arbeten stoppats invid fasad på grund av olycksrisk samt om nyupptäckta problem med oförankrade ytterväggar vilket innebär kostnadsökningar.

Av protokoll framgår vidare att beslut fattade av tekniska nämnden till övervägande del handlar om att nämnden tagit del av informationen från tekniska förvaltningen. Vid sammanträdet den 19 september 2017 framgår att tekniska nämnden anmäler informationen till vård- och omsorgsnämnden, utbildningsnämnden samt kommunstyrelsen angående

---

utvecklingen av projektet samt anledning till att avtalet med första entreprenören bröts. Vid ytterligare ett sammanträde, den 17 september 2018, anmäler tekniska nämnden informationen till vård- och omsorgsnämnden angående kort status om projektet, om upphandlingsformen samt att produktionen pågår och bedöms löpa väl enligt tidplanen samt att ny kalkyl är under framtagande.

2.4. Väsentliga iakttagelser från rapporten: Genomlysning av Allégården vård- och omsorgsboende

Som en följd av den ekonomiska utvecklingen av projektet beställde tekniska förvaltningen den 26 november 2018 en genomlysning av om- och tillbyggnadsprojektet Allégården. Syftet med genomlysningen var att utröna vad som brustit inom projektet samt vad organisationen kan lära till kommande projekt.

Av rapporten¹ framgår att det under projektets gång uppstått både oförutsägbara som förutsägbara faktorer vilka samtliga haft en negativ inverkan på projektet. Vidare konstateras att det funnits en otydlighet kring roller och ansvar i projektet vilket medfört bristande uppföljning samt bidragit till den negativa utvecklingen i projektet.

Nedan följer ett antal väsentliga iakttagelser från rapporten:

De två förstudier som genomförs och skillnaden dem emellan:

- En av de mest allvarliga bristerna konstateras vara skillnaderna i de två förstudier som tekniska förvaltningen tog fram i september 2014 respektive januari 2015 och att den förstudie som valdes som beslutsunderlag indikerar en kraftigt underdimensionerad budget om 65 mnkr. Skillnaden i förstudierna illustreras med differensen i kvadratmeterkostnad där den första förstudien indikerade en kvadratmeterkostnad om 27 500 kr/kvm medan den andra förstudien indikerade en kvadratmeterkostnad om 16 000 kr/kvm.

Beslutet att bygga om istället för att riva och bygga nytt:

- Ett avgörande skede i projektet konstateras vidare vara beslutet att bygga om istället för att riva och bygga nytt. Tekniska förvaltningens initiala rekommendation till vård- och omsorgsnämnden om att riva och bygga nytt ändras efter ett par dagar till att bygga om.
I rapporten framförs att information om fastighetens skick var känt för ledande

---

¹ Genomlysning Allégården Vård & omsorgsboende rev 2019-03-07

tjänstemän redan vid tidpunkten för beslutet i januari 2016. Vidare framgår att det beskrivits i utkast till tjänsteskrivelse det utfall man nu har för handen i början av 2019. Beslutet avseende ombyggnad fattades således på rekommendationer som inte stämde överens med förvaltningens professionella bedömningar.

Att samtliga anbud som kom in angående första upphandlingen var väsentligt högre än beslutad investeringsbudget:

- Angående den första upphandlingen är det märkbart att 85 företag hämtade ut förfrågningsunderlaget samtidigt som det endast var två företag som lämnade anbud varav ett anbud var giltigt. Det enda anbud som var giltigt låg även långt över den budget som beslutats om och upphandlingen avbryts. Frågan ställs då varför man inte undersöker det faktum att så få anbud kommer in samtidigt som det enda giltiga anbudet ligger långt över budget.

Dubbla projektledarroller:

- Det har inom projektet funnits två projektledarroller, en intern projektledare och en extern projektledare, vilket skapat otydlighet i projektet. Det framgår att den interna projektledaren representerats i styrgruppen och varit operativt ansvarig för projekteringen samt varit operativt ansvarig för projektet. Den externa projektledaren har varit operativt ansvarig för projektering och den operativa produktionen inom projektet och i sin tur rapporterat till den interna projektledaren.

Styrgruppen leds inledningsvis av vård- och omsorgsförvaltningen:

- Det faktum att styrgruppen inledningsvis leds av vård- och omsorgsförvaltningen gör att förmågan i styrgruppen att följa upp ett fastighetsprojekt inte är optimal och gör beslutsvägarna onödigt krångliga.

Valet att genomföra en ”Samverkansentreprenad” i 2 faser som beslutas genomföras parallellt:

- Eftersom de två faserna beslutas genomföras parallellt tappar kommunen de fördelar och grundtankar som finns med ett samverkansprojekt. Planen var att projektera först, dela risker, nå ett kvalitetssäkrat riktpreis och först efter det gå in i fas 2, genomförande. Nu blir projektet med anledning av beslutet i praktiken ett projekt på löpande räkning, dessutom med en mycket tuff tidplan.

Svag och otydlig roll- och ansvarsfördelning:

- Projektmodellen är omodern och ej implementerad i verksamheten vilket påverkat strukturen i projektet. Vidare har fördelningen av ansvar och befogenheter varit otydlig. Genomgående bristande underlag inför beslut och under hela projektet samt brister i uppföljning och kontroll av projektet.

Tidsfaktorn:

- Tiden har genomgående varit en kritisk faktor för projektet då bristen på vård- och omsorgsplatser varit stor.

3. *Bedömning av revisionsfråga och kontrollmål*

3.1. *Bedömning av revisionsfråga*

Vår sammanfattande bedömning är att Tekniska nämnden inte vidtagit åtgärder för att säkerställa en tillräcklig styrning och kontroll av om- och tillbyggnaden av Allégården. Bedömningen grundas på våra iakttagelser kopplat till granskningens kontrollmål, se nedan.

3.2. *Bedömning av kontrollfrågor*

Kontrollmål	Bedömning	Kommentar
Beslutsunderlagen inför beslut om upphandling och projektstart inkluderar kalkyler och riskanalyser och är utformade på ett sådant sätt att de ger rimliga möjligheter för nämnden att erhålla tillräcklig information om projektet för att kunna prioritera, styra och kontrollera detsamma.		Det framgår av dokumentation vi tagit del av att en riskanalys presenterades i projektet 2016-10-11. Inom ramen för denna granskning har inte framkommit att ytterligare riskanalyser genomförts eller presenterats för nämnden. I samband med att kontraktet med Sterner Stenhus avbröts så redovisades tjänsteskrivelser till nämnden i juni och september 2017 som huvudsakligen sammanfattar projektet fram till denna tidpunkt. Inför nämndens beslut i januari 2018 om att anta In3prenör som anbudsgivare har vi inte noterat att nämnden presenterats något nytt beslutsunderlag där exempelvis analys och konsekvenser av tidigare brister i projektet redovisas. Det finns enligt vårt förmenande flera skäl till att ett beslutsunderlag inkl. riskanalys borde presenterats där exempelvis faktorer som den pressade tidplanen (akut behov av vårdplatser), osäkerhet kring marknadsläget samt erfarenheter från det avbrutna projektet bl a frågeställningar om fastighetens skick belyses. Vi kan heller inte se att någon redovisning av hittills upparbetade utgifter/kostnader för

---

projektet redovisats inte heller någon uppdaterad projektkalkyl eller utgiftsprognos inför beslutet. Mot bakgrund av projektets problemfyllda historik är vår bedömning att ett nytt beslutsärende borde ha behandlats i nämnden innan upphandling av ny entreprenör påbörjades.

Vi bedömer att kontrollmålet ej är uppfyllt.

Upphandling har skett i konkurrens och på ett affärsmässigt sett (upphandling Nr 3).

Enligt vad vi erfarit av styrgruppsprotokoll så bedömde tekniska förvaltningen efter genomförd marknadsundersökning möjligheterna att få in anbud som goda. Vid upphandlingen inkom dock endast två anbud varav ett ogiltigförklarades. Mot denna bakgrund är vår bedömning att upphandlingen endast delvis skett i konkurrens.

Tanken med upphandlingen var att projektera först, dela risker, nå ett kvalitetssäkrat riktpolis och först efter det gå in i fas 2, byggnation. I direkt anslutning till att avtal tecknades med In3prenör så tecknades dock även ett tilläggsavtal med innebörden att fas 1 (projektering) och fas 2 (byggnation) skulle genomföras parallellt. Som skäl för detta anges att entreprenören bedömde att fastställd tidplan inte var möjlig att klara om inte faserna genomfördes parallellt. Genom tilläggsavtalet så ändrades förutsättningarna för upphandlingen väsentligt. Det kan inte uteslutas att den snäva tidplanen i kombination med stipulerat arbetssätt begränsat konkurrensen i upphandlingen. Det faktum att tekniska förvaltningen gick ifrån ursprungligt upplägg och valde att genomföra fas 1 och 2 parallellt innebar i praktiken att projektet kom att genomföras på löpande räkning utan något incitament för entreprenören att begränsa projektets utgifter. Vi bedömer sammantaget att upplägget i detta avseende inte varit affärsmässigt.

Vi bedömer att kontrollmålet ej är uppfyllt.

Det har funnits en ändamålsenlig projektorganisation för att styra och kontrollera investeringsprojektet.

Det har funnits en organisation för projektet som består av en styrgrupp och en intern samt externa projektledare. Styrgruppen leddes inledningsvis av vård- och omsorgsförvaltningen men ordförandeskapet i gruppen togs sedan över av tekniska chefen. Organisatoriska förändringar avseende såväl styrgrupp som projektledning har vidtagits under projektets gång i syfte att stärka styrningen. Utifrån spårbarheten i de protokoll vi tagit del av från styrgrupp och byggmöten så är det inte tydligt på vilket sätt tekniska förvaltningen säkerställt en tillfredsställande styrning och kontroll av projektets ekonomiska utveckling. Den utredning som genomförts av extern konsult pekar också på otydligheter i ansvarsfördelning och befogenheter samt kring projektledarrollen.

Vi bedömer att kontrollmålet är delvis uppfyllt.

Nämnden har säkerställt en löpande uppföljning och rapportering på ett sådant sätt att nämndens interna kontroll av projektet säkerställts.

Tekniska nämnden har behandlat ärendet kring projekt Allégården löpande i olika form. Rapportering har främst skett kopplat till ställda frågor samt i samband med att stora vägval och avvikelser aktualiserats vilka krävt nämndens ställningstagande. Vi kan inte se att det funnits en struktur för en löpande uppföljning till nämnden där väsentliga områden som projekteringsläge, upparbetningsgrad och prognoser redovisats. Någon redovisning av totalt upparbetade utgifter/kostnader samt en totalprognos för projektet har inte redovisats för nämnden. Nämnden synes inte heller ha informerats om det avsteg från ursprungligt upplägg av entreprenaden som skedde genom det tilläggsavtal som tecknades i syfte att köra fas 1 och 2 parallellt. Detta beslut innebar som framgår ovan att byggnationen i princip sker på löpande räkning.

Vi bedömer att kontrollmålet ej är uppfyllt.

Nämnden har vid behov vidtagit tillräckliga åtgärder baserat på den rapportering som skett.

Baserat på erhållen rapportering har nämnden fattat beslut om för att säkerställa att projektet kan genomföras och vid behov eskalerat ärendet till kommunstyrelsen och fullmäktige. I samband med den kraftiga fördyrning som aktualiserades under hösten 2018 fattade nämnden, trots kritik mot förvaltningen för kortfattade underlag och få handlingsalternativ, beslut om att fortsätta byggnationen. I detta sammanhang uppdrog nämnden även åt tekniska förvaltningen att genom extern part genomföra en total genomlysning av projektet. Uppdraget gavs till dåvarande förvaltningschef som strax efter fick lämna sin anställning. Nämnden har inte varit delaktig i framtagande av direktiv för utredningen ej heller säkerställt en oberoende beställarpart vilket vi i båda fallen bedömer hade varit motiverat.

Vi bedömer kontrollmålet som delvis uppfyllt.

---

4. Bilaga

4.1. Ärenden i tekniska nämnden kring Allégården

Ärende	Beskrivning	Beslut	Kommentar
TN 2017-06-12 § 78	Information om förlikning i ärendet Allégården	Tekniska nämnden har tagit del av informationen och beslutar kalla till extra sammanträde 2017-06-21.	Förvaltningschefen redogör för ärendet Allégården. Tekniska nämnden beslutar att kalla till extra sammanträde 2017-06-21. Anteckning till protokollet: Åsikt om att Allégården bör rivras och att det på platsen bör byggas bostäder.
	Överenskommelse om förtida upphörande av kontrakt		Protokoll saknas på hemsidan.
TN 2017-08-28 § 92	Förvaltningschefen informerar	Tekniska nämnden har tagit del av informationen.	Förvaltningschefen informerar om bemanningsläget på förvaltningen samt läget kring Allégården.
TN 2017-09-18 §102	Information angående Allégårdens om- och tillbyggnad	Tekniska nämnden noterar informationen till protokollet. Tekniska nämnden anmäler informationen till vård- och omsorgsnämnden, utbildningsnämnden samt kommunstyrelsen.	Sammanfattning delges om bakgrunden inom projekt Allégården. Att arbetsprocessen för att få igång ombyggnationen varit mycket mödosam. Att byggprojektet behövt starta om under 2016 p.g.a. marknadsskäl samt att upphandlingen behövde göras om två gånger under 2016 men att rivning påbörjades för att påskynda tidplanen. Att påbörjat arbete med upphandlad entreprenör fick avbrytas som en följd av komplexa markförhållanden samt att entreprenören ansåg att kostnaden behövde öka med 25-30 %. Utöver detta godkändes avbrytandet med motivering att ge entreprenören möjlighet att klara övriga åtaganden åt kommunen.
TN 2017-10-16 § 118	Frågor från förtroendevalda samt medskick till verksamheten		Frågor ställs i ärendet Samariten och Allégården. Återkoppling rapporteras vid nästa sammanträde.
TN 2017-11-13 § 129	Frågor från förtroendevalda samt medskick till verksamheten	Tekniska nämnden har tagit del av informationen.	Frågor från föregående sammanträde om Allégården och Samariten besvaras. Ny förfrågan om upphandling av ombyggnation planeras för Allégården. Intresserade entreprenörer har svarat att de har arbetskapacitet 2018.
TN 2017-12-11 § 140	Extra sammanträde för tekniska nämnden	Tekniska nämnden beslutar om ett extra sammanträde den 24 januari 2018.	Anledning till extra sammanträde är att behandla antagande av anbudsgivare gällande Allégården, internbudget, och internkontrollplan 2018.
TN 2018-01-24 §1	Antagande av anbudsgivare avseende byggnation av Allégården	Tekniska nämnden beslutar i enlighet med genomförd utvärdering att anta In3prenör AB som utförande företag av annonserad Samverkansentreprenad Allégården. Tekniska nämnden ger KLF,	Kommunledningsförvaltningen, har på uppdrag av och i samverkan med tekniska förvaltningen annonserat förfrågningsunderlaget avseende Samverkansentreprenad Allégården. Upphandlingen har utförts som ett öppet förfarande enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Efter genomförd utvärdering av inkomna anbud föreslår förvaltningen att tekniska nämnden ska anta anbudsgivaren In3prenör AB.

		upphandlingsenheten i uppdrag att verkställa beslutet. Protokollet justeras omgående.	
TN 2018-05-21 § 60	Förvaltningschefen informerar	Tekniska nämnden har tagit del av informationen.	Förvaltningschefen informerar om Allégårdens vård- och omsorgsboende där arbetena invid fasad stoppats på grund av olycksrisk.
TN 2018-06-11 § 67	Muntlig information om Allégården, Tumba	Tekniska nämnden har tagit del av informationen.	Fastighetschef informerar om läget med ombyggnaden av Allégården. Nyupptäckta problem med oförankrade ytterväggar som kommer att medföra kostnadsökningar har framkommit. Uppdatering av tidplanen pågår. Frågan återkommer inför tertial 2 då det finns mer kännedom om kostnaderna.
TN 2018-08-27 § 85	Frågor från förtroendevalda samt medskick till verksamheten	Tekniska nämnden har tagit del av informationen.	Fråga tas upp om kostnader för ombyggnaden av Allégården. Förvaltningschefen informerar om att kommunfullmäktige tagit investeringsbeslut om 155 mnkr. Uppdaterad information ges i delårsrapport 2 i september.
TN 2018-09-17 § 99	Lägesrapport om vård- och omsorgsboende	Tekniska nämnden har tagit del av informationen. Tekniska nämnden anmäler informationen till vård- och omsorgsnämnden.	Tekniska förvaltningen lämnas kort rapport om status för projekt Allégården. Byggproduktionen av Allégården är upphandlad i form av en samverkansentreprenad. Produktionen pågår på arbetsstället och bedöms löpa väl enligt tidplanen och den innebär att inflyttning ska kunna ske under november 2019. Produktionskostnaden bedöms uppgå till 155 mnkr. Ny förfinad kalkyl för byggnationen pågår men var inte tillgänglig inför nämndens delår 2 2018.
TN 2018-10-15 § 111	Förvaltningschefen informerar	Tekniska nämnden har tagit del av informationen.	Förvaltningschefen informerar om pågående revision om hyror och avgifter och lämnar en lägesrapport om vård- och omsorgsboendet Allégården.
TN 2018-11-12 § 130	Förvaltningschefen informerar	Tekniska nämnden har tagit del av informationen.	Förvaltningschefen rapporterar om läget med vård- och omsorgsboende gällande Allégården där ett konstruktionsfel från byggåret innebär att priset påverkas.
TN 2018-12-10 § 145	Allégården: Avvikande förutsättningar under pågående byggnation	Tekniska nämndens förslag till KS: Att KS föreslår KF att bevilja att investeringsbudget ökar med maximalt 130 mnkr för att slutföra pågående byggnation. Tekniska nämnden beslutar för egen del: Uppdrar till tekniska förvaltningen att genomföra en total genomlysning av projektet av extern part för att utröna vad som brustit och vad organisationen kan lära till kommande projekt. Återrapporteras till nämnden senast 2019-03-31. Uppdrar till tekniska förvaltningen att i samband med byggnationen blir klar, utföra en	Redogörs för utvecklingen i projekt Allégården. Att projektet växt främst med anledningen av att stommen i den ursprungliga byggnaden visade sig ha omfattande skador, att man under byggnationen inte följt bygghandlingarna samt att det förekommit slarv och fel från 1966. Trots ovan rekommenderar tekniska förvaltningen att produktionen ska fortsätta då detta alternativ ger den lägsta årshyran och lägsta ekonomiska påverkan på kommunens resultat samtidigt som det bidrar till att kunna erbjuda Botkyrkaborna 60 boendeplatser under 2019. Motivering från TN: Genomgående kritik riktas mot tekniska förvaltningens korthändiga underlag med få handlingsalternativ. Vidare med pågående projekts upplägg och situation måste beslut fattas skyndsamt för KS och KF. Kommentarer lämnas om att den uppkomna situationen är oacceptabel varpå en utredning tillsätts.

		marknadsvärdering av Allégården.	
--	--	----------------------------------	--

Referens
Marina Pavlova

Informationsbrev om samråd

Förslag till detaljplan för Ringblomman 1 m.fl., Tullinge villastad, Botkyrka kommun

Nu pågår ett arbete med att ta fram en detaljplan för Ringblomman 1 m.fl. i Tullinge villastad. Samråd för planförslaget pågår från **6 maj 2019** till och med **27 maj 2019**.

Planförslaget finns tillgängligt i sin helhet på www.botkyrka.se och ställs ut på plan 2 i kommunhuset.

Förslaget

Planområdet ligger i korsningen Oxelvägen/Mellanbergsvägen med gång-och cykelväg i mellan. Planområdet är cirka 7 237 m² stort och omfattar Ringblomman 1,2,3 och 4 samt Tullinge 17:319. Detaljplanen syftar till att i ett förslag till ny detaljplan pröva möjligheten att bygga flerbostadshus inom området. Planförslaget innebär totalt 6 flerfamiljshus i 5 plan inklusive suterrängplan med ett innehåll av 70 lägenheter i storlek 1-4 rok. En ny väg planeras i en enkelriktad slinga som ansluter till Mellanbergsvägen. Flerbostadshusen placeras ut längs slingan med inbördes avstånd i sida och i höjd. Huskroppar relaterar till villaområdet nedanför fastigheterna storleksmässigt för att hitta känslan av stadsvillor och skjuts uppåt och nedåt för att kunna få in angöring och gatuparkering. För byggnaderna varierar föreslagen BYA från 210,9 kvm till 267,6 kvm och BTA från 1054,5 kvm till 1338 kvm. Utöver

angiven bruttoarea får utrymme för hissmaskin och ventilation anordnas på taket samt inglasning av balkonger ske. Total föreslagen BTA för alla byggnader, inklusive garage och sophus är ca 9454 kvm. BYA ovan mark för projektet är ca 2168 kvm.

Tillfarter till planområdet sker från Mellanbergsvägen och Oxelvägen. Närheten och möjligheterna att gå och cykla gör det möjligt att tillämpa ett parkeringstal på 0,85 platser per lägenhet. Besöksparkering är inräknat. För att minska det visuella inslaget anpassas parkeringen till platsen, 46 parkeringsplatser föreslås i garage och 14 platser placeras i anslutning till husen. Totalt reserveras 60 parkeringsplatser inom planområde. Cykelparkeringen anordnas inom husen.

Samrådsmöte / Vad tycker du om förslaget?

Vi vill gärna ha dina synpunkter på förslaget. Därför kallar vi till öppet hus.

Tid: 13 maj 2019 kl. 16:30-18:30
Plats: Munkhättevägen 45

Skicka dina synpunkter till plan@botkyrka.se, eller per post till
Botkyrka kommun
Samhällsbyggnadsförvaltningen
147 85 TUMBA

Vi behöver ditt yttrande senast den **27 maj 2019**. Sakägare som under samrådstiden eller granskningstiden framför skriftliga synpunkter som inte blir tillgodosedda har rätt att senare överklaga beslutet att anta detaljplanen.

Har du frågor? Hör av dig till Marina Pavlova, telefon: 0853061045.

Planprocessen

Detaljplanprocessen har flera steg och vi befinner oss nu i samrådsskedet. Detaljplanen upprättas enligt PBL SFS 2010:900 i dess lydelse efter 1 januari 2015 med standardförfarande. Om samtliga sakägare godkänner förslaget kan det gå direkt till antagande.

Synpunkter på detaljplan för Ringblomman 1 m.fl.

- Godkänner förslaget
- Har följande synpunkter

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ort och datum ..... Fastighetsbeteckning:.....

Namnunderskrift:.....

Namnförtydligande:.....

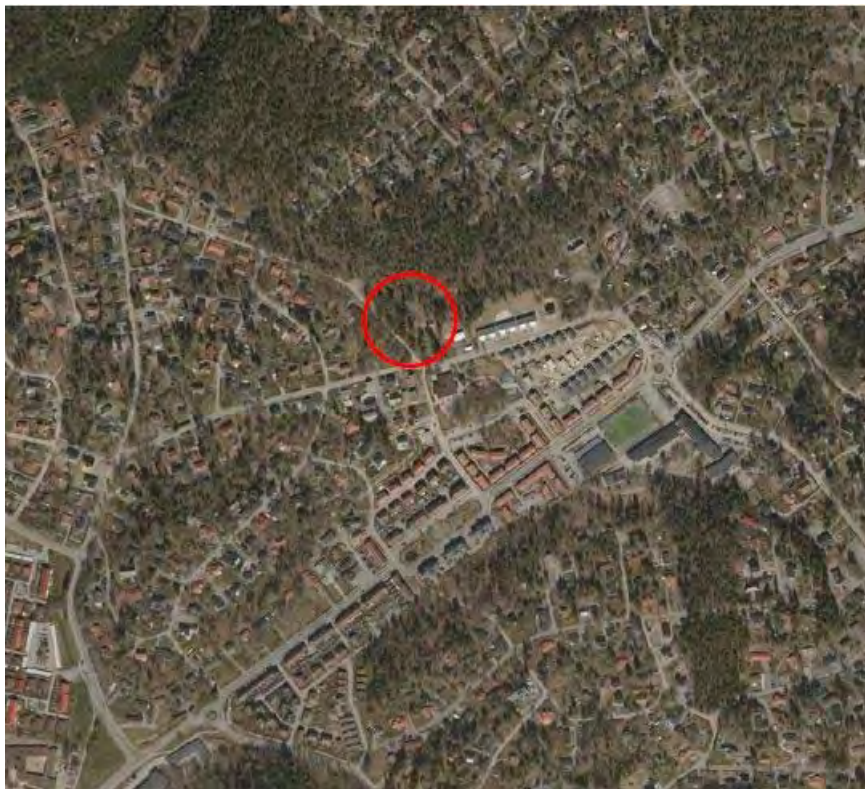
Skicka blanketten till:
Botkyrka kommun
Samhällsbyggnadsförvaltningen
147 85 TUMBA

Planbeskrivning

Detaljplan för Ringblomman 1 m.fl., Tullinge villastad, plannr 42-53

Samrådshandling

Flygfoto med aktuell fastighet markerad med röd.

Innehåll

Inledning	3
Planens syfte och huvuddrag	3
Planförfarande	3
Plandata	3
Planhandlingar	4
Tidigare ställningstaganden	6
Översiktliga planer	6
Riksintressen och områdesskydd	6
Detaljplaner	6
Fastighetsplaner	8
Undersökning och identifiering av betydande miljöaspekter	8
Kommunala beslut	9
Förutsättningar och förändringar	10
Natur	10
Hydrologiska förhållanden	11
Störningar/buller	12
Risk och säkerhet	13
Bebyggelseområden	14
Friytor	16
Trafik	18
Tillgänglighet	21
Teknisk försörjning	21
Genomförande	26
Organisatoriska frågor	26
Fastighetsrättsliga frågor	27
Ekonomiska frågor	28

Inledning

Planens syfte och huvuddrag

Detaljplanen syftar till att i ett förslag till ny detaljplan pröva möjligheten att bygga flerbostadshus inom området.

Planförslaget innebär totalt 6 flerfamiljshus i 5 plan inklusive suterrängplan med ett innehåll av 70 lägenheter i storlek 1-4 rok. Bebyggelsen har en tydlig relation till platsen genom inpassning i topografin, och en placering som öppnar upp mot omgivande naturmark. Husen placeras i suterräng med målet att undvika alltför mycket sprängning. Placering av byggnaderna följer grönstråkets riktning. Flerbostadshusen placeras ut längs slingan med inbördes avstånd i sida och i höjd. Huskroppar relaterar till villaområdet nedanför fastigheterna storleksmässigt för att hitta känslan av stadsvillor och skjuts uppåt och nedåt för att kunna få in angöring och gatuparkering. Gestaltning och materialval är anpassad till naturen.

Planförfarande

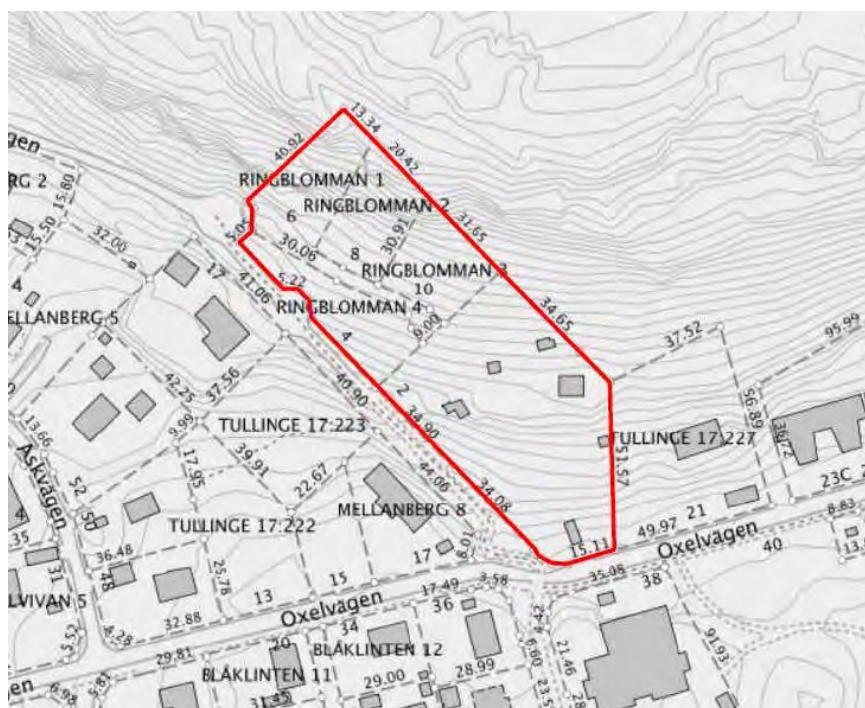
Detaljplanen upprättas enligt PBL SFS 2010:900 i dess lydelse efter 1 januari 2015. Planen genomförs enligt standardförfarande eftersom förslaget är förenligt med översiktsplanen, inte är av betydande intresse för allmänheten, och inte antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Plandata

Planområdet ligger i anslutning till Tullinge villastad. I norr och öster gränsar planområdet mot en karg obebyggd bergsrygg, glest bevuxen med tallar och ekar. Detta naturområde utgör en del av ett lokalt grönt samband som sträcker sig norrut mot Bornsökilen. Längs planområdet västra gräns löper Mellanbergsvägen och en gång- och cykelbana (GC-bana) som förbinder Mellanbergsvägen i norr med Oxelvägen i söder. På motsatt sida, sett från planområdet, ligger tre bebyggda villatomter. Nordväst om planområdet, finns en vändplan. I söder gränsar planområdet till Oxelvägen och en villatomt.

Planområdet är cirka 7 237 m² stort och omfattar Ringblomman 1,2,3 och 4 samt Tullinge 17:319.

Marken inom planområdet ägs av Fastighetsutvecklingsbolaget i Botkyrka AB. Den gränsar till Tullinge 17:227, som är i privat ägo. Tullinge 19:282 ägs av Botkyrka kommun.

Bilden visar planområdets avgränsning

Planhandlingar

- Plankarta med grundkarta och bestämmelser
- Denna planbeskrivning
- Fastighetsförteckning

Övriga handlingar

- Illustrationsplan (*Willers Arkitekter, 2019-02-06*)
- Gestaltungsprogram (*Willers Arkitekter, ÅWL arkitekter, 2019-02-15*)
- Undersökning och identifiering av betydande miljöaspekter (*2018-10-25*)
- Bullerutredning (*ACAD International AB, 2019-01-21*)
- Dagvattenutredning (*WSP, 2019-02-06*)
- Geoteknisk utredning (*Broder Jord, 2018-10-19*)
- Naturinventering (*Calluna AB, 2019-01-14*)

- Trafik- och parkeringsutredning (*Per Löfvendahl Trafikplanering, 2019-02-14*)
- Tillgänglighetsanalys (*ÅWL arkitekter 2019-02-15*)
- Solstudie (*Willers Arkitekter, 2018-12-20*)

Tidigare ställningstaganden

Översiktliga planer

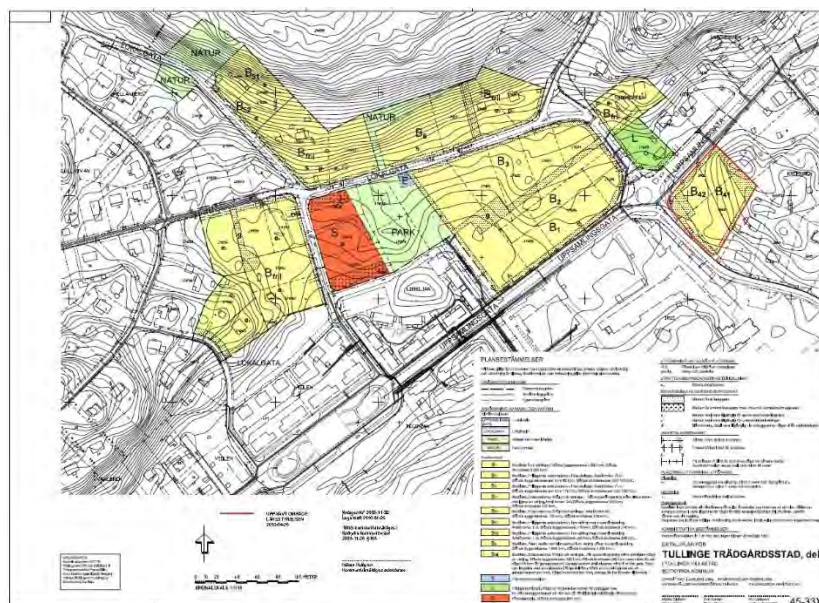
I Översiktsplanen för Botkyrka kommun från 2014 anges Tullinge som en attraktiv plats att bo och bygga på. Aktuell område är utpekad för gles stadsbygd med möjlighet till förtätning och kompletteringsbebyggelse, framförallt i kollektivtrafiknära lägen. Planförslaget överensstämmer med riktlinjerna i översiktsplanen.

Riksintressen och områdesskydd

Inga riksintressen förekommer i eller i anslutning till området. Planområdet omfattas inte av områdesskydd.

Detaljplaner

Detaljplan för Tullinge trädgårdsstad, del 3 i Tullinge villastad (45-33x) från 2010-04-26 gäller för området med tillägg till detaljplan (T45-33x) från 2012-10-22. Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut. För aktuellt område anger planen för Ringblomman 1,2,3,4 fyra stycken friliggande enbostadshus i en våning med suterrängvåning. För Tullinge 17:319 anges enbostadshus i två våningar. Där suterrängvåning krävs tillåts ytterligare högst en våning. Fastigheten är inte delbar.

Gällande detaljplan från 2010.

Området gränsar till:

Detaljplan för område vid Tingsbergsvägen 1, Tullinge villastad, Botkyrka kommun (45-14), som fastställdes 1991-01-25. Förslaget innebär utökning av planens bestämmelser. Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut.

Detaljplan för område vid Oxelvägen mm, Tullinge villastad, Botkyrka kommun (45-15), laga kraft 1992-09-03. Planförslaget utgör underlag för en tillkommande bebyggelse genom förtätning. Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut.

Detaljplan för Tullinge trädgårdsstad, Etapp 2, Tullinge villastad, Botkyrka kommun (E-45-38x), laga kraft 2008-02-28. Planen gör det möjligt att överföra kvartersgator, gator med enskild skötsel av de närboende till gatumark, med kommun som huvudman. Samtidigt har byggrätten fördelats om mellan de olika kvarteren. Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut.

Detaljplan för Tullinge trädgårdsstad, Skolan, Tullinge villastad, Botkyrka kommun (45-31), laga kraft 2000-10-31. Planen möjliggör utbyggnad av skola samt en barnstuga med sex avdelningar. Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut.

Detaljplan för kv. Syrenen m.fl., Tullinge villastad, Botkyrka kommun (45-23), laga kraft 1996-05-14. Planen syftar till att ersätta 1938 års byggnadsplan med modernare och mer ändamålsenliga bestämmelser i samband med utbyggnad av vatten och avlopp. Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut.

Detaljplan för kv. Påskliljan m.fl., Tullinge villastad, Botkyrka kommun (45-20), laga kraft 1993-06-01. Planen syftar till att ersätta 1938 års byggnadsplan med modernare och mer ändamålsenliga bestämmelser i samband med utbyggnad av vatten och avlopp. Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut.

Detaljplan för kvarteret VRÅN m.fl., Tullinge villastad, Botkyrka kommun (45-17), som vann laga kraft den 1992-11-30. Planen reglerar bebyggelsen i området i samband med utbyggnad av vatten och avlopp och ge möjlighet till ombyggnad av gatunätet. Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut.

Detaljplan för området vid Snödroppsvägen, Renmossvägen m.fl., Tullinge villastad, Botkyrka kommun (45-18), laga kraft 1993-07-26. Planen ge möjlighet att bygga permanentus i samband med utbyggnad av vatten och avlopp. Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut.

Fastighetsplaner

För området finns inte någon fastighetsplan.

Undersökning och identifiering av betydande miljöaspekter

När en kommun upprättar en plan ska ställning tas till behovet av att genomföra en strategisk miljöbedömning av planen i enlighet med reglerna i miljöbalken 6 kap. 3-6 §§. En *undersökning* (innan 2018 kallad *behovsbedömning*) ska tas fram som ett underlag för ställningstagandet. I undersökningen utreds om detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan utifrån de kriterier som finns i miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Nytt för 2018 är också att kommunen ska, efter undersökningen, i ett särskilt beslut avgöra om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, Miljöbalk (1998:808) 6 kap. 7 §. Beslutet ska redovisa de omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan. Beslutet ska göras tillgängligt för allmänheten, Lag (2017:955).

Detaljplanen bedöms sammantaget inte innebära risk för betydande miljöpåverkan. Miljöbedömning med tillhörande MKB behöver därför inte utföras. De miljöfrågorna, som behöver utredas i samband med planläggningen, är naturvärden, risk för skred, dagvatten och beroende på trafikanslutning även buller. Ingen av dessa miljöfrågor bedöms dock medföra risk för betydande miljöpåverkan.

Större delen av planområdet består av naturmark som sluttar, delvis kraftigt, mot söder. Särskilt planområdets norra del har potential att innehålla höga naturvärden. En naturvärdesinventering bör göras tidigt i planprocessen.

Planområdet ligger i ett akksamhetsområde för skred. Det innebär att en geoteknisk undersökning behöver utreda skredrisk vid en exploatering och hur skred kan undvikas.

En dagvattenutredning behöver utreda hur förorenat dagvatten från planområdet kan renas innan det når Tullingesjön och hur dagvattnet kan tas omhand så att översvämningsriskerna för nedströms liggande fastigheter inte ökar.

Om den nuvarande gång- och cykelvägen i planområdets västra kant görs om till genomfartsgata behöver trafikbuller vid bostäder utredas.

Kommunala beslut

Samhällsbyggnadsnämnden gav 2017-02-14 §32 positivt planbesked för fastigheterna Ringblomman 1, 2, 3 och 4, samt Tullinge 19:319.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2018-06-12 §220 att uppdra åt samhällsbyggnadsförvaltningen att upprätta förslag till detaljplan för Ringblomman 1 m.fl. i Tullinge villastad och gå ut på samråd, under förutsättning att plankostnadsavtal tecknas mellan fastighetsägaren och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Förutsättningar och förändringar

Natur

Mark, vegetation och djurliv

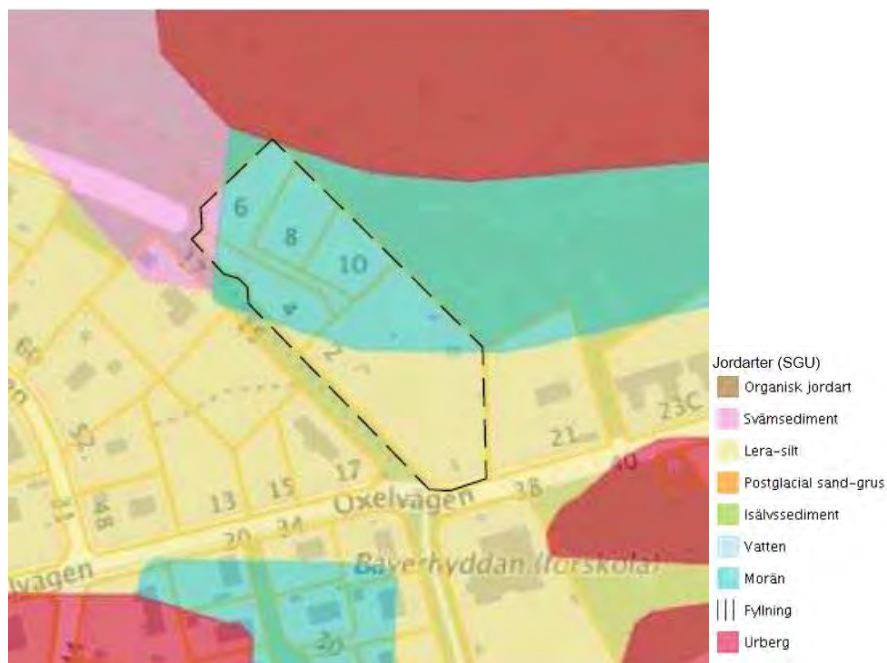
Förutom ett enbostadshus med anlagd tomt i den sydöstra delen består planområdet helt av skogbevuxen naturmark. I den övre delen växer en blandskog med gran, ek, bok och hassel. En hel del grova äldre träd förekommer. Markskiktet består här till stor del av blåbärsris. Längre ner i terrängen blir inslaget av björk och asp större och markskiktet består av gräs och örter. Planområdet slutar mot söder. Höjdskillnaden mellan planområdets högsta och lägsta punkt är cirka 34 m. Planområdet är som brantast i den övre norra delen där berget går i dagen.

Fornlämningar

Fornlämningar saknas och området har inte pekats ut som bevarandevärt ur någon kulturmiljösynpunkt. Resterna av en mur och/eller husgrund finns i planområdets norra del.

Geotekniska förhållanden

Enligt SGU:s jordartkarta i övrigt består marken i de norra partierna mestadels av morän som övergår till lera/silt i det översta lagret i de lägre delarna. Områden med morän är lämpliga för all slags bebyggelse och sandig morän infiltrerar vatten väl. Uppgifter om grundvattennivå saknas. Lera/silt är inte de bästa förutsättningarna för att bygga. Källare avrådes. Marken har låg blockighet på andra jordarter än morän. Direkt nedanför berget är terrängen blockrik.

*Utdrag ur SGU:s jordartskarta.
Utredningsområdet är markerat med svart linje.*

Radon

Planområdet är klassat som normalriskområde för radon med lokala förekomster av högradonmark inom den övre delen. Risk för förhöjda värden och eventuella åtgärder som detta medför ska undersökas och säkerställas innan nya byggnader uppförs.

Markföroreningar

Inga kända misstänkt förorenade områden finns inom planområdet.

Lokalklimat

Området har goda förutsättningar för solenergi.

Hydrologiska förhållanden

Dagvatten

Enligt kommunens dagvattenstrategi ska dagvatten i första hand omhändertas inom fastigheter (LOD). Det vill säga den naturliga avrinningen ska bibehållas genom utjämning och fördröjning av den ökade avrinningen samt minimering

av föroreningar vid källan. Det dagvatten som inte kan infiltreras inom planområdet kommer att avvattnas till det kommunala dagvattenätet. Det kommunala dagvattennätet i området mynnar i Tullingesjön. Tullingesjön är en ytvattenförekomst som är klassad till god ekologisk status men uppnår inte god kemisk status (utan överallt överskridande ämnen) på grund av förhöjda halter av PFOS och TBT. Miljökvalitetsnormerna för Tullingesjön är god ekologisk status och god kemisk status med undantag för TBT som ska klara halter motsvarande god kemisk status senast år 2027.

Enligt kommunens skyfallskartering klarar sig planområdet från att översvämmas vid ett 100-årsregn. Däremot finns det områden nära nedströms planområdet som kommer att översvämmas, på några ställen med mer än 0,5 m vatten.

En dagvattenutredning har tagits fram för området (*WSP, 2019-02-06*). Resultaten redovisas under kapitlet Teknisk försörjning.

Störningar / Buller

Enligt kommunens bullerkartläggning är bullernivåerna i planområdet relativt låga i nuläget. De ekvivalenta ljudnivåerna ligger på mellan 40-50 dBA och de maximala ljudnivåerna är också låga. Vid mätningar vid omgivande husfasader från 2006 nåddes ekvivalenta ljudnivåer mellan 44-47 dB(A). Beräkningarna visar att med tillkommande bebyggelse innehålls riktlinjer enligt SFS 2015:216 med tillägg enligt SFS 2017:359 inom planområdet (*ACAD International AB, 2019-01-21*). Högsta dygnsekvivalenta nivån beräknas under 60 dB(A) mot samtliga fasader. Dygnsekvivalent trafikbullernivå på gård beräknas bli under 50 dB(A). Maximala ljudnivåer på gården beräknas inte överstiga 70 dB(A). Sammantaget bedöms det att riktlinjerna för trafikbuller innehålls med god marginal. Inga bullerdämpande åtgärder bedöms vara nödvändiga för att uppfylla riktlinjerna och lägenheterna kan planeras utan avseende på yttre buller.

Risk och säkerhet

Den nedre delen av planområdet, där det finns finkorniga jordarter, är ett s. k akksamhetsområde för skred (SGU m.fl., 2016). Enligt Geotekniskutredning (*Broder jord, 2018-10-19*) bedöms marginalen mot jordskred vara god för planerade byggnader och infrastruktur inom området. Givet ett antagande att friktionsjorden har en karaktäristisk friktionsvinkel på 38° samt att en överlast på 80 kPa (ca 4 våningar) är stabilitetsförhållandena gynnsamma. Utifrån befintligt kartmaterial bedöms grundläggning av infrastruktur och hus kunna göras utan direkta markförstärkningar. Då husens slutliga form och nivåer är färdigställda bör en ny översyn av stabilitetsförhållandena utföras.

Risken för att det inom området pågår sättningar bedöms som liten, detta då området utgörs av fastmark. Eventuella sättningar som uppstår i ett senare skede, i byggskedet, bedöms främst utgöras sättningar inducerade av vibrationer. Sättningar som förekommer i samband med belastning bedöms uppkomma momentant med denna samt vara små.

Säkerhet

Angöring av utryckningsfordon och färdtjänst kan ske via Mellanbergsvägen, Oxelvägen och kvartersgatan.

Bebyggelseområden

Stads- och landskapsbild

Planområdet omges av bostadsbebyggelse samt grönstruktur. I sydost gränsar området till ett friliggande bostadshus. På motsatt sida om Mellanbergsvägen, finns villabebyggelse av varierande storlek och ålder. På södra sida av Oxelvägen ligger en förskola Bäverhyddan i en våning.

Den nya bebyggelsen kommer att förändra stads- och landskapsbilden lokalt. Gaturummet mot Mellanbergsvägen/Oxelvägen kommer att stärkas och befintlig bebyggelse väster och öster om området länkas ihop visuellt. Höjdmässigt är de nya byggnaderna högre än befintliga. Landskapsrummet kommer att avgränsas av vegetationen även om höjden på byggnaderna blir högre än omgivande träd. Branten bakom husen bildar rygg åt byggnationen med sin bibehållna skogssilhuett. Byggnadernas orientering och kopplingen till Mellanbergsvägen bidrar till fria siktlinjer mellan väg och skogsområde.

Bostäder

Planförslaget innebär totalt 6 flerfamiljshus i 5 plan inklusive suterrängplan med ett innehåll av 70 lägenheter i storlek 1-4 rok. Bebyggelsen har en tydlig relation till platsen genom inpassning i topografin, och en placering som öppnar upp mot omgivande naturmark. Husen placeras i suterräng med målet att undvika alltför mycket sprängning. Placering av byggnaderna följer grönstråkets riktning. Flerbostadshusen placeras ut längs slingan med inbördes avstånd i sida och i höjd som ger ljus, luft, utblickar och utsikt till de boende. Huskroppar relaterar till villaområdet nedanför fastigheterna storleksmässigt för att hitta känslan av stadsvillor och skjuts uppåt och nedåt för att kunna få in angöring och gatuparkering. Tanken är att alla lägenheter ska orientera sig mot söder och utsikten. Gavellägenheterna får fönster åt tre håll vilken ger villakänsla. Topografin ger en skillnad på upp till två våningar mellan gatusidan och motstående sida. Husens sockelvåningar mot gatan rymmer entréer, lägenheter och i suterränglägen förråd i bakkant. Gårdsrummen som bildas mellan flerbostadshusen ansluter på ett naturligt sätt till intilliggande naturmark. En småskalighet i bebyggelsen och mellanrummen ger en intimitet till kvarteret.

Högsta nockhöjd begränsas från +68,9 m till +78,35m över nollplanet. Utöver högsta nockhöjd får mindre teknikutrymmen för hissmaskin och ventilation uppföras. För garage högsta nockhöjd är +53,9 m över nollplanet.

För byggnaderna varierar föreslagen BYA från 210,9 kvm till 267,6 kvm och BTA från 1054,5 kvm till 1338 kvm. Utöver angiven bruttoarea får utrymme för hissmaskin och ventilation anordnas på taket samt inglasning av balkonger ske. Total föreslagen BTA för alla byggnader, inklusive garage och sophus är ca 9454 kvm. BYA ovan mark för projektet är ca 2168 kvm.

Gestaltning

Gestaltning och materialval är anpassad till naturen.

Fasaderna i området utförs med puts i ljusa kulörer, alternativt målad träpanel, sockelvåningarna (förutom entréer) med betong för att integrera bebyggelse i landskapet. Fönster och entrépartier utförs i aluminium, alternativt trä/aluminium i avvikande naturnära kulör. Variation skapas genom placering husen i suterräng med olika markhöjder samt förskjutning av byggnadskroppar. Se. gestaltungsprogram

Taken i området ska utformas som platta tak med bandplåttäckning i zink/grå kulör.

De nya byggnaderna ska ha balkonger som vänder sig mot sydväst. Balkonger utförs i betong eller trä med räcken i glas och aluminium, alternativt pinnräcken för att ge husen lättare uttryck. Balkonger ska tillåtas inglasade.

Gestaltningen av sophus följer bostadshusen i material och kulörer med putsfasad och tak i bandplåttäckning.

I den södra delen av området föreslås ett nytt parkeringsgarage med tre våningsplan. Parkeringshuset dras in i sluttningen och utformas på ett sätt som minskar insyn i garaget från gatan. Parkeringsgaragets fasad ska utföras i snedställda lameller som minskar insyn från gata ur olika vinklar. Fasad ovan mark mot bostadshus ska utföras i betong av brandskäl. Lameller ska vara i kulör kompaktlaminat/plåt. Taket ska vara flackt, grönt tak med sedumplantering.

Ljuförhållanden

Miljömålet God bebyggd miljö anger att boendemiljön ska ha tillgång till solljus. Boverkets byggregler (BFS 2006:12) anger att i bostäder skall något rum eller någon avskiljbar del av rum där människor vistas mer än tillfälligt ha

tillgång till direkt solljus (avsnitt 6:323). Därutöver finns idag inga rekommendationer.

En solstudie har tagits fram för förslaget (*Willers Arkitekter, 2018-12-20*). Den nya bebyggelsen får goda ljusförhållanden och husen skuggar varandra i liten grad med undantag för på vinterhalvåret då större delen av området ligger i skugga. Den befintliga omkringliggande bebyggelsen påverkas inte av de nya husen då de ligger långt ifrån varandra.

Service

Det finns flera skolor och förskolor i närområdet. I anslutning till övergångsstället på Oxelvägen finns förskolan Bäverhyddan för barn mellan 1-5 år. Gångavståndet hit är mindre än 100 m. Närmsta skola, Trädgårdsstadsskolan för elever upp till årskurs 9 är belägen cirka 300 meter från planområdet. Skolan har även förskoleklasser och fritidshem. Tullinge gymnasium ligger vid Alfred Nobels Allé på avstånd cirka 1 km. I Flemingsberg finns Södertörns högskola.

Närmaste butik är en pressbyråkiosk drygt en km bort.

Det finns en mindre restaurang med trädgårdsmästeri och en korvkiosk på ett avstånd av drygt 500 meter.

I Tullinge centrum, cirka 1,7 km från planområdet finns både kommunal och kommersiell service. Vid torget ligger bland annat bibliotek, medborgarkontor, hälsovård, matbutiker samt restauranger.

Friytor

Lek och rekreation

Boende i området har idag god tillgång till grönområden. Det aktuella området ligger med närhet till ett större strövområde som sträcker sig från Tullingesjön i väster till Huddinge i öster. Närmsta park är Körsbärsparken cirka 50 meter söder om planområdet på andra sidan av Oxelvägen. Där finns lekplats och grönytor. Inom planområdet finns ett flertal upptrampade stigar som tyder på att området används för skogs promenader. På motsatta sidan av Katrinebergsvägen vid Trädgårdsstadsskolan på ett ca 300 meter avstånd finns en sporthall Tullingehallen. Här finns också en fotbollsplan med konstgräs.

Inom kvartersmark föreslås två lekplatser anordnas inom bostadsgårdar. Platserna bäddas in i grönska och vid varje platsbildning finns ett mindre, blommande träd.

I planens norra del föreslås en naturlig samlingsplats uppe på höjden med milsvid utsikt, dit en slingrande stig når. De topografiska förutsättningarna möjliggör ingen större gemensam uteplats med full tillgänglighet.

Naturvärde

Den planerade bebyggelsen avses att uppföras på mark som idag till stort sätt inte är bebyggd. Genom att placera byggnader som anpassas till terrängen och naturen minimeras fotavtrycket och befintlig natur bevaras i så stor utsträckning som möjligt.

Planområdet ligger i anslutning till ett lokalt grönt samband. Eftersom planområdet ligger i utkanten av detta samband bedöms inte en exploatering i området medföra några påtagliga barriäreffekter för djur och växter. Inventeringsområdet är avgränsat så att det sträcker sig lite utanför det tänkta planområdet (*Calluna AB, 2019-01-14*). Enligt Naturvärdesinventeringen utgörs de högsta naturvärdena dels av en hållmarkstallskog med flera gamla tallar, gott om enbuskar och lavrika hållar samt av en blandskog med stort inslag av ek i branten ned från hållmarken. Hela inventeringsområdet bedöms ha ett påtagligt naturvärde (värde 3 på en skala av fem enligt Svensk standard SS 1999 000, 2014) då andelen äldre tall och ekar ganska stor, särskilt i objekten 1, 2 och 4. I objekt 3 finns istället mycket hasselbuskar samt ett par grövre granar varav en med spår efter granbarkgnagare. I samma objekt växer blåsippor som är en kalkgynnad art och fridlyst i större delen av landet. Av naturvårdsarterna i området var inga arter rödlistade. Inom området har inga arter som är upptagna som skyddsvärda på ett sådant sätt att vissa verksamheter inom området kan vara förbjudna enligt 8 kapitlet, 1 § i miljöbalken. Vid byggnation bör man se till att så långt som möjligt undvika att avverka äldre tall och lövträd. Även döda liggande träd och hålträd bör i första hand sparas och i andra hand flyttas till omgivande naturmark. Om detta görs bedöms exploaterings påverkan på naturvärdena bli måttlig.

m) och blandtrafik. Vägen saknar gångbana och delvis brant. Belysning finns på östra sidan av vägen.

Mellanbergsvägen medger inte möte mellan bilar. Mötesmöjlighet till och från exploateringsområdet finns vid Mellanbergsvägen 17 och den befintliga vändytan mellan Mellanbergsvägen 17 och 19. Enligt framtagna trafikutredning (*Per Löfvendahl Trafikplanering, 2019-02-14*) en eller två ytterligare mötesmöjligheter bör tillskapas på delen fram till Häggvägen. Längs Mellanbergsvägen finns belysningsstolpar och ett elskåp som är placerade ca 0,5-1,0 m från väggkant med jämna mellanrum. Här bör det finnas möjlighet att bredda vägen mellan belysningsstolparna så att en eller två tillkommande mötesmöjligheter kan tillskapas.

Oxelvägen har en bredare körbana än Mellanbergsvägen (5 m). Belysning finns på södra sidan av vägen. Oxelvägen leder vidare söderut till Katrinebergsvägen, Nibblevägen och Huddingevägen. Skyltad hastighet är 30 km/timmen.

Med 60 bilplatser innebär detta 180 bilrörelser/dag som kommer att belasta det lokala vägnätet. Av dessa kommer de 14 bilplatserna på mark inom exploateringsområdet att belasta Mellanbergsvägen-Häggvägen-Askvägen med ca 42 bilrörelser/dag. Belastningen på Katrinebergsvägen kommer att öka med ca 5-6%. Katrinebergsvägen har idag ca 3000-4000 bilar/dygn (ÅDT). Trafikökningen sker från en ganska låg nivå och tillskottet bör inte innebära några kapacitetsproblem på Katrinebergsvägen och inte heller på Oxelvägen. Trafikmängder för vägtrafik på Oxelvägen förväntas att bli öster om planområdet 500 fordon/årsmedeldygn och väster om planområdet 300 fordon/årsmedeldygn.

En ny väg planeras i en enkelriktad slinga som ansluter till Mellanbergsvägen. Mellanbergsvägen är idag en återvändsgata som avslutas med en gång- och cykelväg fram till Oxelvägen. Den nya vägslingan kommer att utgöra en förlängning av Mellanbergsvägen. Exploateringsområdet är mycket kuperat och den planerade vägen inom området bildar ett övre och ett nedre plan med en mellanliggande lutande kurva. Den gemensamma vägslingan utförd som ett Shared Spaceområde. En asfalterad 5,5 m bred körbana kompletteras av 1,0-1,5 m breda gångbanor framför husen med avvikande beläggning i samma nivå. Även i kurvan mellan det övre och nedre vägplanet kompletteras körbanan med en 1,5 m bred gångyta som även kan komma att behöva utnyttjas av mycket stora fordon. I kurvan breddas också asfaltytan så att den sammanlagda

körbanebreddens bli ca 6,5 m. Vägen lutar ca 1:25 på del av det övre planet och ca 1:18 på det nedre vägplanet. Kurvan mellan planen lutar ca 1:12.

Gång- och cykeltrafik

Gång- och cykelvägar är delvis utbyggt i området. Gång- och cykelbana finns från Mellanbergsvägen via Plommonvägen fram till och med Katrinebergsvägen med markerade gång- och cykelöverfarter samt längs Oxelvägens södra sida. Sydost om området, längs Katrinebergsvägen går ett huvudcykelstråk som ansluter till det huvudcykelstråket längs med Nibblevägen och vidare längs med Huddingevägen och Tullinge centrum.

Kollektivtrafik

Området har goda kollektivtrafikförbindelser. Närmsta busshållplats Vallmövägen ligger på Katrinebergsvägen, cirka 250 meter från planområdet med bussförbindelse till Tullinge station och Huddinge. Bussar som trafikerar vägen är busslinje 713, 722 som under rusningstrafik avgår var 15:e minut, övriga tider ca en gång i halvtimmen. Buss 723 kan nyttjas med längre gångavstånd då den inte trafikerar Katrinebergsvägen på de delar som ligger närmast exploateringsområdet. Närmaste nattbuss är linje 791 som trafikerar Stockholm -Södertälje via Flemingsberg och Tullinge station. Till Tullinge pendeltågsstation är det cirka 1,7 km.

Bil- och cykelparkering

Området ligger i ett gynnsamt läge med närhet till kollektivtrafik och det är nära att gå och cykla. Tullinge station ligger inom cirka 1,7 km och närmsta busshållplats inom 250 meter. Närheten och möjligheterna att gå och cykla gör det möjligt att tillämpa ett parkeringstal på 0,85 platser per lägenhet. Besöks-parkering är inräknat. För att minska det visuella inslaget anpassas parkeringen till platsen, 46 parkeringsplatser föreslås i garage och 14 platser placeras i anslutning till husen, för att minska påverkan på naturen och upplevelsen av det gemensamma ytor. Bilplatser planeras längs vägen, 7 på det övre planet och 7 på det nedre planet. Placeringen är på den i området mest plana ytan. Totalt reserveras 60 parkeringsplatser inom planområde.

Parkering för rörelsehindrade anordnas inom 25 meter från huvudentré. Minst 8,3 % av antalet parkeringsplatser ska reserveras för detta ändamål.

Av de 14 bilplatserna på mark är 5 platser handikapplatser, 3 platser på det övre planet och 2 plats på det nedre.

Enligt p-normen för cykel ska förslaget rymma 2 platser/bostad för lägenheter (70 st) vilket ger ett totalt antal om ca 140 platser. Alla av dessa ska anordnas inomhus.

Tillgänglighet

Området är kuperat med nivåskillnader på upp till 34 meter.

Boverkets regler och rekommendationer angående tillgänglighet ska följas inom planområdet. Angöring till entréer är möjligt inom 25 meter. Alla entréer kan nås via tillgänglighetsanpassad väg. Det större parkeringshuset är inte tillgängligt för rullstolsburna. Mellan parkeringshus och hus nr 5 finns bara en passage som via trapphuset möjliggör en genväg upp till gatan. Men inom 25 meter från respektive tillgängliga entré finns anordnat en handikapparkering utmed gatan. En lekplats är tillgänglig för rullstolsburna. (Se. *Tillgänglighetsanalys, ÅWL arkitekter, 2019-02-15*)

Entréer, trappor med mera ska utformas så att de är lätta att se och uppfatta även för personer med nedsatt synförmåga. Marknivåer vid respektive entré ligger i nivå med angiven färdig golvnivå inne i byggnad. Tillgänglighetskraven enligt Boverkets byggregler, BBR inom byggnaden säkerställs i kommande bygglovhantering.

Teknisk försörjning

Vatten, avlopp och dagvatten

Fastigheten kan försörjas med kommunalt vatten och avlopp från Mellanbergsvägen.

Exploateringen av planområdet leder till ökade dagvattenflöden och ökad föroreningsbelastning. Dagvattenledningar finns idag längs den södra sidan av planområdet i Oxelvägen samt längs den västra sidan av planområdet i Mellanbergsvägen. Enligt dagvattenutredning (*WSP, 2019-02-06*) förutsätts att det kommer finnas ett framtida dagvattensystem i form av ledning i den nya vägen (kvartersgatan) som anläggs inom området. För att omhänderta dagvatten inom området föreslås växtbäddar, makadamdiken, skelettjordar och nedsänkta grönytor anläggas. Växtbäddar föreslås anläggas intill byggnader för att omhänderta takvatten samt vatten från uteplatserna. Vatten leds till växtbäddarna via stuprör. För att omhänderta dagvatten från vägen genom området, parkeringarna, lekplatserna och övriga hårdgjorda ytor inom området och för att

uppnå tillräcklig rening av dagvatten föreslås skelettjordar, växtbäddar, makadamdiken och nedsänkta grönytor anläggas. För att dessa lösningar ska ha en god effekt är det viktigt att flöden tillåts nå dagvattenanläggningarna för att där infiltrera. Och detta görs genom att skapa en genomtänkt höjdsättning inom området. Anläggningarna är placerade för att kunna samla upp dagvatten från hårdgjorda ytor. Föreslagen placering av dagvattenanläggningarna redovisas nedan.

Förslag på ungefärlig placering av dagvattenanläggningar. Storleken speglar inte föreslagna dimensioner. Blå cirklar är de nedsänkta grönytorna och blå streck är de föreslagna makadamdikena. Växtbäddar vid byggnaderna är inte utmarkerade men anläggs intill huskropparna. Gröna streck är föreslagna växtbäddar i anslutning till vägen. Skelettjordarna är inte utmarkerade men de anläggs inom/intill vägen. Röda punkter indikerar föreslagen placering av anslutningspunkter till dagvattennätet.

Tunna extensiva gröna tak (3-6 cm substratdjup) som planeras att anläggas på garagetaket inom planområdet klarar av att fördröja ca 5 mm nederbörd. Det är viktigt att notera att gröna tak generellt inte har en stor renande effekt i sig, dock beroende på substratdjupet, men att fördröjningen markant kan öka effektiviteten av reningsanläggningar nedströms då de sprider ut flöden över en längre period. Gröna tak kan även bli en källa av näringsämnen om de gödslas i för stor grad.

Om dagvatten inom planområdet omhändertas och renas enligt förslaget ovan bör inte exploateringen av planområdet försvåra möjligheterna till att uppnå MKN för recipienten Tullingesjön. Värt att nämna är att hela delavrinningsområdets area som planområdet ligger inom har en area på ca 1700 ha. Planområdet har en area på ca 0,7 ha vilket är ca 0,0004 % av den totala arean för delavrinningsområdet. Som resultat blir den belastning som kommer från planområdet endast en mycket liten del av den totala belastningen på recipienten Tullingesjön. Den biologiska statusen är dessutom klassad som god, och den ökade belastningen av näringsämnen från planområdet bedöms inte ha en negativ påverkan på statusen. Det är då av stor vikt att göra medvetna materialval gällande byggnader för att minimera källor av föroreningar inom området. Medvetna val gällande föreslagna dagvattenanläggningar är även viktigt för att skapa goda förhållanden för fördröjning och rening av dagvatten. Det är då även viktigt att ha en genomtänkt höjdsättning inom området.

Översvämningsrisk

I bild nedan redovisas områden som riskerar att översvämmas efter exploatering vid ett 100-årsregn med en varaktighet på 30 minuter. Där kan ses att byggnaderna, tillsammans med murarna skapar instängda områden där vatten ansamlas. Det är då viktigt att höjdsättning, samt murarnas konstruktion anpassas så att inga instängda områden skapas. Om murar ska anläggas bör de i marknivå ha öppningar för att skapa fria flödesvägar. Områden där risken för att instängda områden skapas har ringats in i rött.

Med tanke på att hela området har en lutning i sydlig riktning är det viktigt att se till så att vatten inte ansamlas och blir stående intill huskroppar vid större flöden, och där orsakar skada. Detta görs förslagsvis genom att marken närmast byggnaderna ges en lutning bort från byggnaden så att vatten avrinner bort och vidare från byggnaden.

De föreslagna grönyrtorna inom planområdet kan även bidra med en viss fördröjning av större flöden vid skyfall. Och om de görs djupare än vad som föreslagits bidrar de med fördröjning i ännu större grad. Makadamdikena längs den sydvästra kanten av planområdet kan också bidra med viss fördröjning vid större flöden från skyfall.

För att skapa ett ytterligare skydd från större flöden vid skyfall föreslås att avskärande stråk anläggs i naturmarken ovanför byggnaderna (mörkblå linjer i bild nedan). Dessa ska då avleda vatten och bidra till att dagvatten från naturmarken avleds säkert och då förhindra att större flöden når byggnaderna och där orsakar skada.

Situationsplan med flödesriktningar utmarkerade med blå pilar. Områden med risk för in-stängning av vatten är markerade med röda cirklar och avskärande stråk är utmarkerade med mörkblå linjer.

Med föreslagen dagvattenhantering ökar inte flöden av dagvatten vid ett 20-årsregn från området såvida dagvatten tillåts infiltrera i respektive anläggning.

Den föreslagna dagvattenhanteringen går i linje med Botkyrka kommuns dagvattenstrategi om lokalt omhändertagande av dagvatten samt att exploatering av ett område inte bör leda till en ökning av dagvattenavrinning från ett område.

Värme

Det är inte klarlagt hur uppvärmning av bebyggelsen kommer att ske. Infrastruktur för fjärrvärme finns inte i området. Frågan utreds vidare under planprocessen. För nya bostäder gäller de krav rörande energihushållning som är aktuella enligt Boverkets byggregler (BBR).

El, Tele

Bostäder kan anslutas till befintligt el-teleledningsnät, som finns utbyggd i Mellanbergsvägen.

Vattenfalls markförlagda kablar får inte byggas över och måste uppfylla det säkerhetsavstånd som framgår av Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter ELSÄK-FS 2005:1. Vid eventuella schaktningsarbeten skall kabelutsättning begäras. Eventuell flytt/förändring av befintliga elanläggningar ska utföras av Vattenfall Eldistribution AB, men bekostas av initiativtagaren till flytten. Eventuell flytt/förändring av befintliga teleanläggningar ska utföras av Telia-Sonera Skanova, men bekostas av initiativtagaren till flytten.

Avfall

Avfallskärl ska placeras i anslutning till planerad kvartersgata inom 50 meter från bostadsentré. Kommunens avfallsplan och renhållningsordning ska följas. Närmsta återvinningsstation finns vid Snödroppsvägen, cirka 500 meter från planområdet. Närmsta SRV Återvinningscentral finns vid Skyttbrinksvägen i Skyttbrink.

Genomförande

Organisatoriska frågor

Tidplan

Följande tidplan gäller för detaljplanen:

Samråd	kvartal 2 2019
Granskning	kvartal 3 2019
Antagande	kvartal 4 2019
Laga kraft	kvartal 4 2019

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år efter det att planen vunnit laga kraft.

Ansvarsfördelning

Exploatören ansvarar för all utbyggnad inom kvartersmark. Kommunen tillämpar lokalt omhändertagande av dagvatten inom kvartersmark som exploatören utför och underhåller.

Vatten och avlopp

Planområdet ligger inom kommunens verksamhetsområde för dagvatten, vatten och spillvatten. Botkyrka kommuns VA-avdelning är huvudman för allmänna vatten- spillvatten- och dagvattenledningar med tillhörande anläggningar. Kommunens VA-avdelning ansvarar därigenom för utbyggnad, drift och underhåll av allmänna, vatten- spillvatten- och dagvattenledningar fram till anvisad förbindelsepunkt.

El, tele, fjärrvärme

I närheten av planområdet finns befintliga el- och teleledningar.

Telia Sonera är huvudman för telenätet och för elnätet är Vattenfall.

För anslutning till el-, telenätet, och villkor för anslutning, kontaktas respektive ledningshavare.

Det finns inte fjärrvärme i området.

Avtal

Gällande plankostnadsavtal mellan kommunen och fastighetsägaren utgör grunden för pågående detaljplanearbete och reglerar parternas åtaganden.

Genomförande av detaljplanen medför behov av åtgärder på den kommunala gatan Mellanbergsvägen. Kommunen och exploatören reglerar i ett avtal finansiering och ansvarsfördelning kopplat till genomförandet.

Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsbildning

Det är lantmäterimyndigheten som genom en förrättning prövar frågor om fastighetsbildning. När detaljplanen har vunnit laga kraft kan fastighetsbildning ske i enlighet med detaljplanen. För att genomföra detaljplanen kommer ansökan om lantmäteriförrättning för bildande av ledningsrätt eller servitut att lämnas in till lantmäterimyndigheten. Respektive ledningshavare ansvarar för att ansöka om rättighet för sina ledningar hos Lantmäteriet.

Detaljplanen medför att en eller flera gemensamhetsanläggningar kan inrättas för väg, sophantering, dagvatten samt vatten- och spillvattenledningar. Byggherren ansöker om bildande av gemensamhetsanläggningar.

Fastighetsindelningsbestämmelser

En planläggning av området innebär inget behov av fastighetsindelningsbestämmelser.

Fastighetskonsekvenser

Planområdet består av fem fastigheter Ringblomman 1, 2, 3, 4 och Tullinge 17:319, som ägs av Fastighetsutvecklingsbolaget i Botkyrka AB. Föreslagen detaljplan innebär att området planläggs som kvartersmark för att möjliggöra bebyggelse för flerbostadshus och parkering och kommer att få en ny byggrätt. Byggrätten som detaljplanen medger är 6 bostadshus i 5 plan med största byggnadsarea om ca 1492 kvadratmeter och parkeringsgarage.

Område utlagt som kvartersmark ska utgöra en separat bostadsfastighet, som bildas genom avstyckning och/eller fastighetsreglering.

Rättigheter

Ringblomman 1 berörs av en avtalsrättighet. Det är avtalsservitut för villa och årlig avgäld med aktnummer 01-IM7-50/4874.1.

Ekonomiska frågor

Planekonomi

Kostnaderna för att ta fram detaljplanen betalas av fastighetsägaren enligt gällande plankostnadsavtal.

Gatukostnader

Detaljplanen medför inget behov av utbyggnad av allmänna anläggningar för gata eller väg.

Förrättningskostnader

För fastighetsbildningsåtgärder som utförs av Lantmäteriet erläggs avgift enligt lantmäteritaxan. Fastighetsbildning som avser exploateringsområdet bekostas av Exploatören.

VA-kostnader

Anläggningsavgift för VA kommer att debiteras markägaren. Avgiften kommer utgå från den VA-taxa som gäller vid debiteringstillfället.

Bygglovavgift

Bygglovavgift kommer att debiteras enligt den bygglovtaxa som gäller vid debiteringstillfället.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Charlotte Rickardsson
Planchef

Marina Pavlova
Planarkitekt

Medverkande tjänstepersoner

Anders Forsberg, miljöutredare
Jonas Tapper, projektledare

Miljö
Mark- och exploateringsenheten

7

Delegationsbeslut (TEF/2019:24)

Förslag till beslut

Tekniska nämnden har tagit del av anmälda delegationsbeslut.

Ärendet

Tekniska nämnden har överlåtit sin beslutanderätt till tjänstemän enligt tekniska nämndens delegationsordning. Beslut som fattats med stöd av delegering ska återrapporteras till nämnden.

Tekniska förvaltningen redovisar delegationsbeslut i skrivelse daterad 2019-04-30.

Anmälan av delegationsbeslut

Rubrik/ärendemening:		Delegation gällande ersättare		
Ärendetyp	Diarienummer	Beslutsdatum	Delegat (namn och befattning)	
G 3	TEF/2019:39	2019-02-22	Dan Wallén, enhetschef, fordon & verkstad	
Beskrivning av ärendet				
Ersättare för enhetschef 2019-03-08 –2019-03-12 Fredrik Samuelsson.				
Ärendetyp	Diarienummer	Beslutsdatum	Delegat (namn och befattning)	
G 3	TEF/2019:39	2019-04-09	Peter Arnhjort, verksamhetschef teknik och logistik, städ- och kontorservice	
Beskrivning av ärendet				
Ersättare för verksamhetschef 2019-04-11 – 2019-04-18 Fredrik Samuelsson.				
Ärendetyp	Diarienummer	Beslutsdatum	Delegat (namn och befattning)	
G 3	TEF/2019:39	2019-04-10	Lars Cha, byggchef	
Beskrivning av ärendet				
Ersättare för byggchef 2019-04-15 – 2019-04-18 Jakob Grigoriadis.				
Rubrik/ärendemening:		Lokalförsörjning och fastighet		
Ärendetyp	Diarienummer	Beslutsdatum	Delegat (namn och befattning)	
D 1	TEF/2015:203	2018-09-05	Frank Renebo, fastighetschef	
Beskrivning av ärendet				
Uppsägning av hyreskontrakt 2490, Industrigruppen AB, moduler Örtagården 97, Norsborg.				
Ärendetyp	Diarienummer	Beslutsdatum	Delegat (namn och befattning)	
D 1	TEF/2017:74	2018-11-27	Frank Renebo, fastighetschef	
Beskrivning av ärendet				
Uppsägning av lokalhyresavtal 21187 1433 01, Fittja centrumfastigheter AB, Forbonden 4, Fittja.				

2019-04-30

Dnr TEF/2019:24

Ärendetyp	Diarienummer	Beslutsdatum	Delegat (namn och befattning)
D 1	TEF/2017:74	2018-12-03	Frank Renebo, fastighetschef
Beskrivning av ärendet			
Beslut om förtida upphörande och avflyttning, lokalhyresavtal 21187 1434 01, Fittja centrumfastigheter AB, Forbonden 4, Fittja.			
Ärendetyp	Diarienummer	Beslutsdatum	Delegat (namn och befattning)
D 1	TEF/2018:289	2018-12-06	Frank Renebo, fastighetschef
Beskrivning av ärendet			
Uppsägning för avflyttning av lokalhyresavtal 74706, Gateline AB, Biologen 1, Tullinge.			
Ärendetyp	Diarienummer	Beslutsdatum	Delegat (namn och befattning)
D 3	TEF/2019:112	2018-12-18	Frank Renebo, fastighetschef
Beskrivning av ärendet			
Tilläggsavtal för reglering av ombyggnad av lokal på Byatomten 2, Alby.			
Rubrik/ärendemening:	Ordförandebeslut		
Ärendetyp	Diarienummer	Beslutsdatum	Delegat (namn och befattning)
A 1	TEF/2019:77	2019-04-01	Stefan Dayne, ordförande
Beskrivning av ärendet			
Uppsägning av hyresavtal 70018, fd Tumba sjukhem vård- och omsorgsboende.			
Rubrik/ärendemening:	Förvaltningsledning		
Ärendetyp	Diarienummer	Beslutsdatum	Delegat (namn och befattning)
C 2	TEF/2015:262	2019-01-15	Frank Renebo, tf förvaltningschef
Beskrivning av ärendet			
Nybyggnation servicebyggnad, Rödstu Hage			
Leverantör (vid upphandling)		Kontraktssumma (vid upphandling)	
Byggteknik i Tumba Produktion Aktiebolag		14 592 000 kronor	
Tekniska nämndens delegationsordning			
Tekniska nämndens beslutanderätt framgår av kommunallagen och nämndens reglemente (som beslutats av kommunfullmäktige).			

2019-04-30

Dnr TEF/2019:24

Föreskrifter om delegering av ärenden inom en nämnds verksamhetsområde finns i 6 kap. 37–40 §§ kommunallagen (2017:725). En nämnd kan uppdra åt ett utskott, en ledamot eller ersättare samt en anställd i kommunen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller i en viss grupp av ärenden (se 6 kap. 37 § och 7 kap. 5 § kommunallagen).

Med de förbehåll som anges i 6 kap. 38 § kommunallagen har tekniska nämnden delegerat beslutanderätten i de ärenden som angivits i den till delegationsordningen tillhörande delegationsförteckningen.

Endast förvaltningschefen har rätt att vidaredelegera beslutanderätt (se 7 kap. 6 § kommunallagen).

Beslut som fattas på delegation ska anmälas till tekniska nämnden senast till nästa nämndsammanträde efter det att beslutet fattades. Beslutet är formellt fattat av tekniska nämnden och kan inte återkallas eller omprövas. Beslut som har fattats med stöd av delegation överklagas på samma sätt som nämndens övriga beslut.